

lol wtf?

*Kodeveksling i norsk
internettkommunikasjon*

Liza Kristine Grøvli

Masteroppgave ved ILN/HF

UNIVERSITETET I OSLO

28.04.2013

lol wtf?

*Kodeveksling i norsk
internettkommunikasjon*

Liza Kristine Grøvli

Masteroppgave ved ILN/HF

UNIVERSITETET I OSLO

28.04.2013

© Liza Kristine Grøvli

2013

lol wtf? – Kodeveksling i norsk internettkommunikasjon

Liza Kristine Grøvli

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Internett har i senere tid blitt en gigantisk sosial arena. Massive mengder kommunikasjon foregår via internett, og mange, kanskje spesielt yngre, føler nok at et liv uten internett ville blitt ganske ensomt. I denne masteroppgaven har jeg sett på hvordan en gruppe nordmenn prater med hverandre på internett. De chatter med hverandre daglig via Internet Relay Chat (IRC), en plattform der flere deltakere kan prate sammen i et (privat eller offentlig) chatrom. Deltakerne i denne gruppa benytter seg ofte av engelske ord og uttrykk selv om de chatter på norsk, og fokuset har dermed vært på å kartlegge hvordan denne kodevekslingen utarter seg. Jeg har sett på hvilke kommunikative funksjoner kodevekslingen fyller, og hvordan kodeveksling påvirker det sekvensielle/interaksjonelle forløpet. I tillegg har jeg sett på hva slags engelske former informantene bruker, og hvordan de integrerer disse formene i en norsk språkramme. Grunnlaget for analysen av kommunikative funksjoner og sekvensielt/interaksjonelt forløp baserer seg på prinsipper innenfor samtaleanalyse, mens analysen av de engelske formene i en norsk språkramme baserer seg på modeller for kodeveksling utviklet av Carol Myers-Scotton (1993).

Forord

Dette har vært et lærerikt år med mange opp- og nedturer. Selv om jeg noen ganger følte at oppgaven ikke gikk noen vei, har arbeidet generelt sett vært svært underholdende og givende.

Først og fremst vil jeg takke mine to veiledere, Elizabeth Lanza og Jan Svennevig, for deres fantastiske innsats med veiledningen. Det skortet aldri på gode råd og konstruktiv tilbakemelding, noe jeg har satt meget pris på underveis. Det har også vært morsomt for meg personlig å se deres reaksjoner på de språklige krumspringene som tross alt er en stor del av mitt eget språk blant venner.

En massiv takk går til #cattes for at dere lot meg bruke dere som analysegrunnlag for oppgaven. I tillegg skal dere ha en ekstra takk for å ha holdt ut med meg dette året, selv når jeg spammer dere med uinteressant statistikk og bombarderer dere med spørsmål om hva som egentlig mentes med den ene ytringen fra 2007 og hvordan dere ville sagt det og det ordet høyt. Kanalen vår har ikke på noen måte bare vært et analysegrunnlag, men også et viktig støtteapparat for å i det hele tatt komme meg gjennom oppgaven. Jeg håper også at jeg har klart å inkludere nok pinlige sitater fra hver enkelt til å gjøre dere glade for at ingen andre vet hvem som har sagt hva.

Jeg vil også takke mine foreldre for deres støtte og oppmuntrende ord. Det er alltid litt lettere å skrive når jeg vet at jeg i det minste har to personer som ikke kan vente med å lese sluttresultatet.

Alt i alt har masteroppgaveprosessen vært en overveldende positiv opplevelse.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Språkbruk på internett	1
1.1.1	Internet Relay Chat.....	2
1.1.2	Internettforkortelser og rebuser	4
1.1.3	Emotikon	5
1.2	Deltakernes forhold til engelsk.....	7
1.3	Problemstillingene	7
1.4	Oversikt over oppgaven.....	8
2	Teori og tidligere forskning.....	9
2.1	Samtaleanalyse	9
2.1.1	Turer og turtaking.....	9
2.1.2	Reparasjon og ansikt	10
2.1.3	Samtaleanalyse og IRC-logger.....	10
2.1.4	Samtaleanalyse av tilnærmet synkron internettkommunikasjon (Garcia og Jacobs (1999))	11
2.1.5	hva skjer? ;D – Sekvenser, emneinnledninger og stil i direktemeldingssamtaler blant ungdom (Johansen 2008)	14
2.2	Kodeveksling	15
2.2.1	Klassisk kodeveksling	15
2.2.2	Kodeveksling kontra språkblanding	18
2.2.3	Kodeveksling på internett.....	19
2.3	Nettkommunikasjon.....	20
2.3.1	Terminologi.....	20
2.3.2	Internett som medium.....	21
2.3.3	Materialet brukt i denne oppgaven: privat og synkron nettkommunikasjon.....	23
2.3.4	Kodeveksling i nettkommunikasjon (Androutsopoulos (2006, 2013)).....	24
2.4	Oppsummering	27
3	Metode.....	29
3.1	Organisering av materialet.....	29
3.2	Presentasjon av informantene	32
3.3	Samtaleanalyse som metode	33

3.4	Organisering av analysedelen	33
4	Analyse: Kommunikative funksjoner	35
4.1	Veksling for formulaiske diskursformål	36
4.1.1	Hilsener og avskjeder	36
4.1.2	Internettforkortelser	39
4.1.3	Banning og tabubelagte slangord	41
4.2	Veksling for kulturspesifikke sjangre	44
4.3	Veksling for direkte tale	45
4.4	Veksling med repetisjon for emfatisk trykk	49
4.5	Veksling rettet mot en spesifikk adressat	50
4.6	Veksling for emne- eller perspektivendring	53
4.7	Veksling for å markere ytring som morsom eller useriøs	55
4.8	Veksling til eller fra samtalepartners kode	57
4.9	Andre vekslingstyper	58
4.9.1	Generell lek med ord og uttrykk	58
4.9.2	Veksling som en del av felleskoden	59
4.10	Analyse av en lengre sekvens	61
4.11	Oppsummering og diskusjon	70
5	Analyse: Grammatiske strukturer	73
5.1	Enkeltord	75
5.1.1	Engelske ord i bar form	75
5.1.2	Engelske ord med norsk bøyning og omvendt	77
5.1.3	Sammensatte ord	84
5.2	Fraser	86
5.2.1	Engelske fraser i norsk samtale	87
5.2.2	Norsk og engelsk om hverandre	89
5.2.3	Brudd på the Morpheme Order Principle	90
5.3	Engelske ord skrevet med norsk ortografi	91
5.4	Oppsummering og diskusjon	93
6	To case-studier: lol og wtf	97
6.1	lol	97
6.1.1	lol som adjektiv	99
6.1.2	lol som verb	100

6.1.3	<i>lol</i> som substantiv	102
6.1.4	Norske avledninger av <i>lol</i> med negativ betydning	103
6.2	<i>wtf</i>	104
6.3	Oppsummering og diskusjon	107
7	Konklusjon	109
7.1	Svar på problemstillingene	109
7.2	Videre forskning	111
	Litteraturliste	113
	Tabell 1. Eksempler på vanlige emotikon på kanalen #cattes	6
	Tabell 2. Tagger: Relevante vekslingskategorier	31
	Tabell 3. Tagger: Kategorier urelaterte til veksling	32
	Tabell 4. Engelske enkeltord per ordklasse	76
	Tabell 5. Fordelingen av hybrider	85
	Tabell 6. Antall forekomster av forkortelsene (mars 2006 til mai 2011)	104
	Tabell 7. Antall forekomster av «what the...»-konstruksjonene (mars 2006 til mai 2011) ...	105

14:18 <@ulfr> Måten man skriver på når man er online eller på IRC er vel ofte gjenspeiling av hvordan man snakker.

14:20 <@Hubble> indeed ^^

-- #cattes, 28. mai 2006

1 Innledning

I Norge i dag må internett kunne sies å være noe alle vet hva er. Det finnes knapt noen som ikke eier en datamaskin, og de aller fleste bruker internett så å si hver dag, enten i forbindelse med jobb, studier eller fritid. Mye kommunikasjon foregår også via internett, og mange, spesielt yngre, føler sannsynligvis at et liv uten internett ville blitt nokså ensomt. Enda såpass mye kommunikasjon foregår via internett, har relativt lite lingvistisk forskning blitt gjort på området. Likevel er det tydelig at dette er et felt som begynner å bli mer populært, og stadig flere ser ut til å fordype seg i forskjellige sjangre innen internettkommunikasjon, som e-post, diskusjonsforum og chat. Flere studier av internettkommunikasjon har også tatt for seg kodeveksling, som er betegnelsen som brukes om situasjoner der to (eller flere) språk brukes i en og samme samtale. Som oftest har dette vært i forbindelse med situasjoner der det finnes en distinksjon mellom minoritetsspråk og majoritetsspråk.

I denne oppgaven undersøker jeg hvordan en gruppe nordmenn bruker engelske ord og uttrykk når de chatter på norsk med andre nordmenn. Undersøkelsen baserer seg på analyse av private chatlogger der ti personer prater sammen i en privat kanal (chatrom) på internett. Dette er personer som kjenner hverandre utenfor internett også, og som så en privat kanal som et ypperlig medium for å prate med hele vennegjengen samtidig uansett tid på døgnet og hvor man i øyeblikket måtte befinne seg. Jeg bruker altså begrepet «prate» i denne oppgaven, selv om det rent teknisk sett dreier seg om skriftlig kommunikasjon. Målet med denne oppgaven er å se på effekten av kodeveksling i et samtaleanalytisk perspektiv, og hvordan deltakerne i denne kanalen påvirker hverandre når det gjelder veksling til engelske former mens de prater norsk med hverandre. I tillegg vil jeg se på hva slags engelske former som er brukt.

I dette kapitlet går jeg gjennom chatteprogrammet deltakerne bruker for å prate sammen, typiske internettforkortelser og emotikon, samt deltakernes forhold til engelsk. Til slutt presenteres problemstillingene.

1.1 Språkbruk på internett

Deltakerne i denne oppgaven bruker chattetjenesten Internet Relay Chat for å prate sammen. I dette kapitlet skal vi se nærmere på hva Internet Relay Chat er og hvordan det fungerer, samt

på visse språklige trekk som i dag kanskje forbindes mest med hvordan man prater på internett.

1.1.1 Internet Relay Chat

Internet Relay Chat (IRC) er en chattetjeneste der man kobler seg på en server via en IRC-klient, enten på web, eller som et eget program. Der kan man kommunisere med andre personer som er koblet på samme nettverk. En bruker velger seg et kallenavn, som er unikt for denne brukeren, og det er dette man gjenkjennes ved når man er pålogget. Dette kallenavnet omtales som oftest som brukerens *nick* (kortform av *nickname*).

For å prate med andre blir man med i en kanal (*channel*), der flere mennesker kan kommunisere med hverandre samtidig (Crystal 2001:151). Man kan også kommunisere direkte fra én person til en annen (kalt *query*). En kanal er vanligvis dedikert til et spesifikt emne eller en spesifikk gruppe mennesker, noe som også reflekteres i kanalnavnet, som uttrykkes som *#emne*. Dermed kan man finne kanaler som *#norge* (der nordmenn kan prate med andre nordmenn) eller *#sport* (der man naturlig nok prater om sport). Hvem som helst står fritt til å lage en kanal, og denne kanalen kan både være åpen for alle eller privat. I tillegg til selve kanalnavnet kan man også sette en *topic* inne i selve kanalen. Dette vises i en statuslinje øverst i kanalvinduet.

Selve IRC-klienten har typisk et statusvindu som første vindu, som viser hvilke servere man er koblet til, og eventuelle statusmeldinger fra disse serverne (om man blir frakoblet eller lignende). Kanalene (og eventuelle private samtaler) har sine egne vinduer. I tillegg har man en egen statuslinje som viser hvilke kanaler og private samtaler det er aktivitet i.

All kommunikasjon på IRC skjer i tilnærmet sanntid. En deltaker skriver det han ønsker å si, og dette blir synlig for de andre deltakerne når han trykker «send». Man ser altså ikke hva deltakere skriver før etter at de er ferdig med å skrive det. I kanaler der det er svært mange deltakere og mye aktivitet, risikerer man dermed at samtalen har beveget seg videre innen man rekker å skrive det man ønsker å si. Dermed blir det viktigere å sende kortere meldinger som tar mindre tid å produsere.

I tillegg må man ta med forsinket kommunikasjon mellom servere i beregningen. Dette kalles *lag* (Crystal 2001:155), og betyr rett og slett at det noen ganger tar lengre tid fra man trykker

«send» til meldingen blir sendt til kanalen. Lag på et sekund eller to er sjelden et stort problem, men når man opplever forsinkelser på fem sekunder eller mer kan det fort bli vanskelig å få ut det man ønsker å si mens det fortsatt er relevant. Dermed blir presset enda høyere på å holde meldingene korte, slik at de kan sendes ut så fort som mulig. Det er svært sjelden man finner meldinger som er lengre enn én setning, og ofte er de også mye kortere enn det.

I en IRC-kanal vises en typisk linje slik som dette:

13:32 <@Mjau> nice

13:32 er tidsstampelet for ytringen. Her kan man stort sett velge selv hvor mye informasjon man ønsker å se, slik at man kan velge å vise bare timer og minutter (slik som her), timer, minutter og sekunder, eller ikke noe tidsstempel overhodet. Brukerens nick, *Mjau*, vises mellom < og >, mens @-tegnet er en indikator på at brukeren har operator-status på kanalen. Dette betyr at vedkommende «eier» kanalen, og har dermed tilgang til en rekke modereringskommandoer, som for eksempel å kaste andre brukere ut av kanalen eller sette kanalen som skjult. Alle informantene i denne oppgaven «eier» kanalen det prates i sammen. Etter nicket vises selve ytringen.

I Schwebs og Otnes (2001:240) heter det om IRC-kommunikasjon:

Med IRC kan man ikke uten videre kalle opp en bekjent som sitter ved skjermen sin. Man benytter seg heller ikke av e-postadresse, men går rett og slett inn i et av de «praterommene», eller kanalene, som er aktive for øyeblikket, og snakker med folk som allerede er på denne kanalen.

Selv om dette i stor grad stemmer, skal vi likevel se at dette ikke nødvendigvis er helt beskrivende for hvordan deltakerne i denne oppgaven bruker IRC.

Som nevnt kobler man seg på nettverket ved hjelp av en IRC-klient. Det finnes mange forskjellige slike klienter, der *mIRC* er den som tradisjonelt har vært mest brukt. Informantene i denne oppgaven, derimot, bruker hovedsakelig klienten *Irssi*, som er en terminal-basert IRC-klient for UNIX-systemer (Irssi 2012). Fordelen med akkurat denne klienten er at man kan ha den kjørende på en ekstern UNIX-maskin, og så koble seg til denne maskinen via Secure Shell (SSH) og dermed få tak i den kjørende IRC-sesjonen. Poenget er at man da hele tiden befinner seg i kanalen selv om man ikke sitter ved en PC, og at man kan logge seg inn og se

hva andre har skrevet mens man har vært borte. Dette betyr også at man ikke kan være sikker på om en person er til stede eller ikke med mindre personen prater. Man risikerer dermed at man kan prate til en person som ikke er der. I tillegg betyr dette at man også sannsynligvis vil være forsiktig med å prate om personer som er i kanalen selv om de er inaktive, ettersom de selvsagt vil kunne logge inn senere og lese det som har blitt skrevet. Dermed har deltakerne hele tiden oversikt over det potensielle publikummet, noe som kan ha en innvirkning på hva man velger å prate om.

Så lenge en fraværende person er koblet til, kan man gjøre flere ting for å øke sjansene for at personen ser noe som blir sagt når han/hun kommer tilbake. Den sikreste måten er å si noe til vedkommende i en privat samtale (*query*), som gjør at det man sier kommer opp i et separat vindu som markeres på statuslinjen til mottakeren. Likevel kan det hende at man ønsker å få tak i noen i en kanal, for eksempel for å få personens mening om en diskusjon som pågår akkurat da. For å gjøre dette kan man skrive personens nick, som i de fleste klienter vil markeres i en annen farge, både i selve ytringen i chatvinduet og på statuslinjen. En slik markering kalles *highlight* (*highlight* i *Irssi*). Dette er en effektiv måte å kunne «legge igjen en beskjed» til en deltaker som ikke nødvendigvis er til stede eller følger med for øyeblikket. Dermed ser vi at Schwebs og Otnes' definisjon som sett over ikke er helt dekkende for IRC-bruken hos deltakerne i denne oppgaven.

1.1.2 Internettforkortelser og rebuser

Da tekstmeldinger på mobil ble populært for et tiår siden, var mange svært bekymret for hvilken retning det skriftlige språket ville ta. Ettersom tekstmeldinger har en grense på 160 tegn, fant man kreative måter å forkorte ord på slik at man skulle få plass til alt man ville si i én enkelt melding. Mange fryktet at dette ville få negative følger for hvordan man uttrykker seg skriftlig, og hysteriet var kanskje særdeles rettet mot skriftspråket til ungdom. I senere tid har det vist seg at en langt mindre andel tekstmeldinger benyttet denne typen forkortet språk enn man først antok, og at den yngre generasjon faktisk ikke krydret alle sine norskstiler og eksamener med kreative forkortelser (Crystal 2011:4). Slike såkalte «SMS-forkortelser» er faktisk ikke noe moderne fenomen, men kan spores tilbake til skriftlige kilder som er mer enn hundre år gamle. Et eksempel på dette er forkortelsen *IOU* («I owe you»), som man har funnet registrert så tidlig som 1618 (Crystal 2011:5).

Flere slike forkortelser brukes i større eller mindre grad også på internett, kanskje særlig i chattesammenheng. Man finner flere forskjellige typer forkortelser:

Enkeltbokstaver, tall og symboler erstatter ord eller deler av ord, som for eksempel *d* for «det» og *r* for «er» (mine eksempler, basert på Crystals engelske eksempler *b* for «be» og *2* for «to» (Crystal 2011:5)). Disse kalles *rebus*er.

Ordets forbokstav erstatter hele ordet, som for eksempel *n* for «no» (Crystal 2011:5), *lol* for «laughing out loud» og *btw* for «by the way» (mine eksempler, basert på data fra egne IRC-logger).

Bokstaver (særlig vokaler) utelates, som for eksempel *msg* for «message» og *lzm* for «likksom» (mine eksempler, basert på data fra egne IRC-logger).

Kreative stavemåter, som for eksempel *wat* for «what» og *fan* for «faen» (mine eksempler, basert på data fra egne IRC-logger).

Det finnes mange eksempler på flere av disse i materialet brukt i denne oppgaven. Spesielt brukes forkortelser av typen der ordets forbokstav erstatter hele ordet, og mange av disse forkortelsene er basert på engelske ord og uttrykk. Dette er også den typen som kanskje i høyest grad forbindes med internettspråk.

For det aller meste er disse forkortelsene en del av deltakernes språklige repertoar, og de brukes hyppig uten noen videre forklaring. Hvis en deltaker mistenker at de andre ikke er kjent med forkortelsen, derimot, kan det hende at den forklares. Likevel oppstår slike misforståelser rimelig sjelden, og for det aller meste brukes forkortelsene hyppig uten problemer. Det finnes også eksempler på forkortelser som oppstår basert på andre forkortelser, der man ofte klarer å gjette seg til betydningen basert på forkortelser man kjenner til fra før. Et eksempel på dette er den meget kjente forkortelsen *wtf*, som står for «what the fuck». Variasjoner av denne finnes som *wth* («what the hell») og *wtc* («what the christ»), som man i stor grad kan klare å gjette seg fram til uten å måtte få det eksplisitt forklart.

1.1.3 Emotikon

En ulempe ved nettkommunikasjon er at man kun har mulighet til å vurdere det som blir sagt basert på ordene som brukes. Andre språklige faktorer, som ansiktsuttrykk og prosodi, går

tapt. Trykk kan til en viss grad uttrykkes ved å utheve enkelte ord, som kan gjøres på flere måter, for eksempel ved å skrive dem i store bokstaver.

Likevel er det andre faktorer som kan være vanskeligere å uttrykke. Å se en persons kroppsspråk og ansiktsuttrykk er kritisk for å avgjøre personens holdning til det som blir sagt, men dette ser man ikke når man skriver på nett. Dette ble tidlig anerkjent som et problem, og førte til at man begynte å bruke såkalte *emotikon*, også kalt smilefjes (Crystal 2001:36). Disse uttrykkes som en serie av tegn på en linje, og leses vanligvis liggende.

De to vanligste emotikonene viser en positiv eller negativ holdning til det som blir sagt, uttrykket henholdsvis som :) og :(. I tillegg finnes det veldig mange andre emotikon, som kan uttrykke andre følelser og holdninger.

Tabell 1. Eksempler på vanlige emotikon på kanalen #cattes

:) :> ^^ ^_^	Glad, positiv osv.
:(:<	Trist, negativ osv.
;)	Blinking
:3	Positiv, brukes oftest om ting som er søte, eller for å vise uskyldighet
:D	Veldig glad
D:	Veldig trist, forskrekket
:o :O o_o	Åpen munn eller oppspærrede øyne, overrasket
:P :p	Geipefjes, indikerer spøk eller at man ikke er seriøs

I tillegg kan alle emotikonene som skrives sidelengs kombineres med tegnet >, som skal forestille nedovervendte øyenbryn. Betydningen varierer etter hvilket emotikon de kombineres med.

1.2 Deltakernes forhold til engelsk

Ettersom veksling til engelsk er et såpass framtreddende fenomen i materialet brukt i denne oppgaven, er det verdt å gi et visst inntrykk av hvor stødige deltakerne faktisk er i engelsk. I følge Utdanningsdirektoratet begynner barn i Norge i dag med engelskundervisning i skolen fra førsteklasse (Udir.no 2012). Deltakerne i denne oppgaven begynte med engelskundervisning på barneskolen da de var rundt ti år gamle, som da tilsvarte rundt tredjeklasse. Alle deltakerne mener selv at de kan engelsk flytende den dag i dag.

Norsk (i likhet med flere germanske språk) er svært påvirket av engelsk leksikalt. Vi har mange lånord fra engelsk i norsk, og disse brukes av mange på daglig basis. Mange engelske ord forekommer kanskje i høyest grad i forbindelse med popkultur, sport, mote eller elektronikk, der det enten ikke finnes fullgode norske ord fra før, eller de norske ordene har lav frekvens. I senere tid har engelsk fått enda høyere status i Norge, og det er ikke lenger bare etablerte engelske lånord som brukes i norske kontekster, men også hele fraser, setninger og faste uttrykk. Dette skjer også der fullgode norske ekvivalenter ikke bare finnes, men også er høyfrekvente.

Alle deltakerne er mye i kontakt med engelsk hver dag, i forbindelse med både jobb og studier, men også på fritiden. Mye kommer selvsagt fra TV, filmer, spill og musikk, men også fra surfing på nettsider. Felles for alle disse er at man hovedsakelig leser og hører mer enn man selv produserer, selv om man i enkelte engelskspråklige nettsamfunn også vil produsere en del engelsk selv. Likevel er det altså slik at deltakerne ofte bruker engelske ord og uttrykk når de prater norsk med hverandre, enda norsk er deltakernes morsmål.

1.3 Problemstillingene

Som nevnt innledningsvis, er målet med denne oppgaven å se på effekten av kodeveksling i et samtaleanalytisk perspektiv. I tillegg vil jeg se på hvordan deltakerne i denne kanalen påvirker hverandre når det gjelder veksling til engelske former mens de prater norsk med hverandre, samt se på hva slags engelske former som er brukt. Problemstillingene blir da altså som følger:

- Hvilke kommunikative funksjoner fyller kodevekslingen?

- Hvordan påvirker kodeveksling det sekvensielle/interaksjonelle forløpet?
- Hvilke engelske former brukes? Hvordan integreres disse formene i en norsk språkramme?

For å besvare de to første problemstillingene vil jeg se på chatlogger med hovedfokus på en uke i mai 2011 i et samtaleanalytisk perspektiv, med spesiell fokus på vekslingen til engelsk og effekten av dette. Samtidig vil jeg da kunne besvare den siste problemstillingen, ved å se på hvilke engelske former som forekommer oftest, og sjekke eventuelle tendenser opp mot det fullstendige korpuset.

1.4 Oversikt over oppgaven

Dette kapitlet har tatt for seg chatteprogrammet deltakerne benytter seg av, samt enkelte typiske trekk ved internettkommunikasjon. I tillegg har vi sett på deltakernes forhold til engelsk, og problemstillingene har blitt presentert. I kapittel 2 får vi en gjennomgang av teori og tidligere forskning på området. Kapittel 3 tar for seg metoden, der jeg går gjennom organiseringen av materialet og informantenes bakgrunn. Analysedelen deles inn i tre kapitler. Kapittel 4 tar for seg kommunikative funksjoner deltakerne benytter seg av, mens kapittel 5 fokuserer på grammatisk struktur i kodevekslingen. Kapittel 6 går ytterligere i dybden på to populære internettforkortelser, og viser hvordan disse brukes produktivt av deltakerne. I kapittel 7 får vi en oppsummering og konklusjon, samt drøfting av implikasjoner av mine funn.

2 Teori og tidligere forskning

Dette kapitlet begynner med en gjennomgang av samtaleanalyse (2.1), som er grunnlaget for tankegangen bak analysen av materialet i denne oppgaven. Det vil også fokuseres spesielt på hvordan samtaleanalytiske verktøy kan brukes for å analysere kommunikasjon som foregår via chat, og hvilke fordeler og/eller ulemper skriftlig chat har i forhold til en muntlig ansikt-til-ansikt-samtale. Deretter følger en gjennomgang av kodeveksling (2.2), med fokus på kodeveksling kontra språkblanding, og hvordan dette er relevant for internettkommunikasjon. Dette inkluderer også en gjennomgang av modeller for kodeveksling utviklet av Carol Myers-Scotton. Til slutt kommer en gjennomgang av forskjellige former for nettkommunikasjon (2.3), med fokus på hvilke trekk som er mest beskrivende for IRC-kommunikasjon. Her finnes også en gjennomgang av deler av forskningen til Jannis Androustopoulos, som har sett mye på kodeveksling i nettkommunikasjon, og kommunikative funksjoner kodeveksling kan fylle i denne konteksten.

2.1 Samtaleanalyse

I sentrum for menneskers sosiale interaksjon står samtalen. Samtaleanalyse, på engelsk kalt *conversation analysis* (CA), er et verktøy som brukes for å beskrive, analysere og forstå samtale som en grunnleggende funksjon hos det sosiale mennesket (Sidnell 2010:1). Ettersom denne oppgaven tar for seg kodeveksling i nettkommunikasjon sett i et samtaleanalytisk perspektiv, skal vi se litt nærmere på hva samtaleanalyse faktisk innebærer og hvordan det kan brukes til å analysere tilnærmet synkron internettkommunikasjon.

2.1.1 Turer og turtaking

Den grunnleggende enheten i samtalen er turen (Sidnell 2010:36). Det finnes klare tendenser for hvordan mennesker «griper ordet» i en samtale, det vil si hvordan de avgjør at en annen persons tur går mot slutten, slik at man kan innlede sin egen tur. Dette systemet kalles turtaking (Sidnell 2010:36). For det absolutt aller meste er samtaler organisert slik at kun én person prater om gangen (selv om det finnes unntak for dette). På overflaten kan det virke problematisk å skulle avgjøre akkurat hvor en persons tur slutter, slik at man kan begynne sin egen tur. Likevel går dette tilsynelatende nesten automatisk, og mennesker prater sammen uten noen spesifikk «oppskrift» på hvordan samtalen skal foregå. Hovedkjennetegn ved

samtalen er at den er spontan, foregår mellom to eller flere mennesker som samarbeider om å holde den gående, og turtakingen organiseres fortløpende og lokalt mens samtalen pågår (Svennevig 1999:8).

2.1.2 Reparasjon og ansikt

Man støter ofte på problemer i samtalen. Disse kan relateres til hørselsproblemer, forståelsesproblemer og taleproblemer (Sidnell 2010:110). Når slike problemer oppstår i samtalen, kan deltakerne prøve å reparere den. Dette kalles *reparasjon*.

Typen reparasjon som brukes varierer både i forhold til hva slags problem som har oppstått, og hvem som initierer reparasjonen. Reparasjonskonstruksjoner forekommer i deler (Sidnell 2010:110): Først kommer en signalisering av problemet (*repair initiation*), som markerer at noe i det som har blitt sagt er problematisk. Deretter følger et reparasjonsutfall (*repair outcome*), som resulterer i enten en løsning på problemet, eller at man gir opp. Når en reparasjon initieres, innebærer dette en trussel mot deltakernes *ansikt*, enten ved at taleren har sagt noe feil eller at lytteren ikke har hørt eller forstått (Svennevig 2009:40). Ansikt har å gjøre med menneskers selvfølelse, ære og identitet. Det er et abstrakt begrep som assosieres med «issues such as respect, honour, status, reputation and competence» (Spencer-Oatey og Franklin 2009:109). Reparasjoner innebærer varierende grad av ansiktstrussel. Dette kommer an på både hvem som initierer og utfører reparasjonen, og også hva slags type reparasjon som forekommer.

Å korrigere seg selv er mindre ansiktstruende enn å korrigere andre. Det har vist seg å finnes en overveldende preferanse for selvreparasjon, slik at man kan rette på seg selv midt i en egen tur uten at det er problematisk. Den mest ansiktstruende formen for reparasjon er å rette på noen andre, ettersom dette helt tydelig indikerer at lytteren mener taleren har sagt noe «feil» (Svennevig 2009:41).

2.1.3 Samtaleanalyse og IRC-logger

Tradisjonelt vil man bruke lyd- eller videoopptak av samtale som materiale for samtaleanalyse. Materialet transkriberes svært detaljert, der man for eksempel noterer alle pauser og hvor lange de er, samt intonasjon og trykk. Man transkriberer også hvilken deltaker som ytrer hva, og eventuell overlapp mellom flere deltakere som prater samtidig. Hvis uttale

avviker noe, transkriberes dette også. Dette vil åpenbart ikke kunne gjøres på samme måte basert på skriftlige chatlogger, ettersom man kun kan forholde seg til måten deltakerne skriver på. Likevel kan man se at deltakerne bruker andre virkemidler for å for eksempel legge trykk på enkelte ord, som å skrive ordet med store bokstaver, eller med en strek under. Man får heller ikke overlapp på samme måte, ettersom man skriver hele ytringsbolker av gangen.

Samtaleanalyse setter altså turen i sentrum, og ser på hvordan turtaking organiseres mens deltakere prater. Denne organiseringen skjer fortløpende og er ikke planlagt på forhånd. På IRC er dette annerledes, fordi turen ikke er tilgjengelig mens den produseres. I stedet skriver deltakerne inn det de vil si i sin tur, og når deltakeren er ferdig og trykker «send» blir hele ytringen presentert i én bolk. Dermed kan man ikke nødvendigvis bli avbrutt, og overlapp skjer ikke på samme måte som det gjør i en muntlig samtale. Det man skriver presenteres uten unntak lineært. Likevel kan man finne eksempler på fenomen som har visse fellestrekk med muntlig samtale.

Når noe diskuteres og deltakere er engasjerte, skrives ofte veldig mye på kort tid, og man leser gjerne fortere enn man skriver. Det hender man er midt i å skrive noe, men innen man har fått skrevet det ferdig har diskusjonen beveget seg så langt at det ikke nødvendigvis er like relevant lenger. Dermed hender det man modifierer det man skal si (eller dropper det fullstendig). Dette finnes det dog ingen eksempler på i IRC-logger, ettersom det kun logges ting som faktisk blir sendt. Deltakere med mye på hjertet kan skrive en del av setningen sin først, trykke «send», og så skrive resten av setningen. Dette er en måte å indikere at man er i ferd med å fortelle noe, og at det «kommer mer», men at man trenger litt mer tid for å skrive det. Når en deltaker gjør dette, er det ikke uvanlig at andre deltakere kan ytre småord som signaliserer interesse og oppfordrer deltakeren til å fortsette. Dette har altså likhetstrekk med en ansikt-til-ansikt-samtale, og er nok et argument for at IRC-kommunikasjon har en muntlig stil.

2.1.4 Samtaleanalyse av tilnærmet synkron internettkommunikasjon (Garcia og Jacobs (1999))

Angela Cora Garcia og Jennifer Baker Jacobs har gjennomført en studie av turtakingssystemet i tilnærmet synkron internettkommunikasjon (Garcia og Jacobs 1999). I deres studie har de sett på fire chattesamtaler, hver med tre deltakere, som er utført i chatteprogrammet *Aspects*. I tillegg har de tatt opp hver enkelt deltakers skjerm på video, og hadde dermed tilgang til den

språklige produksjonen mens den skjedde. Dette betyr at de kunne se hvordan deltakerne eventuelt endret eller slettet sine meldinger før de ble sendt, og dette ble også transkribert.

Studien ble utført i et samtaleanalytisk perspektiv, og viser hvordan turtakingssystemet i tilnærmet synkron internettkommunikasjon skiller seg fra samtaler som foregår ansikt til ansikt. Når man prater ansikt til ansikt, vil man kunne støtte seg til audio-visuelle tegn for å avgjøre når et potensielt turskifte kan forekomme. I tilnærmet synkron internettkommunikasjon, derimot, har man ikke tilgang til språkproduksjonen mens den foregår, og dermed vil man måtte ty til andre midler for å avgjøre hvordan turtakingen skal fordeles (Garcia og Jacobs 1999:338-339).

Garcia og Jacobs understreker at muntlig samtale er endimensjonal, mens tilnærmet synkron internettkommunikasjon er multidimensjonal (Garcia og Jacobs 1999:347). Dette betyr at i muntlig samtale skjer alle hendelser samtidig for alle deltakere, mens i tilnærmet synkron internettkommunikasjon vil opplevelsen av enhver hendelse være avhengig av hvorvidt man er sender eller mottaker av en melding. Senderen av en melding vil kunne vite akkurat når meldingen ble påbegynt, eventuelle endringer som har blitt gjort, og hvilke andre meldinger som eventuelt har blitt postet mens meldingen blir skrevet, mens en mottaker kun opplever meldingen i det den postes. Før meldingen blir sendt vil mottakeren ikke ha noe begrep om at den er i ferd med å bli produsert, og dermed kan man kun gjette seg fram til hva som har foregått mens meldingen blir produsert (Garcia og Jacobs 1999:347).

Turkonstruksjon i tilnærmet synkron internettkommunikasjon skiller seg fra muntlig samtale på tre forskjellige måter (Garcia og Jacobs 1999:350).

Den første måten er hvordan man skal identifisere et potensielt turskiftepunkt. I muntlig samtale hører man ytringen i det den produseres, og man kan basert på dette projisere når en tur går mot slutten. I tilnærmet synkron internettkommunikasjon, derimot, er dette umulig fordi man ikke har tilgang til meldingen i det den produseres. I stedet må man identifisere hvor det er relevant for en fremtidig sender å skulle produsere et svar til noe som allerede har blitt sagt (Garcia og Jacobs 1999:350). I sin studie ser Garcia og Jacobs at deltakerne viser en klar tendens til å begynne å skrive meldinger *etter* at de leser en melding en annen har skrevet. Unntak forekommer kun når en deltaker allerede er i gang med å skrive en melding når en ny melding blir synlig på skjermen, eller når mange meldinger blir sendt samtidig. De konkluderer med at det ikke finnes noe potensielt turskiftepunkt i tilnærmet synkron

internettkommunikasjon på samme måte som i muntlig samtale, men at deltakere ser ut til å behandle ferdigsendte meldinger som potensielle turskiftepunkt ved at de begynner å svare på dem når de mottar dem (Garcia og Jacobs 1999:351).

Den andre måten er selvreparasjon av meldinger som er i ferd med å produseres. Deltakere står fritt til å endre en melding før den sendes, og dermed har de mulighet til å endre en påbegynt melding til å passe overens med nyere meldinger som mottas mens de er i ferd med å produsere den. Turkonstruksjon blir dermed en interaktiv prosess i tilnærmet synkron internettkommunikasjon, men ikke på samme måte som i muntlig samtale. Deltakerne har nemlig ikke tilgang til hverandres selvreparasjon (Garcia og Jacobs 1999:351).

Den tredje måten er pauseorganisering. I muntlig samtale kan en taler bruke pauser (eller mangel på pauser) for å endre på hvor lyttere oppfatter et potensielt turskiftepunkt, ved å for eksempel øke tempoet i det man nærmer seg et potensielt turskiftepunkt for å forhindre at noen andre kan begynne sin tur. I tilnærmet synkron internettkommunikasjon har man lignende muligheter for hvor man vil plassere pauser, men disse har ingen effekt på andres handlinger fordi andre deltakere har ingen mulighet til å oppfatte disse som faktiske pauser (Garcia og Jacobs 1999:353). En «stille» periode kan komme av at en deltaker skriver eller endrer på sin melding, eller venter på at noen andre skal sende en melding, eller at de rett og slett holder på med noe annet akkurat da. Det er vanskelig for en deltaker å skulle avgjøre hvilken av disse handlingene som utføres. Dermed har ikke pauser samme effekt i tilnærmet synkron internettkommunikasjon som i muntlig samtale.

Garcia og Jacobs identifiserer tre muligheter når det gjelder organisering av hvem som får neste tur i muntlig samtale. Disse tre er «nåværende taler velger neste», «neste taler velger seg selv» og «nåværende taler fortsetter» (Garcia og Jacobs 1999:353). I tilnærmet synkron internettkommunikasjon fungerer ikke denne organiseringen på samme måte, ettersom deltakere ikke fordeler taleturer, men heller posisjoner der meldingene deres plasseres. Siden man ikke har tilgang til hvem som er i ferd med å produsere en melding, kan man dermed heller ikke regne med å kunne plassere sin egen melding rett etter en foregående melding. Dette kommer av at meldinger fra andre deltakere kan sendes i mellomtiden. Som et resultat av dette vil turtildelingsvalgene i tilnærmet synkron internettkommunikasjon være relatert til en *framtidig* taler, heller enn en *neste* taler (Garcia og Jacobs 1999:353).

Garcia og Jacobs konkluderer med at turtakingssystemet i tilnærmet synkron internettkommunikasjon på mange måter er forskjellig fra i muntlig samtale, men at dette ikke nødvendigvis betyr at tilnærmet synkron internettkommunikasjon står noe dårligere stilt av den grunn (Garcia og Jacobs 1999:361). Selv om mange trekk ved det tradisjonelle turtakingssystemet ikke vil kunne si noe meningsfylt om turtakingssystemet i tilnærmet synkron internettkommunikasjon, ser man likevel at deltakere utvikler strategier for å unngå problemer relatert til dette. Man ser at deltakere ikke nødvendigvis fokuserer så mye på hvor i den totale meldingsrekkefølgen meldingen deres havner, og at man konstruerer meldinger slik at de kan forstås uansett hvor i samtalen de havner. Dette kan også ha sine fordeler, i og med at man kan gå tilbake og lese en tidligere samtale og svare på denne senere. Man har også muligheten til å holde flere «separate» samtaler gående samtidig.

2.1.5 hva skjer? ;D – Sekvenser, emneinnledninger og stil i direktemeldingssamtaler blant ungdom (Johansen 2008)

Ronny Johansen (2008) så i sin masteroppgave på språket hos norske ungdommer som brukte chatteprogrammet MSN for å prate sammen på internett. Hans undersøkelse baserte seg på samtaleanalyse, og hans hovedfokus var på sekvenser, emneinnledninger og stil.

Johansens problemstilling dreide seg om hvordan informantene hans gikk fram for å skape og bevare en mellompersonlig tone i den skriftlige kommunikasjonsformen (Johansen 2008:109). Etersom skriftlig kommunikasjon utelukker enkelte ressurser brukt i ansikt-til-ansikt-samtale, slik som tonefall, blikkontakt, kroppsspråk og lignende, ville han undersøke hvordan hans informanter benyttet seg av andre virkemidler for å oppnå en lignende effekt i skriftlig samtale. Han fant ut at de i stedet brukte et bredt register av stilistiske virkemidler, som emotikon, slang, syntaktiske konstruksjoner og ulike typer sjargonger.

Når det gjelder funn som også kan sies å være relevante for min oppgave, finner vi eksempler på engelske ord og uttrykk hovedsakelig i delen om stil, under seksjonene som omhandler ungdomsspråk og slang. Her behandles tilfellene av engelske ord blant annet som *sjargong*, altså som kode som har som eneste funksjon å signalisere gruppetilhørighet. Eksempler på engelske lånord nevnes, som *nasty* (i betydningen «stygt») og *care* (i betydningen «hvem bryr seg»), omtalt som «anglonorsk slang» (Johansen 2008:41). Johansen fokuserer altså på denne bruken av engelske ord som en del av ungdomsspråklig sjargong. Likevel vil jeg understreke at selv om dette sikkert i stor grad stemmer, bør ikke dette begrenses til kun «ungdomsspråk»

som sådan. Eksempler på bruk av både *nasty* og *care* i disse betydningene finnes også i mitt materiale, enda mine informanter er godt over tjue år gamle. Dermed vil jeg si at «ungdomsspråk» ikke er en term som er fullstendig dekkende for denne typen ordbruk, men at det likevel kan sies å dreie seg om en type sjargong.

2.2 Kodeveksling

Ettersom hovedfokuset i denne oppgaven er på kodeveksling mellom norsk og engelsk hos nordmenn, skal vi i dette delkapitlet gå gjennom forskjellige former for kodeveksling.

2.2.1 Klassisk kodeveksling

Den mest generelle definisjonen på kodeveksling er at to (eller flere) språk brukes i en og samme samtale (Myers-Scotton 2002:8). Denne vekslingen kan skje på hovedsakelig to forskjellige måter, nemlig ved *intersentensiell veksling* (*inter-sentential switching*) og *intrasentensiell veksling* (*intra-sentential switching*). I intersentensiell veksling forekommer hele setninger på forskjellige språk. En setning kan bestå av flere *clauses*, og når en setning har én *clause* på ett språk og én *clause* på et annet, er det snakk om intrasentensiell veksling. I tillegg kan man ha veksling innen en og samme *clause*, og denne typen veksling kan spesifiseres som *intra-clausal switching*. Det finnes dog ikke noe godt norsk ord for det engelske begrepet *clause*, noe som gjør det problematisk å presisere disse kodevekslingsbegrepene på norsk.

Når enkeltord forekommer på et annet språk, kan det være vanskelig å avgjøre om det er snakk om kodeveksling eller lånord. Dette har også blitt diskutert i litteraturen, og vi finner to hovedsyn på hvorvidt *nonce borrowings*, altså «øyeblikkslån», skal kategoriseres som kodeveksling eller ikke. På den ene siden finner vi Myers-Scotton, som mener øyeblikkslån er eksempler på kodeveksling, ettersom disse er i samsvar med hennes leksikalske og innskutte (*insertional*) kodevekslingsmodell (Myers-Scotton 2002:155) (videre diskutert under). Dette betyr altså at hun mener at de samme mekanismene opererer for både øyeblikkslån og større språklige enheter. På den andre siden finner vi Poplack og hennes lineære og syntaktiske modell, der øyeblikkslån kun er lån, og ikke kodeveksling. Hennes definisjon av kodeveksling er «alternering mellom to (eller flere) språkssystemer», altså at man «går inn og ut av» de forskjellige språkene, noe som ikke inkluderer innskutte former (Poplack og Meechan

1998:129). Denne oppgaven tar utgangspunkt i synet til Myers-Scotton, og jeg baserer min analyse på hennes definisjon av kodeveksling fordi denne ligger nærmere min personlige oppfatning av hvordan kodeveksling foregår. I tillegg ser hennes kodevekslingsmodeller ut til å kunne gjøre rede for flere fenomen i mitt materiale.

MLF-modellen og 4-M-modellen (Myers-Scotton 2002)

Myers-Scotton har utviklet en modell for klassisk kodeveksling kalt *the Matrix Language Frame model*, MLF-modellen. 4-M-modellen er en videreutvikling av denne, så hovedtrekkene i MLF-modellen blir gjennomgått først. MLF-modellen identifiserer et asymmetrisk forhold mellom språkene i kodeveksling, der matricespråket (*Matrix Language*) står for den strukturelle rammen, og det innføyde språket (*Embedded Language*) deltar (Myers-Scotton 2002:15). Grunnprinsippet for denne modellen er *the Uniform Structure Principle*, som er definert slik:

A given constituent type in any language has a uniform abstract structure and the requirements of well-formedness for this constituent type must be observed whenever the constituent appears. In bilingual speech, the structures of the Matrix Language are always preferred, but some Embedded Language structures are allowed if certain conditions are met (Myers-Scotton 2002:8-9).

I følge denne definisjonen vil matricespråket *alltid* stå for den grammatiske strukturen i kodeveksling (med unntak av innføyde strukturer eller «øyer» (*Embedded Language islands*)).

MLF-modellen er en asymmetrisk modell som er basert på to motsetninger (Myers-Scotton 2002:15). Den første er mellom matricespråket og det innføyde språket. Disse to er ikke likestilt i sin deltakelse i setningsstrukturen. Den andre er mellom innholdsmorfemer og systemmorfemer, som samsvarer mer eller mindre med henholdsvis åpne og lukkede ordklasser (med visse unntak). Disse morfemtypene er heller ikke likestilt, som i praksis betyr at ikke alle typer morfem kan tas både fra matricespråket og det innføyde språket.

Mest sentralt for MLF-modellen er to prinsipper, *the Morpheme Order Principle* og *the System Morpheme Principle*. Disse er spesifikke versjoner av de to opposisjonene nevnt over. *The Morpheme Order Principle* er definert slik:

In Matrix Language + Embedded Language constituents consisting of singly occurring Embedded Language lexemes and any number of Matrix Language morphemes, surface morpheme order (reflecting surface syntactic relations) will be that of the Matrix Language (Myers-Scotton 1993:83).

The System Morpheme Principle er definert slik:

In Matrix Language + Embedded Language constituents, all system morphemes which have grammatical relations external to their head constituents (i.e. which participate in the sentence's thematic role grid) will come from the Matrix Language (Myers-Scotton 1993:83).

Flere studier av kodeveksling støtter disse to prinsippene, selv om det finnes noen få unntak. Likevel er disse unntakene såpass få at man må kunne si at prinsippene hovedsakelig gjelder på et generelt grunnlag. Dette betyr at det finnes klare tendenser til hvordan man kombinerer språk når man kodeveksler, og at man ikke nærmest tilfeldig velger noen deler fra ett språk og andre fra et annet. Dermed er «reglene» for hva som fungerer i kodeveksling en del av vår implisitte språkkunnskap, på samme måte som kunnskap om vårt morsmål (eller andre språk vi behersker) er det.

4-M-modellen er en videreutvikling av MLF-modellen. I 4-M-modellen blir skillet mellom innholdsmorfem og systemmorfem videre avgrenset, noe som gir en mer presis forklaring av enkelte kodevekslingsfenomen (Myers-Scotton 2002:16). Dette kan også brukes til å forklare funn i studier av relaterte fenomen, som for eksempel andrespråkstilegnelse og utvikling av kreolspråk. Hovedmålet til 4-M-modellen er å vise hvordan morfem aktiveres i løpet av språkproduksjonen, noe som presiseres i *the Differential Access Hypothesis*:

The different types of morpheme under the 4-M model are differently accessed in the abstract levels of the production process. Specifically, content morphemes and early system morphemes are accessed at the level of the mental lexicon, but late system morphemes do not become salient until the level of the Formulator (Myers-Scotton 2002:17).

Tidligere hadde man funnet støtte for at innholdsmorfem og systemmorfem hadde forskjellige mønstre i kodeveksling, noe som allerede reflekteres i *the System Morpheme Principle* i MLF-modellen. Senere har man funnet evidens for å inndele systemmorfem i tre typer, der enkelte typer aktiveres før andre i løpet av språkproduksjonen. Dette diskuteres ytterligere i kapittel 5.

2.2.2 Kodeveksling kontra språkblending

Når det gjelder begreper i litteraturen, har forekomster av språkalternering mange navn. I følge Auer (1999) kan det defineres et kontinuum med tre prototyper av språkalternering. I den ene enden finner vi kodeveksling (*codeswitching*), i den andre enden finner vi såkalte sammensmeltede varieteter (*fused lects*), og i midten av skalaen finner vi språkblending (*language mixing*) (Auer 1999:310). Han gir en generell definisjon av de tre hovedtypene på denne måten:

[Codeswitching] will be reserved for those cases in which the juxtaposition of two codes (languages) is perceived and interpreted as a locally meaningful event by participants.

[Language mixing] (...) will be used for those cases of the juxtaposition of two languages in which the use of two languages is meaningful (to participants) not in a local but only in a more global sense, that is, when seen as a recurrent pattern.

Stabilized mixed varieties will be called fused lects.

Begrepet «kodeveksling» vil altså her kun omhandle veksling der *kontrasten* mellom en varietet og en annen vil være meningsfylt. For deltakerne vil denne kontrasten kunne indeksere enten kjennetegn ved situasjonen, eller ved taleren selv (Auer 1999:310). Det prototypiske tilfellet av kodeveksling, definert på denne måten, vil dermed forekomme i sosiolingvistiske kontekster der talere hovedsakelig foretrekker at ett språk brukes av gangen, og det er gjennom veksling vekk fra dette ene språket at interaksjonen får sin spesifikke betydning (Auer 1999:312). Begrepet «språkblending», derimot, vil kunne beskrive andre situasjoner der det veksles mellom to varieteter. I slike situasjoner har ikke kontrasten mellom varietetene noen spesifikk betydning, men i stedet er det *det at man veksler* som er meningsfylt for taleren. Kodeveksling har altså en semiotisk betydning, mens språkblending ikke har det.

Språkblending kan være *alternerende (alternational)* eller *innskutt (insertional)*. I alternerende språkblending kan det være vanskelig, om ikke umulig, å avgjøre hvilket språk som er «hovedspråket». Dette kommer av at vekslingen foregår såpass hyppig at man ikke kan merke en individuell tur med «språk a» eller «språk b» (Auer 1999:315). I innskutt språkblending, derimot, er det lettere å avgjøre hvilket språk som er «hovedspråket», ettersom vekslingen her ikke er like hyppig, og ofte begrenser seg til enkeltord, som for eksempel substantiv (Auer 1999:316-317). Substantivene kan også ta med seg sine grammatiske

partikler, eller modifikatorer som adjektiv. Det er også mulig å finne eksempler på språkblanding som inkluderer både alternerende og innskutt veksling.

Auer understreker at selve det faktum at man velger å blande språk på denne måten er et sosialt virkemiddel, og kan brukes for å markere tilhørighet til en sosial gruppe (Auer 1999:318). I tillegg kan slike språkblandinger ofte ha lokale, folkelige navn, som videre markerer den identitetsrelaterte funksjonen. Mellom norsk og engelsk finnes faktisk det folkelige uttrykket *Norwenglish*, men denne termen brukes hovedsakelig som en betegnelse på blanding der engelsk er matricespråket, og norske ord og uttrykk blandes inn. Begrepet brukes nok oftest som et humoristisk uttrykk for nordmenn som ikke er så veldig stødige i engelsk. Et annet eksempel er *svorsk*, som er en slags blanding av svensk og norsk. Dette kan også ha litt negative konnotasjoner og kan brukes om nordmenn som forsøker å prate svensk, men i tillegg kan *svorsk* også brukes som et uttrykk for et slags «mellomspråk» som er ment å skulle være forståelig for både nordmenn og svensker. *Svorsk* kan i denne situasjonen regnes som en type sammensmeltet varietet (*fused lect*).

2.2.3 Kodeveksling på internett

Engelsk har lenge blitt regnet som «hovedspråket» på internett, og det har blitt sagt at for å bruke internett er man nødt til å lære engelsk. Likevel finnes det et voldsomt mangfold av språk på internett i dag, dog med varierende antall brukere. I følge en undersøkelse fra 2010 (Crystal 2011:79), basert på antall brukere, er engelsk fortsatt det mest brukte språket med 27,5 % brukere. På en solid andreplass finner vi kinesisk, med 22,6 % brukere. Videre finner vi andre språk som spansk, japansk, portugisisk og tysk. Bortsett fra engelsk og kinesisk ligger alle andre språk på under 10 %. Dermed ser vi at selv om engelsk brukes av et flertall på nett, er ikke engelsk på noen måte «hovedspråket», og et mangfold av andre språk er også representert.

Studier har vist at man i virtuelle samfunn med diasporisk bakgrunn finner flere eksempler på kodeveksling (Androutsopoulos 2007:218). Mange diskusjonsforum og lignende er engelskdominerte, selv om de er beregnet for personer med annen språklig bakgrunn, mens andre bærer preg av hyppig kodeveksling og språkblanding. På etniske nettsider kan man finne redaksjonelle seksjoner med nyheter, ting som skjer i nærområdet og andre kulturelle ressurser, og her finnes det også ofte diskusjonsforum. Dermed har man en sidestilling av redaksjonelt innhold og diskusjonsforum der brukere kan prate mer eller mindre fritt, og man

finner forskjeller mellom hvordan kodeveksling og språkblending eksisterer i disse to sfærene, enda de befinner seg på «samme» sted. I den redaksjonelle delen av nettsidene er språkene klart avgrenset, mens i diskusjonsdelen finner man kreative vekslinger som gjerne kan brukes for at en taler kan vise tilhørighet til flere språklige samfunn, og gjennom kodeveksling og språkblending skape en multikulturell språklig identitet (Androutsopoulos 2007:219).

2.3 Nettkommunikasjon

Hva skal man egentlig kalle språklig interaksjon som foregår på internett? Dette delkapitlet begynner med en kort diskusjon rundt terminologien, og gjør deretter rede for forskjellige kommunikasjonsformer på internett, og hvordan disse kan sammenlignes med tradisjonell skriftlig og muntlig diskurs.

2.3.1 Terminologi

Det har vært noe diskusjon rundt hvilken term som er mest passende for den typen kommunikasjon som foregår via datamaskiner på internett. Den mest kjente termen er *computer-mediated communication* (CMC), som har vært i bruk siden 90-tallet, og som fortsatt er i bruk den dag i dag. Likevel har denne termen blitt kritisert for å være for generell, ettersom den vil inkludere alle former for kommunikasjon, slik som musikk, bilder og video (Crystal 2011:1). I tillegg fokuserer denne termen muligens litt for mye på datamaskin-aspektet ved kommunikasjonen, og folk flest føler nok for eksempel ikke at de bruker en datamaskin når de surfer på mobilen (selv om en moderne mobiltelefon i dag teknisk sett er en håndholdt datamaskin). For å fokusere mer på språk og språkbruk, har også *computer-mediated discourse* (CMD) blitt brukt (Herring 2001:612). Andre termer har også blitt foreslått, som *electronically mediated communication* (EMC) og *digitally mediated communication* (DMC) (Crystal 2011:2). Likevel mener Crystal (2011) at også disse termene er for generelle fra et lingvistisk synspunkt, fordi de fortsatt ikke er tydelige på skillet mellom språk og alle andre former for kommunikasjon. I norsk litteratur har også termene *pc-mediert kommunikasjon* (Johansen 2008) og *digital kommunikasjon* (Hagen 2010) blitt brukt, mens *internettsspråk*, oversatt fra *netspeak*, finnes på svensk (Bellander 2010). I Schwebs og Otnes (2001:17) foreslås *skjermtekst* og *digital tekst*. I denne oppgaven kommer jeg likevel til å bruke termene *internettkommunikasjon* og *internettsspråk* eller *nettkommunikasjon* og

nettspråk. Dette gjør jeg fordi jeg synes disse termene er mer intuitive på norsk, og at disse reflekterer nettopp det at det dreier seg om språkbruk og kommunikasjon når man chatter på internett.

2.3.2 Internett som medium

For å kunne forske på språk på internett må man først avgjøre hva internett som et medium er. Tradisjonelt har man tenkt at språk eksisterer i tre dimensjoner: Tale, skrift og tegnspråk (Crystal 2011:16). Men hva med språk på internett? Man snakker om å ha en «samtale på e-post» og å «prate i et chatrom», men samtidig kan man «skrive en e-post» og «lese en webside». Har språk på internett mer til felles med skrift, eller med tale? En viktig distinksjon her er at skriftlig chat på internett aldri vil være et muntlig medium, ettersom det tross alt foregår skriftlig (Androutsopoulos 2013:684). Likevel kan man si at chat har en muntlig *stil*, enda det er et skriftlig medium. Dermed blir det mer fruktbart å se på nettkommunikasjon med *stil* i fokus, i stedet for å fokusere på hva slags medium nettkommunikasjon er.

Forskjeller mellom skrift og tale

Tidligere forskning på lingvistiske fenomen har tydelig definert forskjellene mellom skrift og tale (Crystal 2011:17). Tale er øyeblikkelig og dynamisk, og foregår stort sett mellom deltakere som er til stede. Taleren er ofte fokusert på en spesifikk mottaker, enten dette er én person eller en gruppe med flere personer. Når man prater finnes det normalt ingen forsinkelse mellom produksjon og mottak, og det at tale svært ofte er spontan gjør at man er nødt til å tenke fort mens man prater. Dette gjør at konstruksjoner blir kortere og syntaktisk enklere, og man kan repetere, reformulere og kommentere det man sier uten at noen reagerer på det. Intonasjon og pauser gjør at man kan følge med på lengre ytringer, selv om setningsgrenser ofte kan være uklare.

Ettersom mye talekommunikasjon foregår ansikt til ansikt, kan man også følge med på andre lingvistiske signaler, som ansiktsuttrykk og gester. Man kan også referere direkte til situasjonen man befinner seg i, som å bruke deiktiske uttrykk for å referere til «den der» eller lignende. Tale er også ofte mindre formelt, og man kan bruke ord og uttrykk som karakteriserer dette, som tulleord (f. eks. «dingseboms») og banning. Tale egner seg godt for sosiale funksjoner, som å småprate for å få tiden til å gå, eller for å holde sosiale relasjoner ved like.

Skrift, derimot, er statisk og permanent. Den som skriver er distansert fra leseren, og vet ofte ikke hvem leseren kommer til å være. Ofte går det lang tid fra man skriver noe til leseren får lest det, og dette må den som skriver ta hensyn til. Dette betyr at man ikke får noen umiddelbar tilbakemelding underveis, og man er nødt til å ha i bakhodet at forskjellige lesere kan tolke de samme ordene på forskjellig måte. Dermed kan man lese gjennom det man har skrevet og gjøre endringer før leseren får tilgang til det. I motsetning til spontan tale, der det finnes lite rom for planlegging, kan man i skrift nøye organisere det man vil si, og bruke både setningsoppbygging og avsnittsinndeling for å gjøre det man ønsker å uttrykke så tydelig som mulig for leseren. Dette betyr også at deiktiske uttrykk vil være mindre frekvente, ettersom disse fort kan bli uklare. Der tale egner seg godt for sosiale funksjoner, egner skrift seg godt for å notere fakta, for å huske viktige ting, og for læring.

Likevel blir det for enkelt å behandle skrift og tale som «two self-contained and homogeneous entities» (Crystal 2011:19) når de analyseres på denne måten, ettersom språklige stiler kan kombinere trekk fra både skrift og tale i varierende grad. Dermed er det mer realistisk å se tale og skrift som endepunktene i et kontinuum, og at språklige stiler kan befinne seg på punkter som er «mer eller mindre likt tale» eller «mer eller mindre likt skrift». Dette er kanskje spesielt viktig når det gjelder språk på internett, der man finner forskjellige skriftlige språkformer der enkelte ligner skrift og andre ligner tale. Igjen er det viktig å konstatere at det her handler om *stil*, og ikke medium.

Synkron og asynkron nettkommunikasjon

Kommunikasjon som foregår på internett kan være synkron eller asynkron (Crystal 2001:11, Schwebs og Otnes 2001:255). Synkron internettkommunikasjon foregår i sanntid, som når man chatter (for eksempel på IRC). Det er altså lite eller ingen forsinkelse fra man skriver noe til det leses av noen andre. Asynkron internettkommunikasjon, derimot, foregår ikke i sanntid. Her lagres det man skriver i et eller annet format, som så leses av mottakeren(e) senere. Eksempler på dette er når man skriver e-post, eller diskuterer på et forum. Mottakere kan altså lese det som har blitt skrevet når enn det passer for dem, og svare når de selv ønsker. Dermed risikerer man at det kan gå lang tid mellom utvekslingene.

I synkron internettkommunikasjon er det stadig et press om å holde ytringer forholdsvis korte. Hvis man bruker for lang tid på å skrive en ytring, vil samtalen kanskje ha beveget seg så

langt at ytringen ikke er relevant lenger. I asynkron internettkommunikasjon, derimot, eksisterer ikke dette tidspresset, og man står fritt til å skrive ytringer som er betydelig lengre.

Det skilles også mellom fullstendig synkron og tilnærmet synkron internettkommunikasjon (Schwebs og Otnes 2001:239-240). De tilnærmet synkrone kommunikasjonstypene er de vanligste, der man får se replikken etter at en deltaker er ferdig med å skrive den og sender den til de(n) andre deltakeren(e). I fullstendig synkron kommunikasjon har man tilgang til replikken mens den produseres. Man kan altså se en replikk mens den skrives, og man vil også kunne se eventuelle endringer eller replikker som slettes. Dermed kan man også både overlappe og avbryte hverandre. Dette kunne man for eksempel gjøre i chatteprogrammet PowWow, der alle deltakere hadde sitt eget vindu, og alle kunne se hva de andre skrev mens de skrev det (Schwebs og Otnes 2001:239-240). PowWow eksisterer dessverre ikke lenger i dag.

Privat og offentlig nettkommunikasjon

Det skilles mellom «privat» (*private*) og «offentlig» (*public*) kommunikasjon på internett (Androutsopoulos 2013:673). Privat kommunikasjon foregår mellom et begrenset antall kjente deltakere, som når to personer skriver e-post med hverandre. Offentlig kommunikasjon, derimot, foregår mellom et større antall personer, der flere eller alle er ukjente for hverandre. Et eksempel på dette er et åpent forum der hvem som helst kan delta. Når man deltar i denne typen offentlig internettkommunikasjon, kan nettopp det at det er offentlig ha en effekt på hvordan man formulerer seg. Dette kommer av at man må ta hensyn til at det ukjente publikummet også skal forstå hva man sier. Når man deltar i privat internettkommunikasjon, derimot, kan deltakere regne med at man forstår hverandre basert på felles bakgrunnskunnskap og felles rutiner (Androutsopoulos 2013:678).

2.3.3 Materialet brukt i denne oppgaven: privat og synkron nettkommunikasjon

Hvis man, som Crystal (2011:19) foreslår, ser tale og skrift som endepunktene i et kontinuum, og at språklige varieteter kan befinne seg på punkter som er «mer eller mindre likt tale» eller «mer eller mindre likt skrift», vil man kunne plassere forskjellige former for internettkommunikasjon på forskjellige steder på dette kontinuumet. Dette kan se ut til å stemme med oppfatningen til Androutsopoulos (2013:684), som understreker at

internettkommunikasjon ikke bør behandles som muntlig tale, nettopp fordi mediet faktisk er skriftlig, men at man likevel kan finne enkelte former for internettkommunikasjon som vil ligge nærmere en muntlig stil enn andre.

I følge Androutsopoulos vil private og synkrone variasjoner av internettkommunikasjon ligge nærmest en muntlig stil (2013:676-677). Når man prater sammen ansikt til ansikt, trenger man ikke ta høyde for at forbigående eller andre som overhører samtalen skal forstå hva som blir sagt. Man har også stort sett kontroll på *hvem* som hører. Dette gjelder også for privat internettkommunikasjon, der man heller ikke trenger å ta hensyn til slike «overhørere» eller tyvlyttere (som i nettkommunikasjon som oftest refereres til som *lurkers*).

Synkron kommunikasjon og ansikt-til-ansikt-samtale har flere stilistiske fellestrekk. Begge foregår i sanntid, og ytringer forventes å få en rask respons. For internettkommunikasjon betyr dette at med mindre ytringer besvares kjapt går de tapt for oppmerksomheten i det nyere meldinger fyller opp skjermen og eldre meldinger forsvinner ut av synsfeltet. Bruken av synkron kommunikasjon er hovedsakelig sosial, og kan brukes til å vedlikeholde sosiale relasjoner, noe som også kjennetegner samtaler som foregår ansikt til ansikt (Crystal 2011:20).

2.3.4 Kodeveksling i nettkommunikasjon (Androutsopoulos (2006, 2013))

Jannis Androutsopoulos har forsket på internettkommunikasjon i et sosiolingvistisk perspektiv, som også strekker seg til kodeveksling i internettkommunikasjon. Han fastslår at kodeveksling i internettkommunikasjon er et felt som er relevant for innsikt i felt som pragmatikk, sosiolingvistikk og diskursstudier (Androutsopoulos 2013:667). Likevel understreker han at man tidligere har støtt på problemer når det gjelder nettopp hvordan man skal angripe kodeveksling i en slik ramme, fordi man i tidligere forskning fokuserte mer på relasjoner mellom teknologi og språk når det gjaldt internettkommunikasjon. Fokuset var å avgjøre hva slags *type* kommunikasjon internettkommunikasjon var (posisjon i forhold til muntlig/skriftlig språk), og dette var det lettest å se på i en enspråklig ramme. I tillegg har man tidligere antatt at kodeveksling primært forekommer i interaksjon som foregår ansikt til ansikt. Internettkommunikasjon utfordrer denne hypotesen, ettersom kommunikasjon på internett primært er skriftlig.

Det er problematisk å skulle gi en oversikt over kodevekslingsmønstre i internettkommunikasjon uavhengig av rammeverkene der forskningen har foregått (Androutsopoulos 2013:668). Forskjellige forskere har brukt mange forskjellige rammeverk for kodevekslingsanalyse, og det finnes foreløpig ingen generelt akseptert metode for å analysere internettkommunikasjon. I stedet brukes rammeverk som hovedsakelig ble utviklet for muntlig kommunikasjon, noe som også kritiseres av andre forskere fordi de mener slike rammeverk ikke kan gi tilstrekkelige resultater.

Man har funnet mange variasjoner av kodeveksling i internettkommunikasjon, og funnene strekker seg fra få formulaiske vekslinger til hyppig flerspråklig veksling og «polylingual languaging» (Androutsopoulos 2013:680). Tospråklig kodeveksling har blitt rapportert funnet for mange forskjellige språkkombinasjoner, samt i flere forskjellige typer internettkommunikasjon, inkludert personlig e-post, chatting, tekstmeldinger og forumdiskusjoner. Androutsopoulos har satt opp en liste over diskursfunksjoner kodeveksling kan fylle. Disse er basert på tidligere studier av kodeveksling i muntlig diskurs, som for eksempel Finn Aarsæthers doktoravhandling (2004) som tar for seg kodeveksling i samtaler mellom pakistansk-norske tiåringer. Androutsopoulos' liste er som følger (Androutsopoulos 2013:681):

- a) veksling for formulaiske diskursformål (hilsener, avskjeder osv.)
- b) veksling for kulturspesifikke sjangre (poesi, vitser)
- c) veksling for direkte tale (i motsetning til taleren selv)
- d) veksling som repeterer en ytring for å legge ekstra vekt på den
- e) veksling som retter seg mot en spesifikk adressat (svare på andres språkvalg, utfordre andres språkvalg)
- f) veksling for å endre emne eller perspektiv, for å skille mellom fakta og egen mening osv.
- g) veksling for å markere det som blir sagt som morsomt eller useriøst, og også for å unngå ansiktstrusler, som å gi et uønsket svar eller be om noe
- h) veksling til eller fra samtalepartneres kode for å indikere at man er enig eller uenig, for å vise tilhørighet eller ta avstand osv.

Disse diskursfunksjonene får sin pragmatiske effekt som en følge av kontrasten mellom kodene som brukes, og vil være spesielt relevante for materialet brukt i denne oppgaven.

I sin studie fra 2006 undersøker Androutsopoulos kodeveksling på forskjellige diskusjonsforum på internett. Felles for disse forumene er at de har (hovedsakelig) andregenerasjons innvandrere i Tyskland som målgruppe. Han fant ut at minoritetsspråkene som oftest forekom i isolerte, innskutte (*insertional*, se 2.2.2 om språkblanding) vekslinger, som for eksempel fra et indisk-tysk forum, der en bruker veksler fra tysk til engelsk for å understreke sin egen kritiske konklusjon på slutten av argumentet sitt (Androutsopoulos 2013:682). Likevel fant han også vekslinger der det ikke så ut til å være noen slik åpenbar diskursfunksjon, som for eksempel fra et gresk-tysk forum, der en bruker veksler til tysk der en gresk ekvivalent mest sannsynlig ville vært lett tilgjengelig (Androutsopoulos 2013:682). Dermed mener han at dette er et eksempel som ligner mer på språkblanding enn på kodeveksling, basert på tidligere rammeverk for diskursfunksjoner.

Androutsopoulos (2013:683) mener at å se kodevekslingsmønstre innenfor rammene av diskursfunksjoner kan gi innsikt i hvordan kodeveksling opptrer på internett, men at man likevel bør være forsiktig med å legge for mye vekt på disse rammene. Han mener at dette kan føre til at kodevekslingsanalyse reduseres til en enkel «kategorisjekk», som vil sette kodevekslingen separat fra konteksten den forekommer i. I stedet for å se på den enkelte forekomsten av veksling, må man se på den *sekvensielle organisasjonen* av kodeveksling og hvordan den opptrer for å kunne si noe meningsfylt om den.

Selv om internettkommunikasjon ofte omtales som et heterogent diskursdomene, er det viktig å understreke at internettkommunikasjon omhandler mange former for diskurs som ikke nødvendigvis kan analyseres med de samme verktøyene. Det er store skiller mellom kommunikasjon som foregår mellom to eller flere mennesker samtidig, mellom kommunikasjon som er offentlig eller privat, mellom kommunikasjon som er synkron eller asynkron, og så videre. Androutsopoulos mener at man er nødt til å ta alt dette med i beregningen når man skal forske på internettkommunikasjon, og understreker at selv om mye kommunikasjon på nett foregår skriftlig, betyr ikke det at det har så mye til felles med andre skriftlige former (Androutsopoulos 2013:684). Internettkommunikasjon er dialogisk, ofte med flere deltakere, og forekommer ofte i uformelt. Basert på dette mener Androutsopoulos at forskning på internettkommunikasjon vil føre til at skillet mellom det muntlige og det skriftlige vil bli mindre tydelig, og dermed vil antakelsen om at kun muntlig kodeveksling teller som «autentisk» ikke lenger være like fremtredende. I stedet vil han se på hvordan

kodeveksling brukes som en pragmatisk ressurs i de spesifikke formene for internettkommunikasjon (Androutsopoulos 2013:685).

Androutsopoulos nevner også John Paolillo (2011), som antar at synkrone former for internettkommunikasjon vil inneholde mer kodeveksling enn asynkrone former. Her kan «mer» forstås både kvantitativt og kvalitativt, altså at det ikke bare har å gjøre med den faktiske mengden, men at det også kan relateres til et bredere utvalg bruksmønstre, eller et rikere repertoar av pragmatiske funksjoner innen kodeveksling (Androutsopoulos 2013:676). Paolillos hypotese har blitt uavhengig bekreftet av Lee (2007), som sammenlignet synkrone og asynkrone former for internettkommunikasjon hos en enkelt gruppe deltakere, der hun fant flere eksempler på kodeveksling i den synkrone delen. Hun mener at dette har å gjøre både med synkronisiteten i seg selv, men også at det synkrone materialet ble brukt i en situasjon som var mindre formell.

2.4 Oppsummering

I dette kapitlet har vi sett at selv om mye har blitt gjort innen forskning på kodeveksling og en del har blitt gjort innen forskning på internettkommunikasjon, har overraskende lite blitt gjort på kodeveksling i internettkommunikasjon. Enda mindre har blitt gjort når det gjelder analyse av privat og synkron internettkommunikasjon mellom flere enn to parter. Her håper jeg å kunne bidra, ettersom min studie har nettopp dette som hovedfokus. I tillegg vil jeg kunne bruke Androutsopoulos' prinsipper i en ny setting. Der Androutsopoulos har gjort forskning på kodeveksling blant tospråklige, vil jeg i min studie se på kodeveksling blant «enspråklige». Dermed blir det interessant å se om Androutsopoulos' diskursfunksjoner i kodeveksling vil kunne beskrive fenomen mitt materiale.

3 Metode

Dette kapitlet deles i tre deler. Først ser vi på materialet jeg har brukt i denne studien, og hvordan det har blitt organisert. Deretter følger en presentasjon av informantene, og til slutt finnes en oversikt over hvordan analysedelen er organisert.

3.1 Organisering av materialet

Jeg har brukt logger fra et privat chatrom som materiale. Loggene strekker seg fra mars 2006, og det logges fortsatt den dag i dag. Totalt har jeg i 2012/2013 rundt halvannen million linjer med logg. Siden jeg også er en deltaker i dette rommet har jeg valgt å kun se på logger fram til august 2011, som er da jeg begynte på masterprogrammet. Før dette hadde jeg ingen tanker om å skrive en oppgave om engelsk bruk i norsk, og dermed kan jeg også bruke meg selv som informant. Fordelen med å bruke eksisterende chatlogger er at jeg har alt materiale skriftlig i en tekstfil, og materialet i denne filen er søkbart.

En annen fordel med å bruke dette materialet er at det omgår problematikken rundt Labovs *observer's paradox* (Labov 1972:209). Dette fenomenet oppstår når man ønsker å observere en språklig stil som kun forekommer nettopp når man ikke blir observert. Man kan selvsagt observere menneskers språklige stil uten at de vet om det, men dette kan ikke nødvendigvis sies å være etisk forsvarlig. Selv om man ber om tillatelse til å bruke opptak eller lignende i ettertid, kan dette fortsatt oppleves som en invasjon av privatliv, ettersom man ikke vet at man blir tatt opp mens man ble det.

Når det gjelder IRC-logger, er situasjonen en anelse annerledes. Jeg er ikke alene om å lagre logger, flere av deltakerne i denne oppgaven lagrer også sine IRC-logger, og alle er klar over at dette er noe som gjøres. Det finnes flere grunner til at man kan ønske å lagre slike logger, som for eksempel at man vil huske tid og sted for sosiale arrangement, humoristiske utvekslinger mellom deltakere, og så videre. Loggene som brukes i denne oppgaven er både private og synkrone, og ligger dermed nærmest mulig en muntlig stil, uten at de faktisk er muntlige. Pratingen foregår i sanntid, og alle deltakerne kjenner hverandre i virkeligheten. Ingen øvrige personer har tilgang til å lese det som har blitt skrevet.

Deltakerne i denne oppgaven ble altså ikke observert for lingvistiske formål da materialet ble lagret, og vil dermed heller ikke oppføre seg som om de blir observert. Alle deltakerne var

klar over at loggene ble lagret da de ble det. Jeg har også eksplisitt bedt deltakerne om tillatelse til å bruke loggene som grunnlag for min masteroppgave, og alle har gitt sitt samtykke.

Jeg har analysert logg over en uke i mai 2011. Én uke med logg tilsvarer omtrent 100 sider i et Word-dokument. Akkurat denne uka er valgt for å være sikker på at jeg ikke hadde begynt å gjøre meg noen tanker om hva jeg hadde tenkt til å skrive masteroppgave om. I mai 2011 var jeg midt i eksamensperioden for siste semester på bachelorprogrammet, og jeg kan si av personlig erfaring at jeg var fullstendig fokusert på å gjøre meg ferdig med dette før jeg begynte å tenke på noen eventuell masteroppgave. En annen grunn til at nettopp denne uka ble valgt, er at deltakerne på dette tidspunktet har brukt IRC aktivt i flere år. Basert på loggdata har alle deltakerne vært aktive siden senest mars 2006, og flere har også vært aktive i lengre tid før dette (selv om jeg personlig ikke har logger fra denne tiden). Dermed vet alle deltakerne hvordan IRC-samtaleformen foregår, og man er kanskje dermed bedre utstyrt til å takle eventuelle svakheter ved en elektronisk samtaleform kontra en ansikt-til-ansikt-samtale.

Loggen i sin «rå» form er ikke helt optimal, ettersom det postes mange lenker til artikler og bilder og lignende, og mange linjer er statusmeldinger der folk kommer inn og går ut av rommet. I tillegg er det noen linjer med statusmeldinger der logg åpnes og lukkes som har å gjøre med hvordan loggene lagres. Jeg har gått gjennom loggene fra uka i mai 2011 og tagget dem med både en fargekode og en streng for hva slags type engelsk og engelske vekslinger som forekommer, slik at materialet i større grad er søkbart. Taggingen er hovedsakelig gjort for min egen del, slik at jeg lettere skal kunne gjenkjenne og søke etter spesifikke typer veksling. Likevel vil ikke taggingen ha noen spesiell innvirkning på analysen, og ytringer fra loggene som siteres i denne oppgaven vises uten tagger. I tillegg har jeg valgt å utelate statusmeldinger der deltakere blir gitt operatorstatus når de kommer inn i kanalen. Dette gjøres automatisk for alle, og har ingen innvirkning på hva deltakerne sier og hvordan de sier det.

Vanligvis vil man i et korpus tagge alle ord etter en kategori som for eksempel ordklasse (Hunston 2002:80), men det er ikke nødvendig for dette forsøket. Det finnes programmer som kan tagge korpus, men jeg har ikke tilgang til noen slike programmer, så jeg gjør det manuelt. Dessuten vil en automatisk tagger mest sannsynlig ha problemer med å tagge materialet her på en ordentlig måte, ettersom ord ofte er satt sammen på kreative måter eller er skrevet med en kreativ eller avvikende stavemåte. I tillegg er det her ikke så voldsomt interessant akkurat

hvilken ordklasse eller leksem et ord tilhører, men heller hvordan engelsk brukes når norsk prates. Dermed har jeg laget mine egne tagger som er skreddersydd den informasjonen jeg leter etter, og jeg tagger altså loggene mine manuelt.

Følgende er et eksempel på hvordan en ytring ser ut med tagg:

13:32 <@Mjau> nice-ee01

Informanten (Mjau) ytrer et enkelt engelsk ord, som merkes med koden ee01 (engelsk enkeltord). Tallet er der for å gjøre strengen unik (og dermed søkbar). Jeg har ni forskjellige slike tagger for å skille mellom typer relevante ytringer, samt to andre tagger for ytringer som tilsynelatende ville være relevante, men som ikke er det. En oversikt over alle tagger finnes i tabell 2 og tabell 3.

Tabell 2. Tagger: Relevante vekslingskategorier

Engelsk enkeltord	ee01
13:32 <@Mjau> nice-ee01	
Engelsk frase (større enn enkeltord, ikke sammensetninger)	me02
22:18 <@Hubble> what lecl33rc said-me02 , vi har sagt at det ikke er lov	
Engelsk ord med norsk bøyning/morfologi	nb03
23:49 <@ulfr> de bare stacket-nb03 planker og skit oppå presenningen	
Engelsk ord skrevet med norsk ortografi eller omvendt	pn04
11:09 <@Hubble> pretti plz wid sjugger ånn-pn04	
Sammensatte ord med både norsk og engelsk, hybrider	hy05
21:51 <@Mjau> hun er bare litt for creepypen-hy05 :D	
Forkortelse med engelsk base	in06
22:25 <@Hadouken_> tl;dr-in06 i korte trekk? :P	

Homografer	ho07
13:02 <@Hadouken_> Han kjørte sikkert installasjonen som admin-ho07 . :P	
Andre kreative krumspring	kk08
21:54 <@Hubble> men satan så mange gratulasjoner jeg har fått på fjesbok-kk08	
Andre språk	as11
11:02 <@Rou-ha> 拿我來說, 歡迎我們的新中國的霸主- as11	

Tabell 3. Tagger: Kategorier urelaterte til veksling

Korreksjoner (informanten korrigerer sleivskrivning eller lignende)	ko12
11:44 <@Hubble> they soud like sparrows XD-me02	
11:45 <@Hubble> sound-ko12*	
Sitater eller navn på ting	pa09
15:00 <@ispirin> " Yeah, that was pretty much the best episode of any TV ever. "- pa09	

De to siste kategoriene er lagt til mest for min egen del, slik at jeg ikke for eksempel skal telle Hubbles «sound» som et engelsk enkeltord når det egentlig bare er en korreksjon av en tidligere ytring. Deltakerne markerer ofte slike korreksjoner med tegnet *, som sett her.

3.2 Presentasjon av informantene

Informantene i forsøket er anonyme. For å sikre anonymitet har alle nick og referanser til ekte navn blitt endret i loggene. Informantene er i 2012/2013 mellom 25 og 32 år gamle, og alle har enten gjennomført eller er i ferd med å gjennomføre høyere utdanning, eller er i fast jobb etter yrkesfag (IKT) og har vært det i flere år. Alle informantene snakker en form for Oslo-dialekt med unntak av én, som prater trøndersk. Alle skriver standard bokmål når de chatter. To av informantene er vokst opp på Kolbotn (meg selv inkludert), en er vokst opp i Trondheim og de resterende er vokst opp i Oslo. Alle har mye kontakt med engelsk, både

gjennom studier, jobb og fritid, og engelsk både forstås og produseres på daglig basis. Selv om vi hovedsakelig prater sammen på nett, kjenner vi hverandre også offline, utenfor internett. Dette betyr at alle til enhver tid vet akkurat hvem som kan lese det som skrives, og man unngår dermed noen effekt av overhørere eller tyvlyttere.

3.3 Samtaleanalyse som metode

I denne studien har jeg ikke brukt ren samtaleanalyse i sin tradisjonelle form som metode. I stedet har jeg tatt utgangspunkt i en samtaleanalytisk tankegang om at en ytring aldri eksisterer alene, og dermed må ytringer alltid analyseres i forhold til konteksten de står i. Denne tankegangen reflekteres i litteraturen, der det understrekes at samtaleanalyse fokuserer på deltakernes *forståelse* av samtalen mens den pågår (Sidnell 2010:60), heller enn å fokusere på samtalens tema eller deltakernes identiteter i samtalen. Det sentrale er altså å se på hvordan deltakerne viser at de har forstått det som blir sagt, og hvilke konsekvenser en gitt ytring får. Dermed er mitt fokus i denne oppgaven ikke bare på de enkelte ytringene slik de opptrer alene, men heller på hvordan en ytring opptrer i kontekst, og hva slags konsekvenser ytringen får. I tillegg understreker Sidnell (2010:29) at man alltid må holde seg så nært dataene som mulig i analyse, noe jeg også gjør i denne studien.

3.4 Organisering av analysedelen

Analysedelen av oppgaven deles inn i tre kapitler. I kapittel 4 analyserer jeg hvordan kodeveksling påvirker kommunikative funksjoner, og hvilken effekt kodeveksling har på det sekvensielle/interaksjonelle forløpet. I kapittel 5 får vi en gjennomgang av hvilke engelske språkformer deltakerne bruker, og hvordan disse integreres i en norsk språkramme. Kapittel 6 tar for seg to ofte brukte internettforkortelser, *lol* og *wtf*, og hvordan disse er produktive hos deltakerne på forskjellige måter.

4 Analyse: Kommunikative funksjoner

I tråd med problemstillingene vil dette kapitlet gå gjennom hvilke kommunikative funksjoner kodeveksling fyller hos deltakerne i denne oppgaven. Dette baserer seg hovedsakelig på listen til Androutsopoulos (2013:681) over forskjellige diskursfunksjoner tospråklig kodeveksling kan ha i internettkommunikasjon, som han har komponert basert på tidligere studier av kodeveksling i muntlig diskurs. Denne listen er gitt i kapittel 2.3.4, og repeteres her:

- a) veksling for formulaiske diskursformål (hilsener, avskjeder osv.)
- b) veksling for kulturspesifikke sjangre (poesi, vitser)
- c) veksling for direkte tale (i motsetning til taleren selv)
- d) veksling som repeterer en ytring for å legge ekstra vekt på den
- e) veksling som retter seg mot en spesifikk adressat (svare på andres språkvalg, utfordre andres språkvalg)
- f) veksling for å endre emne eller perspektiv, for å skille mellom fakta og egen mening osv.
- g) veksling for å markere det som blir sagt som morsomt eller useriøst, og også for å unngå ansiktstrusler, som å gi et uønsket svar eller be om noe
- h) veksling til eller fra samtalepartneres kode for å indikere at man er enig eller uenig, for å vise tilhørighet eller ta avstand osv.

Selv om disse diskursfunksjonene kanskje hovedsakelig er ment å kunne beskrive situasjoner der flerspråklige personer befinner seg i kontekster der deres morsmål er minoritetsspråket, skal vi se at de også kan brukes i forbindelse med kontekster som i denne oppgaven, der nordmenn med norsk som morsmål blander inn (hovedsakelig) engelsk når de prater norsk med hverandre. I materialet brukt i denne oppgaven finnes det eksempler på nesten alle disse diskursfunksjonene, samt enkelte andre, hvilket vi skal se senere. Først går jeg gjennom funksjonene som nevnt hos Androutsopoulos.

Androutsopoulos understreker selv at enkeltteksempler på kodeveksling kan være vanskelige å plassere i en enkelt kategori, og at man bør være forsiktige med å redusere kodevekslingsanalyse til en enkel «kategorisjekk», der man unngår å se på den sekvensielle konteksten. Dette er noe jeg er klar over, og i så stor grad som mulig forsøker å unngå.

4.1 Veksling for formulaiske diskursformål

Denne typen veksling forbindes med hilsener, avskjeder og andre formulaiske uttrykk. Dette forekommer en del i materialet brukt i denne oppgaven, selv om akkurat hilsener ikke er veldig frekvente. Når det gjelder hilsener og avskjeder er disse kanskje vanligere i internettkommunikasjon der kun to deltakere prater med hverandre, eller i chatrom der deltakerne ikke kjenner hverandre. I kommunikasjon mellom to deltakere vil det være mer naturlig å innlede en samtale med en hilsen, mens i et rom med mange deltakere vil man kanskje gjøre seg mer «kjent» før man hopper inn i en samtale.

4.1.1 Hilsener og avskjeder

Grunnen til at nettopp hilsener ikke er så frekvent i materialet brukt her, kan være at man kanskje ikke i like stor grad behøver å gjøre det klart at man er til stede (ved å si «hei», «god morgen», «er det noen her?» eller lignende). Alle deltakerne vet hvem som (potensielt) er til stede, og dermed blir det mer naturlig å droppe hilsenen og heller gå rett på det man ønsker å prate om. Likevel finnes det enkelte eksempler på hilsener, selv om de ikke er så frekvente.

```
23:41 -!- lecl33rc [~lec@nextgentel.com] has joined #cattes
```

```
23:41 <@Hubble> hey igjen lecl33rc
```

```
23:41 <@lecl33rc> hey
```

Her har Hubble prøvd å få kontakt med lecl33rc flere ganger, men han har ikke svart, tilsynelatende fordi han ikke har vært til stede. I tillegg har lecl33rcs nettilkobling vært litt ustabil, så han har blitt vist som å komme inn i og gå ut av kanalen et par ganger. Dette skjer automatisk selv om deltakeren ikke er til stede, ettersom IRC-klienten vil forsøke å koble til kanalen igjen etter at man har blitt frakoblet. Her prøver Hubble igjen å få kontakt, ved å bruke hilsenen *hey* etter at lecl33rc kommer inn i kanalen. Denne gangen er lecl33rc endelig til stede, og deltakerne oppnår omsider kontakt. Det er også verdt å nevne at *hey* faktisk ikke på samme måte regnes som en hilsen på engelsk, men deltakerne bruker den ofte som en hilsen i dette materialet likevel. Det kan se ut til at deltakerne behandler *hey* på samme måte som det norske *hei*, og disse ligner jo tross alt en god del i uttale. Dermed kan *hey* regnes som en slags blanding av norsk og engelsk.

Det er ikke slik at alle hilsener forekommer enten på norsk eller på engelsk. Ofte er det en blanding, uten at det virker som det er noen spesiell motivasjon for dette, som i det neste eksemplet.

07:50 < Hubble> ***yawn*** morn

07:51 < Smith> god morgen

07:55 <@Hadouken> **Good morning.**

08:35 <@Mjau> **hullo** \o/

Her ser vi at Hubble innleder sekvensen ved å vise at han gjesper (på engelsk) før han ytrer sin hilsen på norsk. Bruken av asterisk * er en måte å indikere en handling på. **yawn** betyr altså noe i retning «jeg gjesper». Deretter ytrer Smith sin hilsen på norsk, mens Hadouken og Mjau ytrer sine hilsener på engelsk. Etter denne sekvensen fortsetter samtalen på norsk. Dermed er det tydelig at deltakerne benytter seg av både engelsk og norsk når de hilser, uten at vekslingen til engelsk nødvendigvis fyller noen annen spesiell funksjon. Likevel kan det hende at deltakerne bevisst velger å variere språket sitt i slike sekvenser. Ofte er slike hilsesekvenser sterkt konvensjonaliserte, og det er ikke umulig at deltakerne forsøker å unngå at alle sier *hei* eller *god morgen* ettersom dette kan oppfattes som at man ikke «mener» det man sier, men at prosessen nærmest går litt automatisk. Kodeveksling blir dermed et verktøy for å kunne variere det man sier i enda større grad, og denne variasjonen blir et signal om at man er oppriktig og engasjert i samtalen. Lignende fenomen har blitt observert av Svennevig og Johansen (2011:488), som i sin studie så på hvordan ungdommer uttrykker følelser i direktemeldingssamtaler på nett. De fant også en tendens til at informantene stadig prøvde å «overgå hverandre» når det gjaldt å uttrykke hvor glade de var i hverandre, som ble sett som et signal om at det å bare si «glad i deg» hadde blitt så konvensjonalisert at det ikke lenger hadde noen tyngde.

Når det gjelder avskjeder, er disse mer frekvente i dette materialet.

22:04 <@Rou-ha> Jeg legger meg nå, så god natt alle sammen

22:04 <@Hubble> **nite**

Her annonserer Rou-ha at han kommer til å legge seg, og Hubble svarer med det engelske *nite*. Det finnes flere eksempler der deltakerne bruker *nite*, *night* eller *good night* når de skal legge seg, men det finnes også mange eksempler der de norske ekvivalentene brukes, som *god*

natt eller *natta*. Det er tydelig at både de norske og de engelske uttrykkene er tilgjengelige for deltakerne, og at disse brukes om hverandre.

Avskjeder trenger ikke nødvendigvis relateres til leggetider, noe vi ser i det neste eksemplet, der Mjau annonserer at hun akter å dra hjem fra jobb.

16:42 <@Mjau> **anyway** stikker hjem

16:42 <@Mjau> **lata**

(2 linjer utelatt)

16:43 <@ulfr> **hejdå**

Mjau innleder sin avskjed med det engelske ordet *anyway*. Dette gjør hun sannsynligvis fordi hun har vært med i en annen samtale tidligere, og bruken av *anyway* signaliserer at hun ser den forrige samtalen som avsluttet for hennes del og at hun nå ikke kommer til å være tilgjengelig en stund framover. (En lengre diskusjon av *anyway* finnes i kapittel 4.6.) Hun følger opp med *lata* («later»), noe som indikerer at selv om hun ikke kommer til å være til stede akkurat nå, kommer hun tilbake senere slik at man eventuelt kan fortsette samtalen. Det finnes flere eksempler både på de engelske *lata*, *later*, *laters* (og andre kreative stavemåter) og på de norske *snakkes*, *prates* og *talast*. Akkurat bruken av *talast* er også litt spesiell, ettersom ingen av deltakerne skriver nynorsk til vanlig. Det er tydelig at det finnes en del forskjellige uttrykk tilgjengelig for deltakerne når de ønsker å uttrykke at de kommer til å komme tilbake for mer prating senere, og at disse forekommer om hverandre.

Det kan tenkes at vekslingen til engelsk når det gjelder hilsener og avskjeder bidrar til å gjøre språket mindre formelt. Dette vises også ved at skrivemåten for de engelske ordene kan avvike fra normalen. På samme måte som at det norske *natta* signaliserer en klar uformell stil, kan de engelske uttrykkene brukes for noe av den samme effekten.

Det er også interessant å se på ulfrs bruk av det svenske *hejdå*. Dette forekommer relativt sjelden, og av deltakerne her er det faktisk kun ulfr som bruker det. Det er ikke så godt å si akkurat hvorfor han bruker det, ettersom han ikke har noen svenske aner eller andre relasjoner til Sverige eller svensk som sådan. Det ser heller ikke ut til at noen andre svenske formuleringer brukes noe særlig, så det kan virke som at det kun er uttrykket *hejdå* som på en eller annet måte har festet seg som et formulaisk uttrykk for denne deltakeren. (Av nysgjerrighet spurte jeg deltakeren om hans bruk av *hejdå*, og han svarte at han bare liker

svensk og at han «...synes *hejgå* har en sånn fin flyt, bedre enn *hadet*». Utover det har han ingen klar motivasjon for å bruke det.)

Det er tydelig at avskjeder brukes av deltakerne for å indikere at de ikke lenger kommer til å følge med på det som blir sagt. Dette er kanskje spesielt viktig i en situasjon som denne, der deltakerne til enhver tid er pålogget og man ikke vet om deltakere er til stede eller ikke med mindre de prater. Ved å annonsere at man ikke vil ha anledning til å følge med på det som blir sagt videre, vil man kunne forhindre at andre deltakere antar at man ikke vil svare, ikke bryr seg, og så videre. Også her er det sentralt at formulaiske uttrykk svekkes av det sterkt konvensjonelle, og kodeveksling vil dermed også her være et verktøy for å variere det man sier for å tilføre emosjon i samtalen.

4.1.2 Internettforkortelser

En del engelske formulaiske uttrykk har i senere tid blitt såpass vanlige at de også opptrer som forkortelser. For det aller meste er disse forkortelsene en del av deltakernes språklige repertoar, og de brukes hyppig uten noen videre forklaring. Hvis en deltaker mistenker at de andre ikke er kjent med forkortelsen, derimot, kan det hende at den forklares. Her ser vi en deltaker som introduserer en forkortelse, *hth*, som han deretter forklarer, tilsynelatende fordi han er usikker på om de andre vet hva forkortelsen står for.

13:54 <@ulfr> hth

13:54 <@ulfr> (how the hell)

13:54 <@ulfr> siden jeg måtte forklare kunne jeg egentlig gitt blaffen i forkortelsen

13:54 <@ulfr> men, men

Deltakerne antar altså at de andre deltakerne vet hva forkortelser står for når de brukes uten forklaring. Likevel finnes det eksempler fra loggene på at det kan oppstå forvirring om man ikke er enige om forkortelsens betydning. Her ser vi en deltaker, Mjau, som åpenbart ikke har fått med seg forklaringen til ulfr som sett over.

19:22 <@ulfr> **hth** kan de gå fra RTS til FPS D:

19:22 <@Hubble> oh that's easy

19:22 <@Hubble> bare lag et fps/tps satt i samme univers

(14 linjer utelatt)

19:30 <@Mjau> **hth? trodde hth var hope that helps/helped jeg**

19:30 <@Hubble> how the hell, I guess

(2 linjer utelatt)

19:30 <@Mjau> yeah aldri sett den bli brukt som how the hell

De andre forkortelsene som brukes i dette eksemplet refererer til forskjellige spilltyper, der *rts* står for *real time strategy*, *fps* for *first person shooter* og *tps* for *third person shooter*. Det er verdt å legge merke til at disse forkortelsene verken forklares eller kommenteres av deltakerne, ettersom disse er godt kjent og mye brukt fra før, ikke bare av deltakerne her, men i spillsammenheng generelt. Likevel er eksempler som *hth* her unntaket. De absolutt aller fleste forkortelsene som brukes av deltakerne er formulaiske i så stor grad at de sjelden trenger noen videre forklaring.

Det engelske uttrykket «good luck» forekommer i blant som forkortelsen *gl*, og da gjerne i kombinasjon med en forkortelse for «have fun» (*hf*).

18:55 <@Hadouken_> Wuuhuu, intervju hos Eplehuset på fredag! :D

18:56 <@lecl33rc> **GL HF**

Det lecl33rc mener å uttrykke her er altså «good luck, have fun». Disse to forkortelsene brukes såpass ofte i kombinasjon, slik at man til en viss grad kan få en følelse av at de «hører sammen» (selv om begge to også kan brukes for seg selv). Som en følge av dette hender det at deltakere bruker begge forkortelsene sammen når de enten vil ønske noen lykke til, eller ønske at noen skal ha det moro. Dette forekommer selv i situasjoner der kun den ene delen egentlig passer. I dette eksemplet er Smith i ferd med å reparere en datamaskin på jobb, og Hubble ønsker henne lykke til med det neste steget i prosessen. Her er ikke *have fun* akkurat relevant, men det opptrer som en del av forkortelsen likevel.

09:14 <@Smith> da er driverne fikset så får vi se om den kan migreres

09:26 <@Hubble> **gl hf**

Man kan kanskje tenke seg at *have fun*-delen her er ironisk ment, og det kan det absolutt hende at den er. Smith har pratet mer om reparasjonen av denne maskinen tidligere, og det kommer tydelig fram at hun er litt frustrert og lei av å holde på med den. Dermed er det ikke umulig at Hubbles ytring er ironisk ment.

Likevel finnes det andre eksempler på bruk av denne forkortelsen der det ikke nødvendigvis er like sannsynlig at en ironisk tolkning er relevant, som i det neste eksemplet. Her hører lecl33rc på en sang han liker, og Smith kommenterer at hun skal på konsert med den musikkgruppa snart. Deretter svarer lecl33rc med den samme forkortelsen, enda det her egentlig bare er *have fun*-delen som er relevant for situasjonen.

15:24 <@lecl33rc> Pendulum - The Tempest

15:24 <@lecl33rc> aw yeah

15:24 <@lecl33rc> den er overaskende bra

15:31 <@Smith> jeg skal se de på onsdag

15:31 <@Smith> woop woop

15:31 <@Smith> luh også

15:33 <@lecl33rc> **gl hf!**

Det gir ikke så mye mening å skulle ønske noen lykke til med å gå på konsert, verken ironisk eller på en annen måte. Dermed har forkortelsen *gl hf* fått en semantisk bleking, og uttrykket brukes nå i situasjoner der man enten ønsker å si «lykke til», «ha det gøy», eller begge.

Deltakerne bruker disse forkortelsene på engelsk mest sannsynlig fordi det var slik de lærte dem da de begynte å bruke internett. Det finnes ingen norske forkortelser for akkurat disse uttrykkene som er frekvente nok til at det ville være naturlig å bruke dem, og som tidligere nevnt er noe av det viktigste med bruken av forkortelsene nettopp det at alle deltakerne vet hva de står for. Dette betyr dog ikke at *alle* internettforkortelser kun opptrer på engelsk. Av norske forkortelser finnes for eksempel *iaf* (i alle fall), *elns* (eller noe sånt) og *fåsd*s (for å si det sånn). Den engelske forkortelsen *lol* (*laughing out loud*) er kanskje den forkortelsen som er mest kjent i internettssammenheng, både på norsk og ellers. Det følger en detaljert gjennomgang av denne i kapittel 6.

4.1.3 Banning og tabubelagte slangord

Formulaiske uttrykk inkluderer også banning og tabubelagte slangord. I praksis kan det være vanskelig å trekke et definitivt skille mellom disse, og ett og samme ord kan brukes i både banning og slang (Hasund 2006:78). Hovedforskjellen er at tabubelagte slangord brukes til å referere til noe eller noen, noe som ikke er tilfelle for banneord, som heller brukes i utrop eller lignende.

Både banning og tabubelagte slangord opptrer ofte i dette materialet, både på norsk og på engelsk. Ofte opptrer selve banneordet eller slangordet på engelsk, selv når resten av setningen forekommer på norsk, som i eksemplene under.

- 1) 10:43 <@Smith> liker jo begge da din **bastard**
- 2) 12:53 <@Hubble> men faen, **fuck** norsk

Engelsk banning forekommer både alene (3), og som en del av ellers norske setninger (4):

- 3) 10:08 <@lecl33rc> **FUCKING HELL**
- 4) 19:23 <@Mjau> **shit** det var kjedelig å lese

Det samme gjelder engelsk slang der et engelsk slangord forekommer som en del av en ellers norsk setning:

- 5) 10:41 <@Smith> **FORDI DU LIKER COCK**

Når det gjelder engelsk slang i en ren engelsk setning, er dette noe mindre frekvent, men det forekommer:

- 6) 14:51 <@ispirin> eat **shit** and die **bitch**

Dermed ser vi at brukerne benytter seg flittig av alle former for banning og slangord på engelsk. Det er dog ikke slik at deltakerne *kun* benytter seg av engelsk når de banner, ettersom mye banning og slang foregår på norsk også. Likevel er det tydelig at engelsk er et viktig verktøy for deltakerne for å uttrykke seg kraftfullt.

Det kan være flere grunner til at deltakerne bruker engelske banneord i en norsk kontekst, og det kan argumenteres for at bruk av engelske banneord/-uttrykk og slang kan ha både en forsterkende og en svekkende effekt, avhengig av situasjonen. På den ene siden kan det hende deltakerne ikke føler de finner et uttrykk som er kraftig nok for det de ønsker å uttrykke, slik at de faktisk blir nødt til å ty til et annet språk for å finne et tilstrekkelig kraftig uttrykk. På den andre siden er engelsk et fremmedspråk for deltakerne, og dermed kan dette bidra til at engelsk er mer «på avstand» enn norsk. Dette gjelder kanskje spesielt tabuord, som i eksempel (5) over. Hvis en deltaker ikke er komfortabel med å ytre ordet på norsk, er det ikke umulig at det føles mer akseptabelt for deltakeren å ytre ordet på engelsk i stedet. Engelske

ord og uttrykk vil kanskje ikke oppfattes som like kraftige som de ville ha gjort for en person med engelsk morsmål. Man kan i varierende grad mangle en «magefølelse» for hvor kraftig et ord eller uttrykk er når det er innlært senere. Dette kommer av at man kanskje ikke har den nødvendige kulturelle bakgrunnen for å forstå opprinnelsen til ordet eller uttrykket, og dermed kan man ende opp med å bruke ord og uttrykk der en morsmålsbruker ville tenkt at bruken ville være fullstendig uakseptabel.

Lignende fenomen har blitt observert av Androutsopoulos (2004:88), som i sin studie analyserte tyskeres veksling til engelsk i enkelte musikkmiljø. Her fant han blant annet et eksempel der en misfornøyd musiker kom med kritikk av en kulturminister etter å ha blitt kastet ut fra bunkeren sin, der ytringen ble innledet av en sarkastisk takk på tysk, for så å bli konkludert med et engelsk kraftuttrykk («fuck off you bastard»). Androutsopoulos mente denne vekslingen til engelsk kunne være et bevisst valg for å redusere aggressivitet i ytringen, men observerte også at engelsk i dette eksemplet i tillegg ble brukt for å være direkte. Dermed ser vi igjen at veksling til engelsk for banning kan ha både en slags svekkende og forsterkende effekt.

Samtidig er det neppe slik at *alle* engelske banneord vil oppfattes som å ha enten en forsterkende eller svekkende effekt sammenlignet med sine norske ekvivalenter. Likevel kan det nok tenkes at bruksmønster varierer noe, og at for eksempel det engelske «fuck» er et uttrykk som kan brukes i alle mulige slags situasjoner, og at det kan være en utfordring å finne en norsk ekvivalent som er like anvendelig.

For å summere er det tydelig at deltakerne kan veksle til engelsk for en rekke forskjellige formulaiske ord og uttrykk, og at dette kan se ut til å være et umarkert valg. Formulaiske uttrykk som hilsener, avskjeder, forkortelser og banning forekommer ofte på engelsk, og deltakerne ser ikke ut til å reagere spesielt på dette. Det at både norsk og engelsk brukes om hverandre, bidrar til inntrykket av at både norske og engelske uttrykk er tilgjengelige for deltakerne, og at de dermed fritt benytter seg av disse. Senere skal vi også se at deltakerne i stor grad leker seg med det engelske språket, og bruker engelsk spesifikt som et virkemiddel for å kunne «skille ut» en spesifikk ytring fra resten av språkproduksjonen. Dette krever et visst ferdighetsnivå, både når det gjelder produksjon og forståelse. Likevel er det tydelig at deltakerne antar at de andre deltakerne er på samme ferdighetsnivå som dem selv, ettersom det er underforstått at alle forstår de engelske ytringene som produseres. Dette baserer jeg på

at de engelske uttrykkene aldri forklares, men presenteres som uproblematisk og «selvsagte». Dette vil også komme tydelig fram videre.

4.2 Veksling for kulturspesifikke sjangre

Veksling kan også forekomme i forbindelse med vitsing og andre kulturspesifikke sjangre, da spesielt når selve vekslingen er det som gjør poenget morsomt eller meningsfylt. Denne vekslingskategorien kan kanskje sies å være mer sentral der materialet baserer seg på minoritetsspråklige som bruker sitt morsmål for å referere tilbake til sin egen kultur, og selve begrepet «kultur» kan nok tolkes på forskjellige måter i denne sammenhengen. Alle deltakerne i denne oppgaven er norske og bor på samme sted i Norge, og befinner seg dermed mer eller mindre konstant i sin egen norske kultur. Det blir altså lite referanser tilbake til andre kulturer. Det eksisterer relativt få eksempler på denne typen veksling i dette materialet, men likevel finnes det i hvert fall ett eksempel på noe som kan sies å være kulturspesifikk veksling her.

I dette eksemplet diskuterer deltakerne den amerikanske fantasybokserien *A Song of Ice and Fire*, nærmere sagt det faktum at ikke alle deltakerne har lest like langt og at enkelte er bekymret for at andre deltakere skal røpe hva som skjer senere i serien. I denne bokserien brukes det engelske uttrykket *ser* i stedet for *sir*, og vi ser her at ispirin kommer med en spøkefull kommentar som spiller på dette.

11:20 <@Rou-ha> Det er kjipt når Theon dør i den nyeste boken

11:20 <@Rou-ha> bwaha nei da, jeg har ikke lest

11:20 <@ispirin> **well played, ser**

11:20 <@Hubble> dudunn-tssh

11:20 <@Rou-ha> :3

11:20 <@ispirin> **Fuck your sers, ser**

Dette er en spøk som gir mening for de deltakerne som har lest (eller er i ferd med å lese) denne bokserien, ettersom de vil kjenne igjen bruken av *ser*. Det ser vi tydelig i måten Hubble reagerer på, som er å produsere en ytring med et onomatopoetikon for en trommelyd (som oftest forbundet med konklusjonen på en mer eller mindre morsom spøk). Dette er en spøk som ikke hadde fungert på norsk, ettersom den referer direkte til bruken av et engelsk ord i en engelsk bokserie. Dermed er det vekslingen til engelsk som gjør denne spøken meningsfull.

Man kunne kanskje argumentert for at dette er et eksempel på direkte tale, men «well played» er et uttrykk som har blitt populært i senere tid, og vil etter all sannsynlighet ikke være representativt for språk i en bok som er satt i et middelaldersk fantasy-univers. Dette gjelder også ispirins siste ytring, som vil måtte sies å være en god del mer vulgær og muntlig enn hva vil være passende i et slikt litterært verk.

Som nevnt er ikke denne kategorien spesielt fremtredende i dette materialet, noe som kommer av at alle deltakerne er norske og befinner seg i sin egen norske kultur. I Androutsopoulos' studie var hovedskillet mellom minoritetsspråk og majoritetsspråk, og det er klart at en kulturspesifikk vekslingskategori vil være viktigere og mer interessant i en slik kontekst. Dette er ikke tilfelle i mitt materiale. Likevel ser vi jo at deltakerne har muligheten til å gå inn i en annen kultur og referere til denne, selv om det ikke er veldig frekvent. Dermed er denne vekslingskategorien fortsatt relevant, men kanskje ikke i like stor grad som i andre studier med andre informanter.

4.3 Veksling for direkte tale

Veksling kan forekomme når deltakerne uttrykker direkte tale, altså når man uttrykker noe man selv har (eller kunne ha) sagt eller ment, eller noe noen andre enn en selv har sagt eller ment. Direkte tale kan også brukes ironisk, som når man kritisk uttrykker meninger eller holdninger som er stikk motsatt fra det man selv mener. En taler kan altså uttrykke meninger eller holdninger som ikke nødvendigvis er representativt for taleren selv. Møller og Jørgensen (2008) fant i sin studie et eksempel på at en tyrkisk-dansk kvinne vekslet hyppig fram og tilbake mellom dansk og tyrkisk, der tyrkisk markerte direkte tale og dansk bandt disse direkte tale-delene sammen (Møller og Johansen 2008:51). I materialet brukt i denne oppgaven finnes det også flere eksempler der veksling markerer direkte tale.

I dette eksemplet prater deltakerne om et engelskspråklig nettforum der man kan diskutere og be om informasjon om forskjellige fysiske (og psykiske) plager, ofte med mer eller mindre nyttige råd og hjelp fra andre brukere.

16:43 <@ulfr> jau, har kikket på trådene du har lenket iblant

16:43 <@ulfr> man får jo gode og greie svar

16:44 <@Hubble> men det blir en del "**there's a lump in my breast, I don't have insurance, can I cut it out with his butter knife and some whisky?**"

16:44 <@Hubble> with this*

16:46 <@ulfr> det beste er alle trådene som ender opp med en foss av **"why the fuck are you still on the internet? stop posting and get to the hospital"**

Her veksler deltakerne over til engelsk for direkte tale. Likevel er det viktig å understreke at forumet som diskuteres er engelskspråklig, så det kan også ha en innvirkning på valg av språk når deltakerne skal gi eksempler på teoretisk plausibel diskurs derfra. Dette gjør at den direkte talen får en bedre retorisk effekt, slik at den blir mer autentisk og virkelighetsnær. Deltakerne forteller altså ikke bare hva en teoretisk annen person kan ha sagt, men gir et helhetlig bilde av *hvordan* det i så fall ville blitt sagt. Denne effekten ville ikke ha vært så sterk om deltakerne hadde valgt å uttrykke den direkte talen på norsk her. Vekslingen til engelsk er altså høyst effektiv når det gjelder å dramatisere ytringene.

I det neste eksemplet veksler deltakeren til engelsk for å indikere en replikk fra en figur i et spill hun holder på å spille.

09:36 <@Mjau> sloss med noen i byen

09:36 <@Mjau> **SHEATHE YOUR SWORD BEFORE THE GUARD GETS MAD**

09:36 <@Mjau> jeg: "hæ..men..hvordan.."

09:36 <@Mjau> *pause*

Dette spillet er engelskspråklig, så dette kan også ha hatt en innvirkning på valg av språk for replikken. Det er også verdt å nevne at dette ikke er en faktisk ordrett replikk fra spillet, men heller en dramatisering av det som ble sagt. På samme måte som i forrige eksempel har vekslingen til engelsk en effekt som gjør at ytringen blir mer autentisk og virkelighetsnær enn om den hadde blitt presentert på norsk. Dette illustreres også godt av det faktum at deltakeren her faktisk gir et eksempel på direkte tale fra seg selv rett etter, som presenteres på norsk. Det er tydelig at veksling til engelsk gir en ekstra god effekt når deltakerne ønsker å dramatisere replikker fra kontekster som opprinnelig ville foregått på engelsk.

I det neste eksemplet, derimot, finnes det ingen referanse til noen kontekst der engelsk ville vært et naturlig valg i utgangspunktet, snarere stikk motsatt, men likevel ser vi veksling til engelsk for å indikere direkte tale. Denne ytringen kommer i løpet av en diskusjon om en lege som hadde vist interesse for en annen deltaker og en fysisk plage hun hadde hatt.

16:29 <@Mjau> måtte til en almennlege for at han kunne bruke 2 min på å finne ut hva det var

16:29 <@Mjau> tenkte wow, en flink og omsorgsfull lege

16:29 <@Mjau> drar tilbake til karen

16:30 <@Mjau> finner ut at det som feilte meg var hans INTERESSE og derfor ga han god service

16:30 <@ulfr> interesse som i "**hot chick, let's make an impression**"?

16:30 <@Mjau> nei

16:30 <@Hubble> sykdomsområdet

16:30 <@Mjau> interesse som i bokhylla hans var full av muskel og sportsproblemer

Dette var snakk om en lege i Norge som etter all sannsynlighet pratet norsk, så om deltakeren hadde brukt norsk her ville nok det skapt et riktigere bilde av teoretisk plausibel diskurs. Dermed er det tydelig at deltakerne kan bruke veksling til engelsk for å uttrykke direkte tale, uansett om den direkte talen refererer til en «naturlig» engelsk kontekst eller ikke. Likevel kan det tenkes at det ulfr prøver å gjøre her er å etterligne en helt annen type person enn en seriøs lege, nemlig en litt slesk mann som kun vil imponere en kvinne fordi han syntes hun var tiltrekkende. Vekslingen til engelsk kan være et virkemiddel for å oppnå denne tolkningen. Det ulfr gjør er tross alt å spørre om det var den typen interesse hun mente, han konstaterer ikke at det var slik. Dermed kan denne vinklingen av spørsmålet, spesielt med bruk av direkte tale på engelsk, egentlig leses som et spørsmål om hvorvidt legen oppførte seg på en profesjonell måte eller ikke. Selv om det ikke refereres til en «naturlig» engelsk kontekst her, kan det altså likevel tenkes at vekslingen til engelsk brukes for å tydeliggjøre nettopp det at legen kanskje ikke oppførte seg på en forventet måte sett ut i fra konteksten.

Ut i fra disse eksemplene er det også tydelig at i tillegg til kodeveksling kan også grafiske virkemidler bidra til å indikere direkte tale i internettkommunikasjon. Bruk av hermetegn og store bokstaver bidrar til å gjøre ytringen som uttrykker direkte tale forskjellig fra «vanlige» ytringer deltakerne produserer. Dette er kanskje spesielt viktig i internettkommunikasjon, der man kun får uttrykket tekst, og ikke andre paralingvistiske virkemidler, som gestikulering, endring av stemmeleie eller lignende. Ved å bruke grafiske virkemidler får man tydelig indikert at akkurat denne ytringen skiller seg fra måten man skriver til vanlig, og vil dermed kunne gjøre det tydeligere at det faktisk er direkte tale, og ikke nødvendigvis ens egen mening som uttrykkes.

Likevel ser vi i det neste eksemplet at slike grafiske virkemidler ikke nødvendigvis må opptre for å indikere direkte tale. Her er det kun vekslingen til engelsk som indikerer dette. Det som diskuteres er om en ny Mac er verdt prisen for en grafiker, eller om en billigere PC kan gjøre samme jobben like bra.

10:11 <@Rou-ha> Du får vel brukt en del RAM/video-RAM som grafiker

10:11 <@Hadouken_> Det er skjermen og unibody som øker prisen I guess. :P

10:11 <@ulfr> de er enda der på ram

10:11 <@Mjau> Rou-ha: exactly ^^

10:11 <@Rou-ha> **I can tell from some of the pixels**

10:11 <@ispirin> du får en 13" mbp med sandy bridge i seg til samme prisen som en skikkelig maskin fra lenovo eller dell

10:11 <@Rou-ha> **And from having used quite a lot of RAM in my time**

Rou-ha er ingen grafiker. De engelske ytringene hans her er eksempler på direkte tale, der han indikerer at selv om en grafiker kanskje vil sette pris på bedre skjerm og mer RAM, er ikke dette noe han selv vil legge vekt på. Kodevekslingen hans bidrar dermed til å gi en ekstra dramatisk effekt, der det er tydelig at han går inn i en annen person og beskriver et synspunkt som ikke er hans eget. Det kan diskuteres hvorvidt man kan regne en diskusjon om teknologi som en kontekst der engelsk kanskje forekommer mer og er mer tilgjengelig, ettersom man gjerne bruker en del lånord fra engelsk når man prater om teknologi. Likevel er Rou-ha sin veksling i dette eksemplet åpenbart på en større skala enn bare lånord.

Deltakerne veksler til engelsk når de vil uttrykke direkte tale i flere forskjellige situasjoner. Vi har sett at veksling til engelsk brukes i situasjoner der det refereres til en «naturlig» engelsk kontekst, som når man vil uttrykke teoretisk plausibel diskurs fra et engelskspråklig nettforum eller et engelskspråklig spill. I tillegg har vi sett at direkte tale med veksling til engelsk også forekommer der det ikke nødvendigvis finnes noen klar kontekstuell grunn for vekslingen. Deltakerne benytter seg også av forskjellige grafiske virkemidler for å uttrykke direkte tale, som å bruke hermetegn eller store bokstaver. Det er dermed tydelig at deltakerne kan benytte seg av flere forskjellige virkemidler for å uttrykke direkte tale, der kodeveksling til engelsk definitivt er ett av dem.

4.4 Veksling med repetisjon for emfatisk trykk

Denne typen veksling forbindes med repetisjon av en tidligere ytring for å gi denne ytringen emfatisk trykk. Akkurat denne formen for veksling er ikke spesielt frekvent akkurat i dette materialet, men det finnes likevel enkelte eksempler der det forekommer. Dog skal det sies at dette er en veldig spesifikk kategori som kan opptre på mange forskjellige måter, noe som gjør det vanskelig å søke etter gode eksempler i materialet.

I dette eksemplet forteller Smith om en misforståelse som har oppstått på jobben hennes, der noen har trodd hun har sagt seg enig til å jobbe veldig mye mer ekstra overtid enn hun egentlig har.

12:58 <@Smith> jeg kan ikke jobbe så mye

12:58 <@Smith> no way

12:58 <@Smith> jeg må være streng

12:58 <@Smith> og si NEI

12:58 <@Smith> **NONONO**

Her ser vi at hun bruker repetisjon for å understreke hva hun planlegger å si til vedkommende neste dag. Først sier hun at hun må si *nei*, noe som så repeteres (tre ganger) på engelsk under. Dette gjør at ytringen får sterkt emfatisk trykk. Dette kan dog også sies å være et eksempel på direkte tale, der hun uttrykker spesifikt hva hun skal si til vedkommende på jobb neste gang hun møter dem.

I det neste eksemplet kommer void med en ytring som baserer seg på lek med japansk språk. Enkelte deltakere i dette materialet kan japansk, dog i noe varierende grad. Et par av dem har lært japansk ved universitetet, mens andre har plukket opp enkeltord og -fraser i løpet av ferieturer til Japan og ved å for eksempel se på japanske TV-serier (og generelt ved å engasjere seg i japansk popkultur). Denne deltakeren tilhører den siste gruppen, og ytringen hans i dette eksemplet kommer etter en noe lengre utvekslingssekvens der deltakerne har brukt japanske tegn til å lage ordspill basert på navnet til en av deltakerne.

14:37 <@void> det finnes ikke katakana

14:37 <@void> ok!?

14:37 <@void> **IT DOES NOT EXIST**

Katakana er ett av tre skriftsystemer i japansk, men kan sies å være et redundant system ettersom det i praksis inneholder de samme tegnene som et av de andre skriftsystemene. Det er det void sikter til her, og ytringen hans er mer et utløp for generell frustrasjon rundt systemene, heller enn å skulle tolkes bokstavelig. Uansett er dette et eksempel på veksling der (deler av) en tidligere ytring repeteres på et annet språk for å legge ekstra trykk på ytringen.

I det neste eksemplet ser vi at en deltaker ber en annen deltaker om å ønske dem lykke til med å gjøre noe i et spill.

20:44 <@Rou-ha> Ønsk meg lykke til med å mine sølv a :P

20:44 <@Hadouken> **good luck**

Her nevner faktisk Rou-ha uttrykket på norsk først, men likevel ser vi at Hadouken velger å repetere det på engelsk. Man ville kanskje dermed anta at den norske versjonen ville være mer aktivert enn den engelske, ettersom denne har blitt nevnt først. Hadoukens gjentakelse av dette uttrykket på engelsk kan være et virkemiddel for å vise en mer selvstendig formulering, framfor å bare gjenta akkurat det Rou-ha sa. Dermed får ytringen en sterkere effekt, som viser et større engasjement fra Hadoukens side enn om han bare skulle repetert uttrykket på norsk.

Det er tydelig at kodevekslingen gjøres nettopp for å forsterke ytringen. Forståelsen er ikke det som er sentralt her. I så fall ville situasjonen vært omvendt, slik at et engelsk uttrykk ville blitt repetert på norsk, ettersom deltakerne er norske og har norsk som morsmål. Det at man veksler til et fremmedspråk gir en ekstra effekt som setter mer fokus på ytringen man ønsker å understreke. I tillegg ser vi i de to første eksemplene at grafiske virkemidler også kan benyttes av deltakerne. For å gi en ytring ekstra enfatisk trykk, er det ikke uvanlig å skrive ytringen med store bokstaver. Det har deltakerne gjort her i de to første eksemplene. Dog ser vi også at dette ikke er absolutt nødvendig, ettersom dette ikke forekommer i det tredje eksemplet. Her er det kun repetisjonen og vekslingen til engelsk som gir det enfatiske trykket.

4.5 Veksling rettet mot en spesifikk adressat

Veksling kan være et virkemiddel for å vise at man henvender seg til en spesifikk adressat, eller at man ønsker å svare på eller utfordre andres språkvalg.

Ettersom det er slik at flere samtaler kan foregå parallelt på IRC, hender det at det kan være vanskelig å holde oversikt over hvem som prater med hvem, og om hva. I det neste utdraget ser vi et eksempel på to samtaler som foregår parallelt. To av deltakerne, Hadouken og lecl33rc, er opprinnelig midt i en diskusjon om patenter, mens Mjau og Hubble er mer interessert i å prate om et spill. Diskusjonen om patenter foregår på norsk, mens Mjau og Hubble etter hvert begynner å prate med hverandre om spill på engelsk, som en følge av lenken Mjau poster i linje 4. Vi ser også at når Hubble og Mjau kommenterer på patentdiskusjonen, gjør de dette (hovedsakelig) på norsk, som Hubbles ytring i linje 2. Denne sekvensen finnes også i sin helhet i kapittel 4.10, der den diskuteres ytterligere.

1 21:51 <@lecl33rc> plutselig vil de store firmanene ha lyst på ett nytt patentsystem
2 21:51 <@Hubble> bare rot, hele greia
3 (4 linjer utelatt)
4 21:52 <@Mjau> [link til spillvideo] blaahhh se så mye **pretty shit**
5 21:52 <@Mjau> æsj
6 21:52 <@Mjau> :(
7 21:52 <@Mjau> og før du sier noe Hadouken_
8 21:52 <@Mjau> jeg spiller ikke
9 21:52 <@Mjau> har ikke tenkt til å spille
10 21:52 <@Hubble> aion :D
11 21:52 <@Hubble> **so purteh**
12 21:52 <@Hadouken_> Mjau: Sett den.
13 21:52 <@Mjau> men **THEY HAVE THINGS**
14 21:52 <@Mjau> **thingssss**
15 (24 linjer utelatt)
16 21:56 <@Hubble> **what the hell is up with that character customisation?**
17 21:56 <@Hadouken_> Mjau: Det neste å sikle på nå er Guild Wars 2
18 21:56 <@Hadouken_> :D
19 21:56 <@Hubble> **shit looks...peculiar**
20 21:56 <@Mjau> Hadouken_: jada
21 21:57 <@Hadouken_> lecl33rc: Som sagt, å drive et selskap som KUN lisensierer ut
22 patenter burde vært forbudt.
23 21:58 <@Hubble> **aionnh**
24 21:58 <@Hadouken_> Om Microsoft tar patent på noe de lager, og samtidig

25 lisensierer det ut til andre :thumbs up:
26 21:58 <@Hubble> **purteh :D**
27 21:58 <@Mjau> **Hubble: yes :(**
28 21:58 <@lecl33rc> da ville det vært ganske umulig med f.eks DVD-consortium som
29 lisenserer ut DVD-teknologien eller blue-ray consortium
30 21:58 <@Hubble> **why :(**
31 21:58 <@Hubble> **is it because the game sucks?**
32 21:58 <@Hadouken_> Om et selskap som Lodsyst bare har patenter for å tjene penger,
33 verken bruker det selv eller gjør noe med det annet enn å presse andre. Så burde de
34 tvangs nedlegges.
35 21:59 <@lecl33rc> Hadouken_: problemet ligger igjen i patentsystemet, ikke i
36 firmaene
37 21:59 <@Mjau> **Hubble: like a vacuum cleaner**

Her ser vi at patentdiskusjonen foregår på norsk, mens samtalen til Hubble og Mjau om spillet (uthevet skrift) foregår på engelsk. Mjaus opprinnelige ytring presenteres i hovedsak på norsk, med den engelske frasen «pretty shit». Hubble kommenterer denne på engelsk i linje 11, og Mjau svarer hovedsakelig på engelsk i linje 13-14, innledet av det norske «men». Hubble stiller så et spørsmål fire minutter senere i linje 16 på engelsk, en forsinkelse som sannsynligvis kommer av at han kommenterer det som foregår i videoen. Det er verdt å nevne at Hadouken direkte adresserer Mjau i linje 17 på norsk, og hun svarer ham på norsk i linje 20, uten at dette har noe med patentdiskusjonen å gjøre. Likevel ser vi at hun veksler til engelsk når hun direkte adresserer Hubble i linje 27. Hubbles ytringer i linje 30-31 er tydelig rettet mot Mjau, noe som spesielt også kjennetegnes ved hans bruk av engelsk. Til slutt svarer Mjau ham igjen i linje 37 på engelsk. Hele tiden ser vi at patentdiskusjonen mellom de andre deltakerne foregår på norsk.

Hubble og Mjau veksler altså til engelsk når de prater til hverandre om spillet i videoen, og denne vekslingen er dermed et tydelig virkemiddel for deltakerne å vise hvem den intenderte adressaten er og hvilket tema som diskuteres. Det er også verdt å nevne at Hadouken og Mjau i begynnelsen har en kjapp utveksling om spill på norsk (linje 7-9 og linje 12), men at Mjau likevel konsistent veksler til engelsk når hun prater om spill til Hubble. Dermed er det bruken av engelsk som signaliserer at Mjau og Hubbles ytringer adresseres til hverandre, og hvilket tema ytringene handler om. Aarsæther (2003:120) har også funnet eksempler på kodeveksling

for å relatere til et bestemt tema i sin studie av pakistansk-norske barn. Hans informanter pratet om hvorvidt de skulle dra på skolen eller ikke under Id, en samtale som foregikk både på norsk og på urdu. Én av informantene prøvde så å bytte emne med en ytring på norsk, men en annen informant reagerte da med å komme med en lengre ytring på urdu som var relatert til det forrige temaet. Valg av kode ble dermed et virkemiddel for å vise hvilket tema vedkommende relaterte til.

Det er også interessant å notere seg at Mjaus første ytringer ikke presenteres på ren engelsk, men heller i en norsk ramme der engelske uttrykk settes inn. Etter at Hubble stadig henvender seg til henne på engelsk, ser vi at hun tilsynelatende blir påvirket av dette. Hennes svar formuleres i stadig større grad på engelsk, helt til hennes siste ytring i linje 37, der det ikke lenger kan sies å finnes en norsk ramme der engelske ord og uttrykk settes inn.

Vi ser altså at deltakerne kan benytte seg av veksling til engelsk for å tydeliggjøre hvem de prater med, og for å vise at sine ytringer dreier seg om et bestemt tema. Dette er kanskje spesielt viktig på IRC, der det ikke er uvanlig at mange samtaler foregår parallelt. Dermed vil vekslingen til engelsk være et viktig hjelpemiddel for deltakerne for å vise hvem de snakker med og for å unngå eventuelle misforståelser. Det er også tydelig at en enkelt deltakers valg av språklig kode kan påvirke andre deltakere til å velge den samme koden for å prate om et enkelt tema.

4.6 Veksling for emne- eller perspektivendring

Veksling kan forekomme når deltakerne ønsker å markere at de endrer perspektiv eller emne, eller når de ønsker å skille mellom fakta og personlig mening.

I dette eksemplet prater ispirin om hva han gjør på jobben, før han henvender seg til en annen deltaker med en ytring som ikke har noe å gjøre med det han har pratet om tidligere. Denne overgangen markeres med det engelske uttrykket *in other news*.

08:00 <@ispirin> mm

08:00 <@ispirin> sneket meg til et møterom i fire timer

08:00 <@ispirin> sitte i fred på telefonvakt YEAH

08:00 <@ispirin> slippe folk som kommer gående bak og glane på hva jeg gjør YEAH

08:09 <@ispirin> **in other news, Mjau**

08:09 <@ispirin> dama du pastet er blitt idolet til hu her dama jeg snakka om

Han bruker altså et engelsk uttrykk som et virkemiddel for å signalisere at han bytter emne. Dette gjøres ofte også ved å bruke den engelske diskursmarkøren *anyway*. Samtidig kan *anyway* også brukes til å dra diskusjonen tilbake til et tidligere punkt, hvis man har kommet bort fra emnet man egentlig pratet om. Dette ser vi i eksemplet under, der deltakerne diskuterer et nytt brukergrensesnitt for Android-telefoner.

- 1 11:55 <@Mjau> vet ikke om jeg liker at alt ligger på en scroll though, jeg liker
- 2 horisontal kategori-scrollen til sense
- 3 (8 linjer utelatt)
- 4 11:57 <@Hadouken_> Men å ha alt på en scroll var rotete.
- 5 11:57 <@Hadouken_> Virkelig rotete.
- 6 11:57 <@Mjau> scroll til høyre eller venstre
- 7 11:57 <@ispirin> det er ikke sense
- 8 11:57 <@ispirin> det er android
- 9 11:57 <@ispirin> er sånn på stock også
- 10 11:57 <@Mjau> jeg er bare kjent med den de kaller sense
- 11 11:57 <@ispirin> du skinner homescreens som du vil
- 12 11:57 <@Mjau> aldri brukt pure android
- 13 11:57 <@ispirin> rite
- 14 11:57 <@Mjau> **anyway**, med denne scrollen har man bare nedover mens med
- 15 android har man to retninger
- 16 11:57 <@Mjau> og det føler jeg hjelper meg

Her bruker Mjau *anyway* for å signalisere at hun trekker diskusjonen tilbake til å handle om rullefelt, i stedet for å fortsette på ispirins digresjon (i linje 7-13). Denne bruken av *anyway* er ganske frekvent i materialet, så det er tydelig at deltakerne ofte bruker *anyway* som en diskursmarkør for denne funksjonen. Her kunne også deltakerne ha brukt det norske ordet *uansett*, som fyller nøyaktig samme funksjon i denne sammenhengen. Likevel ser vi altså at deltakerne kan velge å bruke det engelske *anyway*. Et søk i det totale materialet viser at *uansett* forekommer ca. 2100 ganger, mens *anyway* forekommer ca. 1800 ganger. Disse tallene er tross alt ganske jevne, spesielt med tanke på at *uansett* også har en annen betydning på norsk der det ikke brukes som adverb, som i «alle uansett alder» (Bokmålsordboka 2013).

Dette viser at deltakerne benytter seg av *uansett* og *anyway* om hverandre i denne konteksten, uten at selve vekslingen trenger å fylle en bestemt funksjon her. Dermed er det fullt mulig at *anyway* har gått gjennom en konvensjonaliseringsprosess, og at deltakerne velger å bruke denne diskursmarkøren av vane. Dette fant også Androutsopoulos (2013:682) eksempler på i sin studie av et gresk/tysk nettforum.

Veksling til engelsk kan som sagt også brukes for å skille mellom fakta og egen mening, som i det neste eksemplet.

12:11 <@ulfr> [link til artikkel i magasin]

(1 linje fjernet)12:13 <@Hubble> **that's actually a pretty good magazine**

12:13 <@Hubble> vi får det på skolen

12:13 <@Hubble> biblioteket abonnerer

Her gir Hubble en personlig vurdering av et magasin som har blitt lenket til tidligere i samtalen. Selve vurderingen hans presenteres på engelsk, mens de to neste ytringene presenteres på norsk. I disse ytringene konstaterer han fakta, i motsetning til den tidligere personlige evalueringen. Han veksler altså mellom norsk og engelsk for å uttrykke henholdsvis fakta og egen mening.

Vi har sett at deltakerne kan veksle til engelsk når de ønsker å markere emne- eller perspektivendring, eller når de skiller mellom personlig mening og fakta. Den siste er nok ikke den mest frekvente kategorien i dette materialet, men det finnes som nevnt en god del eksempler på bruk av det engelske uttrykket *anyway*. Likevel har vi også sett at deltakerne her like godt kan bruke det norske *uansett*, noe de også gjør. Dermed kan denne bruken av diskursmarkører være noe deltakerne gjør av vane, og ikke nødvendigvis noe de *må* gjøre for å fylle denne funksjonen.

4.7 Veksling for å markere ytring som morsom eller useriøs

Veksling kan forekomme når man ønsker å markere en ytring som morsom eller useriøs, og også for å minske graden av ansiktstrussel, som når man vil be om noe, gi avslag, eller lignende. Det finnes overraskende få eksempler på denne typen vekslinger i materialet, enda det var forventet at dette ville være en rimelig frekvent vekslingsstype. Det er vanskelig å si

akkurat hvorfor denne kategorien er så lite representert her, men et mulig svar på dette finner vi i et populært emotikon.

Som nevnt i kapittel 1.1.3 brukes emotikon ofte i nettkommunikasjon for å uttrykke følelser og holdninger som ikke nødvendigvis er så lette å oppfatte når man ikke prater ansikt til ansikt. Deltakerne i dette materialet er ikke noe unntak, og bruker emotikon flittig når de prater på nett. Det finnes et emotikon som forestiller et geipefjes, uttrykket enten som :P eller :p, og dette emotikonet brukes nettopp for å uttrykke at det som blir sagt er ment morsomt eller useriøst. Det kan faktisk også brukes for å minske ansiktstrussel, slik at man kan si ting ved å legge til dette emotikonet som man kanskje ikke ville sagt ellers. Deltakerne i dette materialet benytter seg av dette emotikonet svært ofte, og det forekommer faktisk over 80 000 ganger i løpet av perioden fra mars 2006 til mai 2011. Til sammenligning benyttes emotikonet :) (vanlig smilefjes) i underkant av 3 500 ganger i løpet av samme periode.

I dette eksemplet ser vi at ispirin bruker geipefjeset til å minske ansiktstrussel mot Hubble.

18:01 <@Hubble> nononoNO!
18:01 <@Hubble> ikke alt-tab i hostile caves
18:01 <@Hubble> skal jeg brenne meg på det mange ganger?
18:01 <@Hubble> *banne*
18:02 <@luh> haha
18:06 <@ispirin> **du er dum du**
18:06 <@ispirin> **:P**
18:07 <@Hubble> at times, yeah
18:07 <@Hubble> :P

Her har Hubble dødd i et spill mens han ikke fulgte med. Vi ser at ispirin kaller ham dum, som må sies å være en ansiktstruende handling. Likevel virker det ikke som at Hubble tar seg spesielt nær av dette. Om ispirin her hadde utelatt geipefjeset, hadde det nok blitt oppfattet på en mer negativ måte, noe som kunne ført til dårlig stemning blant deltakerne. Bruken av geipefjeset negerer dette og markerer det som vennlig erting, og ytringen oppfattes dermed mindre truende og negativ.

Ettersom deltakerne kun kommuniserer skriftlig i dette materialet, kan det hende at geipefjeset er den markøren som tydeligst indikerer at en ytring er ment mindre seriøst, eller

at en ytring er ment mindre ansiktstruende. Dette kan føre til at deltakerne ikke veksler til engelsk for denne funksjonen, ettersom det allerede finnes en annen (svært frekvent) markør som allerede fyller denne funksjonen og «blokkerer» andre markører. Det er vanskelig å si dette helt sikkert, men mangelen på eksempler der veksling fyller denne funksjonen kan indikere at deltakerne benytter seg av andre virkemidler for å oppnå den intenderte effekten.

Samtidig har vi sett flere eksempler på andre diskursfunksjoner tidligere der veksling til engelsk bare er én måte å indikere funksjonen på, og at veksling til engelsk ofte kan opptre sammen med andre grafiske virkemidler, som hermetegn og store bokstaver. Det er dermed fortsatt uklart hvorfor denne vekslingskategorien er såpass lite frekvent. Likevel har vi sett at geipefjes-emoikonet er meget frekvent, og at dette kan bidra til å minimere veksling til engelsk som et virkemiddel for å fylle denne diskursfunksjonen.

4.8 Veksling til eller fra samtalepartners kode

Man kan veksle til eller fra samtalepartnerens kode for å markere tilhørighet eller avstand, enighet eller uenighet, harmoni eller konflikt, og så videre. Dette er dog ikke spesielt relevant for materialet brukt i denne oppgaven, ettersom alle deltakerne har en felles kode, nemlig norsk. Jeg velger altså å tolke begrepet «samtalepartnerens kode» som en persons opprinnelige, egne kode, og ikke et fremmedspråk som er innlært senere. I denne situasjonen er altså deltakernes kode norsk. Selv om deltakerne utsettes for mye engelsk hver dag, brukes engelsk tross alt i mye mindre grad enn norsk. Denne kategorien vil nok være mer interessant i forbindelse med minoritetsspråksituasjoner, som for eksempel Aarsæthers studie (2003) av kodeveksling mellom norsk-pakistanske barn. Her fantes det flere eksempler på at barna vekslet for å markere avstand og konflikt, som for eksempel da to av barna allierte seg sammen mot et tredje barn mens de spilte et brettspill (Aarsæther 2003:124). I denne oppgaven er det dog ikke noe slikt skille mellom minoritetsspråk og majoritetsspråk, så denne kategorien er ikke relevant her.

4.9 Andre vekslingsstyper

4.9.1 Generell lek med ord og uttrykk

En annen vekslingskategori som ikke nevnes eksplisitt av Androutsopoulos, er generell lek med ord og uttrykk. Deltakerne bruker sin høye kompetanse i engelsk til å leke seg med ord og uttrykk på en kreativ måte, noe de også er klar over at de andre deltakerne ikke bare forstår, men også tar del i selv. Denne leken med engelsk språk bidrar altså til at denne sosiale gruppen skaper et slags personlig språk seg i mellom, der veksling til engelsk ikke bare er noe man gjør fordi man har muligheten (kompetansemessig), men et bevisst virkemiddel for å vise at man tilhører fellesskapet.

Et eksempel på lek med bruk av engelsk i norsk ser vi i det neste utdraget, der deltakerne prater om Hadoukens forestående jobbintervju hos Eplehuset, en butikk som spesialiserer seg på Mac-relaterte produkter. Her gjøres det narr av den stadig mer populære bruken av engelske moteord (*buzzwords*) på norsk, kanskje særlig i forbindelse med jobbintervjuer der jobben kan relateres til noe teknologisk.

09:16 <@Hadouken_> Mjau: Did you hear, har jobbintervju på fredag :D

(7 linjer utelatt)

09:18 <@Mjau> si ifra om du trenger gode eksempler på microsoftspråk

09:18 <@Mjau> til når du skal si at du kan office-pakken

09:19 <@Rou-ha> **Kår kåmpetensis**

09:19 <@ulfr> **MBS**

09:19 <@ulfr> **Master of Bullshit**

09:19 <@ulfr> B)

09:19 <@ulfr> ref microsoftspråk

09:19 <@ulfr> **bullshitting** blir det vel

09:19 <@Mjau> nei **bullshitting** er en kunst

09:19 <@Mjau> :3

09:20 <@Rou-ha> **I'd like to have your core competencies in my SharePoint if you know what I mean**

Verken Mjau, Rou-ha eller ulfr ser ut til å være særlig begeistret for hvordan jobbintervjuer vanligvis foregår. Rou-ha nevner «kår kåmpetensis», et engelsk uttrykk skrevet med norsk

ortografi. Dette er et virkemiddel for å tydeliggjøre at nettopp dette engelske uttrykket ofte brukes på norsk, og det indikerer kanskje også at han synes dette uttrykket er overbrukt. *Core competency* er et uttrykk som har å gjøre med spesifikke kvalifikasjoner som er relevante for en spesifikk bedrift (Løwendahl, Wenstøp og Fjeldstad 2010:180-181), noe som selvsagt vil være en fordel å kunne si man har på et jobbintervju. Likevel er det ofte uklart akkurat hvilke kvalifikasjoner dette dreier seg om, og det er dette Rou-ha gjør narr av. I den siste ytringen hans bygger han videre på dette, noe som uttrykkes i en litt vulgær vits som gjør narr av både *core competencies* og *SharePoint*, som er et program som fungerer som et informasjonshåndteringssystem internt i bedrifter.

I ytringen til ulfr spiller han på forkortelsen *MBA, Master of Business Administration*, der *Business Administration* byttes ut med *bullshit*. Dette refererer til samtalemåten mange intervjuer foregår på, der det ofte ikke er så viktig akkurat hva man kan, men heller hvordan man håndterer spørsmålene man får, ofte ved å fylle forventningen om at man svarer på en politisk korrekt måte.

Felles for disse spøkene er at de ville være meningsløse uten bruken av de engelske ordene og uttrykkene. Selve grunnlaget for vitsingen er bruken av engelske moteord på norsk, og dermed er det nettopp disse som gjør vitsene meningsfulle.

4.9.2 Veksling som en del av felleskoden

Det finnes også flere eksempler på veksling der en norsk ekvivalent mest sannsynlig ville være høyst tilgjengelig, og det kan virke som at deltakerne veksler til engelsk av vane eller andre praktiske grunner. Dette har også Androutsopoulos (2013:682) funnet eksempler på i sine studier, for eksempel på et gresk nettforum der deltakerne også prater tysk. Han viser til et eksempel med et tysk idiom (*den Bach runtergehen*, «gå ad undas»), der det tyske verbet (*gehen*) presenteres og bøyes på gresk, mens resten av idiomet (*den Bach runter*) presenteres på tysk. Dette viser han som et eksempel på tyske ord og fraser som har «neither any obvious discourse function nor do they serve a referential necessity», noe vi også finner eksempler på i dette materialet.

Å kalle dette en kategori for kommunikative funksjoner er kanskje ikke helt treffende, ettersom det fremste kjennetegnet er at mye av vekslingen her faktisk ikke fyller noen umiddelbart åpenbar funksjon. I stedet ser vi at deltakerne bruker engelske ord og uttrykk i

situasjoner der de like godt kunne sagt det de vil på norsk. Noen eksempler på dette ser vi under.

- 1) 11:30 <@ispirin> satan
11:31 <@ispirin> [link til politiker-profil] **dis dude**
11:31 <@ispirin> **was here today**
11:32 <@ulfr> k
11:53 <@ispirin> krangla med videoteamet
- 2) 10:48 <@Hadouken_> Minner meg om en **awesome** [forum] tråd.
10:48 <@Hadouken_> Om **fake** produkter.
- 3) 23:02 <@lecl33rc> Norge er veldig norge
23:03 <@lecl33rc> du kan ikke si at vi ikke er **totally insane** her

I eksempel (1) ser vi at ispirin nevner at en kjent politiker har vært på jobben hans den dagen. Dette presenterer han på engelsk, før han fortsetter å prate på norsk. Man kunne kanskje regnet dette som et eksempel på emneendring, altså at han veksler til engelsk for å signalisere at han bytter emne. Likevel skjer dette på et tidspunkt der det har vært stille i kanalen i et par timer, så det ville være naturlig å anta at det ville være åpent for et nytt emne på det tidspunktet. Dermed er det kanskje ikke like viktig for deltakeren å eksplisitt introdusere et nytt emne ved hjelp av kodeveksling, ettersom den forrige samtalen må kunne sies å være regnet som avsluttet. Han kunne altså fint ha uttrykket dette på norsk, men det gjør han altså ikke. I følge Auers definisjoner av kodeveksling og språkblanding (Auer 1999:310) vil eksempel (2) og (3) kunne regnes som innskutt språkblanding, altså at engelske enkeltord settes inn i en norsk språkramme uten at denne kontrasten mellom språkene har noen spesifikk betydning. Man kan anta at både Hadouken og lecl33rc kunne brukt norske ekvivalenter i disse eksemplene, uten at dette hadde forandret betydningen av det de ønsket å si. Dette diskuteres også litt i kapittel 5.2.2, der det vises at lecl33rc bruker både det engelske uttrykket «totally insane» og det norske uttrykket «totalt gale». Dette må også kunne sies å være en anglisisme, ettersom man på norsk kanskje heller ville brukt ordet «fullstendig» i stedet for «totalt» i denne sammenhengen.

Selv om vekslingen til engelsk her kanskje ikke kan sies å passe i noen av de andre kategoriene for kommunikative funksjoner, vil jeg likevel si at vekslingen til engelsk i disse

situasjonene bidrar til å forme deltakernes felleskode, som tydelig kjennetegnes av språkblanding og kodeveksling mellom norsk og engelsk. Dermed er det vekslingen i seg selv som er betydningsfull, og som gjør at deltakerne kan relatere til hverandre gjennom felles språkbruk og -rutiner.

4.10 Analyse av en lengre sekvens

For å se nærmere på hvilken effekt kodeveksling har på det sekvensielle/interaksjonelle forløpet, skal vi gå gjennom en lengre sekvens der deltakerne diskuterer patenter og patentsystemer. Veksling til engelsk brukes ofte hyppig av deltakerne i uformelle interaksjoner, som kanskje oftest er tilfelle på IRC. Dog hender det også at deltakerne diskuterer emner på en mer seriøs måte, og i slike situasjoner finnes det en tendens til å veksle til engelsk i mye mindre grad enn ellers. Dette er et lengre sammenhengende eksempel, med noe diskusjon og analyse i mellom.

- 1 21:32 <@Hadouken_> At noen kan ta patent på å trykke på en knapp i en app for å
2 "oppdatere" noe er... ehh.
3 21:33 <@Hadouken_> Noen må seriøst ta en real oppvask på patentkontoret i USA.
4 21:42 <@Hubble> **they did**
5 21:42 <@Hubble> **they removed government funding** :p

Hadouken innleder her patentdiskusjonen ved å ytre en negativ mening om hvordan man kan ta patent på nært sagt hva som helst nå til dags. Hubble svarer først ved å veksle til engelsk i linje 4 og 5, der han kommenterer på Hadoukens replikk. Hubble er kanskje den deltakeren her som har størst tendens til å veksle til engelsk for lengre replikker (ofte hele setninger), så dette er ikke en veldig markert ytring fra hans side. Dette har ennå ikke utviklet seg til en full diskusjon, og tonen er fremdeles uformell og hverdagslig.

- 6 21:43 <@Hadouken_> De burde fjerne hele dritten...
7 21:43 <@Hadouken_> Eller
8 21:43 <@lecl33rc> patentkontoret i USA får betalt per patent de godkjenner
9 21:43 <@lecl33rc> :D

Vi ser at lecl33rc kaster seg inn i samtalen i linje 8, der han presenterer sin ytring på norsk. Smilefjeset i linje 9 indikerer at han antar sitt eget svar som en grei forklaring på Hadoukens

opprinnelige ytring, og bidrar også til at ytringen får et mindre formelt preg. Vi ser dog at deltakerne presenterer sine ytringer på norsk uten veksling, som kan signalisere at deltakerne er seriøse, selv om tonen fortsatt er uformell. Dette er det første tegnet til at dette kan utvikle seg til en mer seriøs diskusjon, i stedet for bare «koseprat». Videre ser vi at deltakerne kommer med flere ytringer hver, nå presentert kun på norsk uten veksling og uten bruk av smilefjes (med unntak av lecl33rc i linje 22-23).

- 10 21:44 <@Hadouken_> I det minste gjøre det sånn at man kun kan ta patent på ting
11 man faktisk bruker selv.
- 12 21:44 <@lecl33rc> man får det man måler!
- 13 21:44 <@lecl33rc> Hadouken_: det funker ikke med tanke på biomedisin osv.
- 14 21:44 <@lecl33rc> det kan ta flere år før en medisin-patent faktisk kommer ut i
15 produksjon, og ofte utvikles jo teknologien på ett universitet og så selges til ett stort
16 firma
- 17 21:44 <@Hadouken_> Så gjør unntak med det da?
- 18 21:45 <@lecl33rc> Hadouken_: så hva er forskjellen mellom en software patent som
19 utvikles av ett universitet og en annen patent?
- 20 21:45 <@Hadouken_> At noen kan ta patent på eks. 1-click shopping er latterlig.
- 21 21:45 <@Hadouken_> Patent på å trykke på EN knapp.
- 22 21:45 <@lecl33rc> ingen uenighet der forsåvidt :p
- 23 21:45 <@lecl33rc> **obvious patents are obvious**

Det er tydelig at både lecl33rc og Hadouken ser dette som en seriøs diskusjon på dette punktet. Det kan virke som at lecl33rc sitt fokus er på patentsystemet som helhet, mens Hadouken fortsatt er fokusert spesifikt på det faktum at man kan ta patent på småting som 1-click-shopping, noe han synes er unødvendig. Dette er ikke lecl33rc uenig i, noe han understreker ved å veksle til engelsk i tautologien «obvious patents are obvious» i linje 23. Vekslingen hans her bidrar til å legge an en mindre formell tone, noe som skaper mindre avstand mellom ham og Hadouken. Smilefjeset hans på slutten av linje 22 bidrar også til denne uformelle tonen, og understreker videre at han er enig i det Hadouken sier. Tautologien i linje 23 bidrar i tillegg til en parafraze-effekt, der han understreker det han selv mener ved å gjenta det på engelsk. Hadouken ser ut til å respondere noe til denne vekslingen i sin neste replikk, der han veksler til engelsk for adjektivet «bad» i linje 24.

24 21:45 <@Hadouken_> Patenter er ikke en **bad** ide.

25 21:45 <@Hadouken_> Men å gjøre det på ideer

26 21:46 <@Hadouken_> På noe som har "en" måte å gjøre noe på.

27 21:46 <@lecl33rc> patenter er jo stort sett idèer :P

28 21:46 <@Hadouken_> Helt latterlig.

29 21:46 <@lecl33rc> du MÅ jo ikke ha one click shopping, du kan ha en handlekurv

30 som alle andre

31 21:46 <@Hadouken_> Som noen også har patent på :P

32 21:46 <@Hadouken_> Var jo noen som hadde patent på <a href

33 21:46 <@lecl33rc> (men jeg er helt og holdent enig i at måten patenter behandles på i

34 USA er toalt hårreisende, patentstyret i USA ville ikke sett en ugyldig patent om den

35 slå ble kastet i tryne på dem)

36 21:47 <@lecl33rc> problemet er at patentstyret i USA får betalt per patent de

37 godkjenner og så lar de rettssystemet ordne resten

38 21:47 <@lecl33rc> så patentstyret godkjenner så å si alt og så må du gjennom rettsak

39 for å ugyldiggjøre den

40 21:47 <@Hadouken_> Så, hva med å endre det?

41 21:47 <@Hadouken_> De får ikke betalt per patent.

42 21:47 <@Hadouken_> Ferdig.

43 21:47 <@lecl33rc> jeg har ikke stemmerett i USA

44 21:47 <@lecl33rc> :p

45 21:47 <@lecl33rc> si det til noen som har

46 21:47 <@Hadouken_> Det er jo sant, så vi kan jo i essensen bryte dems patenter.

47 21:48 <@lecl33rc> ingen av de to partiene i USA har "forandre patentsystemet" på

48 agendaen

49 21:48 <@Hadouken_> Jeg ser ikke på patenter gjort i USA som gyldig i Norge.

50 21:48 <@lecl33rc> Hadouken_: nei, det kan vi ikke, grunnet Berne Convention

51 21:48 <@lecl33rc> :P

52 21:48 <@Hadouken_> FJERN DEN!

53 21:48 <@Hadouken_> Om vi gjorde det, vips, problemet løst.

54 21:48 <@lecl33rc> da mister også alle norske verk copyright i USA

55 21:48 <@Hadouken_> Alle forlater USA og gjør forskning andre steder.

56 21:48 <@lecl33rc> og våre patenter på f.eks oljeutboring vil ikke gjelde i USA mer

57 21:48 <@Hadouken_> Helt greit.
58 21:49 <@lecl33rc> **besides**, alle store firmaer i USA har gigantiske patente-roteføljer
59 som gir dem fantastiske overgrep på mindre firmaer
60 21:49 <@lecl33rc> hvorfor skulle de store firmaene ønske det fjernet?
61 21:50 <@Hadouken_> Er helt latterlig...
62 21:50 <@lecl33rc> vel, når verken politikerene eller de store firmaene ønsker det
63 fjernet...
64 21:50 <@Hadouken_> Endrer ikke hvor latterlig det er.
65 21:50 <@lecl33rc> og man i tillegg vet at politikerene får mesteparten av
66 valgkamppengene i USA fra store firmaer
67 21:50 <@lecl33rc> det du burde drept var valgkampstøtte, men _det_ skjer ikke, fordi
68 det er jo imot det politikkerene vil
69 21:51 <@lecl33rc> **and thus the circle completes** :p

Her følger en lengre utveksling i linje 25-68 nært sagt helt blottet for veksling til engelsk, bortsett fra lecl33rcs bruk av diskursmarkøren *besides* i linje 58. Her kunne han like gjerne ha brukt et norsk uttrykk, og det er ikke sikkert at denne diskursmarkøren trenger å bære noen spesiell kommunikativ funksjon i denne sammenhengen. Dette kan sammenlignes med deltakernes bruk av diskursmarkøren *anyway*, som diskutert i kapittel 4.6.

Diskusjonen er fortsatt rimelig seriøs, selv om det kan virke som at Hadouken begynner å miste tålmodigheten, noe som reflekteres både i hans «løsning» på problemet i linje 52, 53 og 55, samt i hans gjentatte bruk av ordet «latterlig» i linje 61 og 64. Vi ser at lecl33rc stadig prøver å argumentere saklig, mens Hadouken ikke nødvendigvis prøver å gjøre det samme. Det at lecl33rc veksler til engelsk i linje 69, kan tolkes som at han igjen prøver å lette litt på stemningen, og vise at han egentlig ikke er uenig i det Hadouken sier. Dette kan igjen også tolkes på samme måte som hans tautologi i linje 23, altså at han prøver å gi ekstra tyngde til konklusjonen sin. Androutsopoulos fant også lignende funn i sin studie av tyske diskusjonsforum, der «the concluding switch into English serves to accentuate the writer's critical conclusion and sets it off from the preceding argumentation» (Androutsopoulos 2013:682).

Det er også verdt å nevne at lecl33rcs setning ikke er en setning som ville vært akseptabel for en person med engelsk som morsmål, ettersom *complete* er et transitivt verb, som her presenteres uten noe objekt. En bedre formulering ville i så fall vært «the circle completes

itself», men likevel er bruken av «thus» noe stiv, og kanskje ikke noe en morsmålsbruker ville brukt i en tross alt ganske uformell diskusjon på nett.

Videre ser vi at Hadouken etter hvert blir mindre og mindre saklig, mens lecl33rc fortsatt forsøker å holde diskusjonen seriøs.

70 21:51 <@Hadouken_> Det man burde gjøre er å fjerne USA fra kartet.
71 21:51 <@Hadouken_> Sammen med hele midtøsten. :P
72 21:51 <@Hadouken_> USA er jo så gode som konkurs nå, hva med å bare stoppe alt
73 samarbeid med det. :D
74 21:51 <@Hadouken_> *dem
75 21:51 <@lecl33rc> Hadouken_: det man håper på er jo at USA sakte men sikker
76 imploderer patentmessig. og det virker jo som om det er det som skjer
77 21:51 <@lecl33rc> nå som Apple, Nokia, HP og dem saksøker hverandre
78 21:51 <@Hubble> hele verden bude fjernes, egentlig
79 21:51 <@lecl33rc> plutselig vil de store firmanene ha lyst på ett nytt patentsystem
80 21:51 <@Hubble> bare rot, hele greia
81 21:52 <@Hadouken_> Gjør lengden på patent kortere.
82 21:52 <@Hadouken_> 2 år
83 21:52 <@lecl33rc> det tar mer enn 2 år å utvikle ett stykke medisin
84 21:52 <@lecl33rc> :p

Vi ser også at Hubble, som i begynnelsen av diskusjonen vekslet til engelsk, nå kommenterer diskusjonen på norsk i linje 78 og linje 80. I denne sekvensen er det faktisk ingen som veksler til engelsk i det hele tatt, noe som må kunne sies å være ganske markert, basert på hvor ofte deltakerne benytter engelsk veksling til vanlig. Det er tydelig at så lenge en diskusjon oppfattes som hovedsakelig seriøs og saklig, veksler deltakerne svært lite til engelsk, sannsynligvis for å markere det som sies som seriøst og litt mer formelt. Selv om Hadouken kanskje ikke faktisk er veldig saklig i denne sekvensen, bruker han fortsatt språkvalget sitt til å markere sine ytringer som saklige. Noe av denne effekten svekkes dog ved hans bruk av smilefjes, og det kan virke som at lecl33rc dermed tolker dette som mindre seriøst, noe som signaliseres ved at han ikke direkte svarer på Hadoukens ytringer. Hadouken presenterer så et mer tvilsomt forslag til noe som kan løse patentproblemet i linje 81-82. Dette er her presentert både uten veksling til engelsk og uten smilefjes, noe som markerer den som mer seriøs. Vi ser at lecl33rc svarer på dette i linje 83-84, noe som indikerer at han tolker dette som et seriøst

forslag. Vi ser også at lecl33rc benytter geipefjeset i linje 84, noe som kan bidra til å minske ansiktstrussel mot Hadouken når han forteller Hadouken at ideen hans er lite gjennomførbar.

Videre i sekvensen lenker Mjau til en video om et spill, noe som fører til at vi får to parallelle samtaler. Dette har også blitt diskutert i kapittel 4.5, der vi fikk en gjennomgang av hvordan det kan være vanskelig å holde oversikt over samtaler som foregår parallelt på IRC, og i akkurat dette eksemplet, hvordan de skilles fra hverandre ved at én samtale foregår på norsk, mens den andre bærer preg av hyppig veksling til engelsk. I den neste delsekvensen diskuteres kun spillvideoen, hovedsakelig av Mjau og Hubble (som ikke har deltatt aktivt i patentdiskusjonen), men også av Hadouken, som innleder sin ytring med å eksplisitt nevne Mjaus nick, slik at det ikke er tvil om hvem han prater til.

85 21:52 <@Mjau> [link til spillvideo] blaahhh se så mye **pretty shit**
86 21:52 <@Mjau> æsj
87 21:52 <@Mjau> :(
88 21:52 <@Mjau> og før du sier noe Hadouken_
89 21:52 <@Mjau> jeg spiller ikke
90 21:52 <@Mjau> har ikke tenkt til å spille
91 21:52 <@Hubble> aion :D
92 21:52 <@Hubble> **so purteh**
93 21:52 <@Hadouken_> Mjau: Sett den.
94 21:52 <@Mjau> men **THEY HAVE THINGS**
95 21:52 <@Mjau> **thingssss**

Denne delsekvensen preges av hyppig veksling til engelsk hos både Mjau og Hubble, som signaliserer en mindre formell stil. Mjaus veksling til engelsk i linje 85 kan være et virkemiddel for å distansere seg noe fra patentdiskusjonen, som vi har sett primært foregår på ren norsk. Hubbles ytring er ikke eksplisitt rettet mot noen, men vekslingen til engelsk viser i alle fall hvilket tema han prater om. Mjaus ytring i linje 94 er heller ikke rettet mot en spesifikk person, enda hennes innledning med «men...» kan tolkes som et svar til både Hubble og Hadoukens ytringer. Uten et mer nøyaktig tidsstempel er det vanskelig å si akkurat hvor lang tid det går mellom ytringene, men det er ikke umulig at dette er en fortsettelse på hennes egen ytring i linje 90, der hun konstaterer at hun ikke har tenkt til å spille spillet, men at hun likevel synes det ser interessant ut.

I den neste delsekvensen presenterer Hadouken en ny ytring, denne gangen eksplisitt rettet mot lecl33rc, som tydelig signaliserer at han nå fortsetter på patentdiskusjonen. Han svarer altså her på lecl33rcs ytring i linje 83-84. Både Mjau og Hubble, som så langt ikke egentlig har deltatt i diskusjonen, reagerer på Hadoukens utsagn.

96 21:52 <@Hadouken_> lecl33rc: Synd for de som lager medisin.
97 21:53 <@Hadouken_> De burde jobbe fortere.
98 21:53 <@Mjau> **lol?**
99 21:53 <@lecl33rc> synd for oss som bruker/er avhengige av medisin? :p
100 21:53 <@Hubble> *host*
101 21:53 <@Hadouken_> Har vi ikke medisin, og folk dør, så løser jo problemet seg
102 selv.
103 21:53 <@Mjau> **snort.**
104 21:53 <@Hubble> *host*
105 21:53 <@Hadouken_> Min psoriasis, allergi etc tar knekken på meg.

Der dette så langt har vært en seriøs diskusjon med lite veksling, er det tydelig at Hadoukens utsagn her gjør at deltakerne ikke nødvendigvis oppfatter diskusjonen som like seriøs lenger. Mjaus første reaksjon, «lol?», kan tolkes som at hun oppfatter Hadoukens ytring som oppsiktsvekkende, og at hun ikke er sikker på om han faktisk mener det han sier, eller om han er ute etter å provosere. Etter Hadoukens ytring i linje 101-102 svarer hun med det engelske *snort*, noe som ganske tydelig viser at hun ikke tar Hadouken spesielt seriøst. Hubble, som faktisk er kronisk syk og avhengig av medisin, markerer sin uenighet med Hadouken to ganger ved å uttrykke at han hoster. Hadouken, på sin side, ser ikke ut til å påvirkes spesielt av noen av disse negative reaksjonene, men prøver likevel å si at en slik «løsning» på problemet også ville påvirket ham, ettersom han også er avhengig av medisin. Videre gjør lecl33rc nok et forsøk på å fortsette diskusjonen.

106 21:53 <@lecl33rc> men fra spør til banan, Piratpartiet står faktisk for mye av det du
107 snakker om Hadouken_
108 21:53 <@lecl33rc> kortere patenter, minimal copyright
109 21:53 <@Hadouken_> Ja vel, så var det min tid å dø. :D
110 21:53 <@lecl33rc> 2 år copyright eller noe, 5 år patenter eller noe lignende
111 21:53 <@Mjau> *hoster på Hubble*

Her ser vi altså at lecl33rc prøver å trekke diskusjonen tilbake til et mer seriøst punkt, med uttrykket «fra spør til banan». Dette kan nok virke som en litt forvirrende ytring, men det har seg slik at lecl33rc gjør mye av sin chatting på en Ipad med den automatiske rettefunksjonen påslått, og noen ganger retter den ord den ikke skal. Det han egentlig prøver å si er selvsagt «fra spøk til alvor». Dette er et fenomen alle deltakerne er kjent med, og deltakerne har også spøkt en del om dette tidligere, så det er sannsynlig at alle klarer å dekode denne noe merkelige ytringen uten videre problemer. Hadoukens ytring i linje 109 kommer riktignok etter lecl33rcs forsøk på å gjøre diskusjonen seriøs igjen, men det er ikke umulig at de produserte disse ytringene samtidig, og at lecl33rc rett og slett skrev sine meldinger fortere enn Hadouken gjorde. Dette er også ofte noe som skjer når man prater på IRC, og det er deltakerne kjent med.

Videre ser vi at lecl33rc lykkes med å gå tilbake til den seriøse delen av diskusjonen, og Hadouken og lecl33rc diskuterer videre uten å veksle noe særlig til engelsk, med unntak av lecl33rcs «i dunno» i linje 118.

112 21:54 <@lecl33rc> Hadouken_: hvis du faktisk MENER at vi burde forandre
113 patentsystemet så er det folka å stemme på :p
114 21:54 <@Hadouken_> Dessverre er det andre ting som er viktigere. :/
115 21:54 <@Hadouken_> Jeg er verken et lite firma, eller noen som trenger patenter.
116 21:54 <@Hadouken_> Jeg sitter bare å gråter på sidelinja fordi patenttroll får lov til å
117 eksistere.
118 21:55 <@lecl33rc> **i dunno**, de er ett fantastisk en-saks parti
119 21:55 <@Hadouken_> Og der har du grunnen. :P
120 21:55 <@Hadouken_> De som stemmer på dem har virkelig missforstått.
121 21:55 <@Hadouken_> Ja, det de står for er bra, men å kun stå for en sak er litt
122 latterlig.
123 21:55 <@Hadouken_> Men igjen
124 21:56 <@Hadouken_> Internett

Igjen preges diskusjonen av svært lite veksling til engelsk, noe som signaliserer både at deltakerne behandler temaet seriøst, og at de retter sine ytringer mot hverandre. I den neste delen ser vi at Hubble kommenterer spilltemaet igjen, denne gangen på engelsk. Ettersom denne diskusjonen opprinnelig ble innledet av Mjau da hun lenket til en video, er det ikke

umulig at Hubble har sett på denne videoen mens patentdiskusjonen fortsatte, og at han nå kommenterer på videoen etter at han er ferdig med å se den.

125 21:56 <@Hubble> **what the hell is up with that character customisation?**
126 21:56 <@Hadouken_> Mjau: Det neste å sikle på nå er Guild Wars 2
127 21:56 <@Hadouken_> :D
128 21:56 <@Hubble> **shit looks...peculiar**
129 21:56 <@Mjau> Hadouken_: jada
130 21:57 <@Hadouken_> lecl33rc: Som sagt, å drive et selskap som KUN lisensierer ut
131 patenter burde vært forbudt.
132 21:58 <@Hubble> **aionnh**
133 21:58 <@Hadouken_> Om Microsoft tar patent på noe de lager, og samtidig
134 lisensierer det ut til andre :thumbs up:
135 21:58 <@Hubble> **purteh :D**
136 21:58 <@Mjau> **Hubble: yes :(**
137 21:58 <@lecl33rc> da ville det vært ganske umulig med f.eks DVD-consortium som
138 lisenserer ut DVD-teknologien eller blue-ray consortium
139 21:58 <@Hubble> **why :(**
140 21:58 <@Hubble> **is it because the game sucks?**
141 21:58 <@Hadouken_> Om et selskap som Lodsys bare har patenter for å tjene penger,
142 verken bruker det selv eller gjør noe med det annet enn å presse andre. Så burde de
143 tvangs nedlegges.
144 21:59 <@lecl33rc> Hadouken_: problemet ligger igjen i patentsystemet, ikke i
145 firmaene
146 21:59 <@Mjau> **Hubble: like a vacuum cleaner**
147 21:59 <@lecl33rc> det finnes helt legitime grunner til å være firma som kun driver
148 med patenter
149 21:59 <@Hubble> **haha**
150 21:59 <@Hadouken_> lecl33rc: En av selskapene kunne hatt patenten, og skrevet
151 avtale med de andre.

Vi ser også at Hadouken og Mjau har en kjapp utveksling om et annet spill (enn i videoen) på norsk i linje 126, 127, og 129. Hubbles ytringer er ikke rettet til noen spesifikke personer, men vi ser at Mjau svarer på hans kommentarer i linje 136. Dette gjør hun på engelsk, noe

som tydelig indikerer både hvem hun prater til og hva hun svarer på. Hans svar i linje 139 og 140 presenteres igjen på engelsk, og det samme gjør Mjaus replikk på linje 146. Samtidig ser vi igjen at Hadouken og lecl33rc diskuterer i en seriøs tone, og at alle deres ytringer foregår på norsk, med unntak av Hadoukens *:thumbs up:* i linje 134. Dette uttrykket er skrevet med kolon foran og bak, som er et virkemiddel for å vise at det er et slags emotikon, litt på linje med smilefjes. Hubble og Mjau blir stille etter dette, og det eneste som skjer videre er at lecl33rc og Hadouken fortsetter å diskutere over ytterligere 20 linjer. Diskusjonen deres foregår utelukkende på norsk, bortsett fra at lecl33rc bruker det engelske ordet *besides* to ganger, på samme måte som han gjorde i linje 58. Det skal også nevnes at både Hadouken og lecl33rc veksler hyppig i mindre seriøse kontekster, så det er ikke slik at disse deltakerne generelt sjelden veksler.

Deltakerne bruker altså kodeveksling til engelsk til en rekke formål, som inkluderer både å markere grad av formalitet, og for å vise hvem replikkene er rettet mot. Mangel på veksling til engelsk er et tydelig signal om at man legger an en mer formell tone, mens hyppigere veksling til engelsk er et umarkert valg for en uformell tone. Standardfunksjonen til chatting på IRC må kunne sies å være uformell småprat, i hvert fall for disse deltakerne. Dette illustreres godt i dette eksemplet, der den mer seriøse diskusjonen foregår mer eller mindre utelukkende på norsk, mens en mer løs og ledig samtale om et spill foregår med hyppig veksling til engelsk.

4.11 Oppsummering og diskusjon

I dette kapitlet har vi sett på hvilke kommunikative funksjoner kodeveksling fyller hos deltakerne. I tillegg har vi sett på hvordan kodeveksling påvirker det sekvensielle/interaksjonelle forløpet. Analysen av kommunikative funksjoner baserte seg på listen til Androutsopoulos (2013:681) over forskjellige diskursfunksjoner. Androutsopoulos' artikkel dreide seg om språksituasjoner der det finnes et skille mellom majoritetsspråk og minoritetsspråk, noe som ikke er tilfelle i mitt materiale. Dermed er det interessant å se hvordan hans diskursfunksjoner fungerer i en kontekst der alle deltakerne er norske og prater norsk, og om kodeveksling til engelsk i denne situasjonen fortsatt har noe til felles med en minoritetsspråksituasjon. Vi har sett at Androutsopoulos' liste med diskursfunksjoner har vært rimelig dekkende for vekslingen til deltakerne, dog med noe variasjon og unntak.

Deltakerne veksler mye når det gjelder formulaiske diskursformål, kanskje særlig i forbindelse med avskjeder, internettforkortelser og banning. Spesielt internettforkortelser og banning er svært frekvent, og brukes hyppig av alle deltakerne. Deltakerne veksler også ofte for å uttrykke direkte tale. Vi har sett at direkte tale også kan uttrykkes ved hjelp av grafiske virkemidler, som hermetegn og store bokstaver. Det kan se ut som deltakerne benytter seg av både grafiske virkemidler og kodeveksling om hverandre for å uttrykke direkte tale, men at kodeveksling spesielt bidrar til å gi en økt retorisk effekt. Dermed kodeveksles det når deltakerne refererer til en mer «naturlig» engelsk kontekst, som et engelskspråklig forum eller spill, men også når deltakerne ønsker å dramatisere en annen type person enn det som kanskje er forventet. Deltakerne kan i tillegg kodeveksle for å uttrykke at de retter sin ytring mot en spesifikk adressat, og det kan også brukes for å signalisere hvilket tema man prater om. Deltakerne har også vist at de kan påvirke hverandre i slike situasjoner, slik at en deltaker som opprinnelig pratet norsk om et tema kan gå over til å prate engelsk om det samme temaet, dersom en annen deltaker gjør dette.

Veksling for kulturspesifikke sjangre, derimot, forekommer sjelden. Dette var også forventet, ettersom deltakerne er norske og bor på samme sted i Norge, og dermed befinner seg mer eller mindre konstant i sin egen norske kultur. Det fantes ett eksempel på kulturspesifikk veksling, men dette ser ut til å være unntaket, heller enn regelen. Dette er en vekslingskategori som sannsynligvis vil være mer sentral når det gjelder materiale der det finnes et skille mellom minoritetsspråk og majoritetsspråk, noe som altså ikke var tilfelle her. Alle deltakerne har en felles kode, nemlig norsk, så veksling til eller fra samtalepartners kode er heller ikke spesielt relevant for denne oppgaven. Dette er også en kategori som vil være mer sentral i forbindelse med minoritetsspråksituasjoner.

Veksling med repetisjon for emfatisk trykk forekommer, men er ikke spesielt frekvent i dette materialet. Deltakerne kan definitivt benytte seg av kodeveksling for å forsterke en ytring, men dette kan også i stor grad uttrykkes med andre grafiske virkemidler, som å skrive ytringen på nytt med store bokstaver. Veksling for å uttrykke emne- eller perspektivendring er heller ikke voldsomt frekvent her, men det forekommer. Enkelte uttrykk, som *anyway*, ser ut til å ha gått gjennom en konvensjonaliseringsprosess, og deltakerne kan dermed benytte dette uttrykket i denne konteksten. Deltakerne ser dog også ut til å kunne bruke den norske ekvivalenten, så bruk av engelske diskursmarkører kan se ut til å være noe deltakerne gjør av

vane. Dette betyr at de *kan* bruke dem, men at dette ikke er noe de *må* gjøre for å fylle denne funksjonen.

Veksling for å markere en ytring som morsom eller useriøs forekommer nesten ikke i det hele tatt i dette materialet. En mulig forklaring på dette finnes i bruken av et emotikon som fyller samme funksjon.

Dermed ser vi at Androutsopoulos' diskursfunksjoner som har å gjøre spesifikt med minoritetsspråksituasjoner ikke forekommer noe særlig i dette materialet, men at de andre, mer generelle diskursfunksjonene forekommer i varierende grad. Det eneste unntaket her er veksling for å markere en ytring som morsom eller useriøs.

I tillegg har jeg sett på andre vekslingstyper som forekommer, som ikke står på listen til Androutsopoulos. Den vanligste typen ser ut til å være en generell lek med ord og uttrykk. Deltakerne bruker sin høye kompetanse i engelsk til å leke seg kreativt med ord og uttrykk, noe som også fører til at de skaper et slags personlig språk seg i mellom, som kjennetegner denne sosiale gruppen. Dermed er veksling til engelsk noe man gjør for å vise at man tilhører fellesskapet. Det finnes også en del eksempler på veksling der en norsk ekvivalent sannsynligvis vil være tilgjengelig for deltakeren, men likevel velger deltakeren å uttrykke seg på engelsk.

For å se på hvordan kodeveksling påvirker det sekvensielle/interaksjonelle forløpet, har vi sett på en lengre sekvens der en mer eller mindre seriøs diskusjon om patenter foregår på norsk, mens småprat om et spill foregår parallelt på engelsk. I denne sekvensen så vi at de mer seriøse ytringene forekom nesten utelukkende på norsk, mens ytringer som relaterte til andre, mindre seriøse tema, forekom med veksling til engelsk. I tillegg så vi at reaksjoner på argumenter som ble oppfattet som useriøse også kunne forekomme med engelsk veksling. Dermed er mangel på veksling til engelsk sett som et signal om at man er mer formell i tonen, mens hyppigere veksling til engelsk signaliserer at tonen er mer uformell.

Vi har også sett at en enkelt deltaker kan påvirke andre deltakere ved å veksle til engelsk for å prate om et spesifikt tema. I en slik situasjon har vi sett at også andre deltakere da kan benytte seg av engelsk veksling for å vise at man prater om det samme temaet. Dermed kan kodeveksling her være både et signal om grad av formalitet, og et signal om hvilket tema man relaterer seg til.

5 Analyse: Grammatiske strukturer

Dette kapitlet gir et bilde av hvilke engelske språkformer som brukes av deltakerne når de kodeveksler. I tråd med problemstillingen skal vi se på hva slags engelske språkformer som brukes, og hvordan disse integreres i en norsk språkramme.

Deltakerne ser ut til å veksle på alle plan, både enkeltord og hele fraser, flere setninger i serie, og etablerte og uetablerte lånord. Det finnes også eksempler på at engelske ord får norsk bøyning og omvendt, samt eksempler på engelske ord som skrives med klar norsk ortografi. Tallene som oppgis i dette kapitlet gjelder for ytringene i løpet av en uke i mai 2011, med mindre noe annet er oppgitt. Taggingen av typen vekslinger (som nevnt i kapittel 3.1) gjør det mulig å søke etter og telle forekomster av en gitt vekslingstype.

Som nevnt i kapittel 2.2.1 kan to (eller flere) språk brukes i en og samme samtale på hovedsakelig to forskjellige måter, nemlig ved hjelp av *intersentensiell veksling* og *intrasentensiell veksling*. I intersentensiell veksling forekommer hele setninger på forskjellige språk, som i eksemplet under.

21:17 <@Hadouken_> Dog jeg ble litt imponert først. Trodde det var offisiell reklame. **Would have been cool.**

Intrasentensiell veksling omhandler veksling innen en enkelt setning. Dette inkluderer situasjoner der en enkelt leddsetning veksles, samt veksling innen en leddsetning, da spesifisert som *intra-clause-switching*. Det ser vi et eksempel på under, der kun enkeltord veksles.

16:15 <@Rou-ha> Men du hadde samlet inn kilder og **whatnot**... Har du en **outline** av hva du skal skrive eller?

Det finnes flere eksempler på både intersentensiell og intrasentensiell veksling hos deltakerne, også der norske ekvivalenter vil måtte sies å være klart tilgjengelige. Myers-Scottons kodevekslingsmodeller dreier seg dog kun om intrasentensiell veksling.

Myers-Scottons 4-M-modell definerer som tidligere nevnt fire typer morfem som fyller forskjellige roller i syntaktiske strukturer. Disse er innholdsmorfem, samt systemmorfem som deles i tre typer. Først deles systemmorfem i tidlige systemmorfem (*early system morphemes*)

og sene systemmorfem (*late system morphemes*), og deretter deles sene systemmorfem inn i *bridge system morphemes* og *outsider system morphemes* (Myers-Scotton 2002:73). *Bridge system morphemes* knytter innholdsmorfemer sammen uten å referere til noen kjerneegenskaper, det vil si, informasjonen de legger til er i form av integrerte elementer eller strukturer (Myers-Scotton 2002:75). Et eksempel på dette er norsk genitivs-s. *Outsider system morphemes*, derimot, er avhengige av informasjon *utenfor* sine maksimale projeksjoner, som betyr at denne informasjonen ikke blir tilgjengelig før større setningsdeler konstrueres (Myers-Scotton 2002:76). Eksempler på *outsider system morphemes* er adjektivbøyninger, klitikon og kasusaffikser (i språk der det er relevant).

De tidlige systemmorfemene er konseptuelt aktiverte, som betyr at en talers prelingvistiske intensjoner aktiverer dem. Disse morfemene opptrer sammen med kjernen til frasen de befinner seg i, og er avhengig av kjernen for informasjon om sine former (Myers-Scotton 2002:75). Eksempler på tidlige systemmorfemer er flertallsmarkører og determinativer. De sene systemmorfemene, derimot, aktiveres ikke før senere, etter et abstrakt nivå som kalles *formulatorene* (*the formulator*) (Myers-Scotton 2002:18). Den viktigste funksjonen til formulatorene er å sette sammen kombinasjoner av nomenfraser og verbfraser, som resulterer i en fullstendig setning. De sene systemmorfemene aktiveres for å indikere relasjoner i setningen, og er det som binder setningen sammen.

4-M-modellens inndeling av morfemtyper er viktig fordi de forskjellige morfemtypene oppfører seg forskjellig i situasjoner med språkkontakt. Innholdsmorfemer og tidlige systemmorfemer kan endre seg i mye større grad enn sene systemmorfemer, noe som støttes av forsøk gjort innenfor kodeveksling, konvergens og forvitring, og utvikling av kreolspråk. Når det gjelder kodeveksling, kan vi igjen se på definisjonen av *the System Morpheme Principle*:

*In Matrix Language + Embedded Language constituents, all system morphemes which have **grammatical relations external to their head constituents** (i.e. which participate in the sentence's thematic role grid) will come from the Matrix Language* (Myers-Scotton 1993:83) (min utheving).

I følge denne definisjonen er det altså bare *outsider system morphemes* som kun kan komme fra matricespråket i kodeveksling, noe som støttes av flere kodevekslingsstudier.

Det finnes eksempler på at enkelte systemmorfer noen ganger dobles i kodeveksling, vanligvis flertallsmarkering (Myers-Scotton 2002:91). Selv om noen tidligere har tenkt at dette bryter med *the System Morpheme Principle*, er ikke dette riktig. Flertallsmarkering er som tidligere nevnt et eksempel på tidlige systemmorfer, mens *the System Morpheme Principle* spesifiserer *outsider system morphemes*, som er et eksempel på sene systemmorfer. Myers-Scotton (2002:92) fremsetter en hypotese om at kun tidlige systemmorfer kan dobles i klassisk kodeveksling, noe som ser ut til at støttes av flere studier. Bakgrunnen for denne hypotesen er at kun tidlige systemmorfer er så nært knyttet til sine kjerner at de kan fremkalles sammen med kjernen når de hentes fram i kodeveksling, noe som reflekteres i at både de tidlige systemmorferne og kjernene er konseptuelt aktivert. Dette ser vi også eksempler på i kapittel 5.1.2.

5.1 Enkeltord

Engelske enkeltord deles her inn i tre typer: engelske ord i bar form (kapittel 5.1.1), engelske ord med norsk bøyning og omvendt (kapittel 5.1.2), og sammensatte ord med en engelsk og en norsk del (*hybrider*) (kapittel 5.1.3).

5.1.1 Engelske ord i bar form

I løpet av en uke i mai 2011 ytret deltakerne til sammen 24 546 ord. 609 av disse er engelske enkeltord som forekommer i bar form, altså uten noen eksplisitt norsk bøyning. Dette inkluderer ikke engelske ord som har blitt etablerte lånord på norsk og som finnes i Bokmålsordboka, som for eksempel *design* eller *image*. Dette inkluderer heller ikke homografer, der det er uklart hvorvidt ordet er skrevet på engelsk eller norsk. I tillegg har ikke engelske ord som er en del av en engelsk frase blitt telt, ettersom dette telles som en egen kategori (se kapittel 5.2).

De 609 engelske enkeltordene fordeles mellom ordklasser som sett i tabell 4 under.

Tabell 4. Engelske enkeltord per ordklasse

Substantiv	258	Verb	40
Interjeksjon	113	Determinativ	18
Adjektiv	100	Pronomen	5
Adverb	74	Konjunksjon	1

Substantiv er altså den klart mest frekvente ordklassen når det gjelder engelske enkeltord i bar form. Dette støttes også generelt i litteraturen, som for eksempel i Myers-Scottons studie av kodeveksling basert på et korpus fra Nairobi (Myers-Scotton 1993:15), der substantiv var den klart mest frekvente ordklassen i intrasentensiell kodeveksling. På andreplass finner vi interjeksjoner, og på tredjeplass adjektiv. Deltakerne ser ut til å bruke disse både innskutt i ellers norske setninger, og alene som svar eller kommentar på noe, som sett i de neste eksemplene.

- 1) 10:44 <@void> jeg har aldri hatt problemer med ytelse, så klasse 10 er vel **overkill** i en telefon da
 10:44 <@void> ting er **speedy speedy**
 10:45 <@void> kanskje når dualcoretelefonene kommer så er klasse 10 verdt det
 10:45 <@void> dvs, kommer for fullt
 10:45 <@void> og de har jo gjerne intern **storage**
 10:45 <@void> så da er de plutselig **useless** igjen

- 2) 10:22 <@Hubble> det ble pratet en del om **stuff** som dette i den siste repetisjonstimen før eksamen
 10:23 <@Rou-ha> Romkameraten min da jeg bodde i England fikk god karakter for å skrive om en bok som ikke fantes
 10:23 <@Hubble> **exactly**
 10:23 <@Rou-ha> Med dyptpløyende beskrivelser av figurene og det hele
 10:23 <@Hubble> hihi

I det første eksemplet ser vi at void bruker substantivet *storage* og adjektivene *speedy speedy* (regnet som én enhet), *overkill* og *useless* når han prater om telefoner. De engelske ordene føyes inn i de norske setningene på samme plass som de norske ekvivalentene eventuelt ville stått, så det er tydelig at bruken av engelske ord i dette eksemplet ikke har noen innvirkning på ordstillingen. I følge MLF-modellen er matricespråket her norsk og det innføyde språket engelsk. Dermed ser vi at vekslingen her stemmer overens med MLF-modellen, ettersom matricespråket (norsk) står for den grammatiske strukturen, og de engelske ordene settes inn der hvor de norske ekvivalentene ellers ville stått.

Man kunne kanskje argumentere for at vekslingen til engelsk her er knyttet til tema, altså at void velger å bruke engelske ord fordi han prater om et teknologirelatert tema. Det er en tendens til at man bruker en del engelsk i denne sammenhengen, ettersom utviklingen har gått såpass fort og man ender opp med mange nye konsepter man ikke allerede har ord for på norsk. Dermed kan det hende at bruken av for eksempel *storage* kan reflekteres i at dette er et ord som mest sannsynlig vil opptre om man leser om spesifikasjoner for telefonen på engelsk. Det finnes dog ingen lignende forklaring på bruken av adjektivet *useless*, som ikke kan sies å være teknologisk relatert eller brukt i forbindelse med telefonspesifikasjoner. Det er altså ikke så sannsynlig at deltakeren har vært mye borti dette ordet i forbindelse med teknologi. Dermed kan ikke tema være et tilstrekkelig grunnlag for vekslingen til engelsk i dette eksemplet.

I det andre eksemplet bruker Hubble substantivet *stuff* og adverbet *exactly* som bekreftende svar til Rou-has ytring. Det vil her også være sannsynlig at de norske ekvivalentene er tilgjengelige for deltakeren, men likevel velger han å uttrykke disse ordene på engelsk. Hans bruk av *exactly* viser at engelske ord kan føyes inn i den språklige interaksjonen enda samtalen foregår på norsk ellers. En engelsk kontekst er altså ikke nødvendig for at deltakerne kan benytte seg av engelske ord og uttrykk.

5.1.2 Engelske ord med norsk bøyning og omvendt

Det finnes 152 forekomster av engelske ord med norsk bøyning i materialet. 75 av disse er substantiv, mens 73 er verb (dette inkluderer også partikkelverb, 8 stykker). I tillegg finnes det 3 forekomster av adjektiv. Substantiv og verb er altså garantert mest frekvent, selv om adjektiv også kan forekomme. Dette gjelder altså ord som forekommer med en eksplisitt norsk bøyning, og ikke ord som er brukt i sin bare form. Det finnes mange tilfeller der

engelske adjektiv brukes, men disse opptrer for det aller meste uten noen eksplisitt norsk bøyning.

Når det gjelder norske ord med engelsk bøyning, er dette svært lite frekvent i materialet. Det er tydelig at å bøye engelske ord med norske endelser forekommer ofte, men at det svært sjelden går andre veien. Dette kommer sannsynligvis av at matrisespråket i dette materialet som oftest er norsk, med engelsk som innføyd språk. I følge MLF-modellen vil dermed norsk være mer aktivert enn engelsk, noe som også gjør at norske bøyninger vil være tilgjengelige for deltakerne i løpet av språkproduksjonen. Likevel finnes det eksempler på norske ord med engelsk bøyning også, så det er ikke slik at det er umulig. Et par eksempler på dette finnes senere i dette kapitlet. I disse eksemplene er dog matrisespråket engelsk, slik at MLF-modellens prinsipper fortsatt gjelder.

Verb

På norsk har vi to klasser med svake verb. Den største og mest produktive, heretter kalt den store svake klassen, får preteritumsendelsen *-a* eller *-et* (Theil og Simonsen 2000:91). Den andre, heretter kalt den lille svake klassen, får preteritumsendelsen *-te* eller *-de*. Engelske verb som bøyes i fortid med norsk bøyning kan i teorien ta sine endelser fra begge disse klassene, men likevel finnes det en overveldende tendens til at verbene får endelsene fra den store svake klassen. Selv om den store svake klassen er den mest produktive på norsk, har Graedler (1998:81) i tillegg funnet flere eksempler der verb også kan bøyes i henhold til den lille svake klassen (selv om dette mønstret kanskje ikke er mest frekvent). Hennes eksempler inkluderer blant annet *scorte* og *swingte*.

Deltakerne i denne oppgaven har bøyde sine engelske verb utelukkende i samsvar med den store svake klassen, noe som tyder på at det definitivt er denne klassen som er mest produktiv for deltakerne. Likevel utelukker ikke dette at verb også kan bøyes i samsvar med den lille svake klassen, selv om det ikke finnes noen eksempler på det her. Den store svake klassen har to sidestilte endelser i fortid (preteritum og perfektum partisipp) på norsk, nemlig *-et* og *-a* (*kaste – kaster – kastet/kasta – har kastet/kasta*). Begge disse endelsene forekommer i materialet, både på norske og engelske verb. Av disse to er *-et*-endelsen noe mer frekvent, men det finnes ingen indikasjon på at deltakerne bruker en annen endelse på de engelske verbene enn de gjør på de norske. Deltakerne ser altså ut til å behandle norske og engelske verb likt når det gjelder å gi dem en norsk fortidsendelse.

Partikkelverb

Det finnes en del eksempler på bruk av partikkelverb, der selve verbet forekommer på engelsk (med norsk bøyning), og partikkelen forekommer på norsk. I eksemplene under er hele partikkelverbet (både verbet og dets tilhørende artikkel) uthevet, selv om det kun er selve verbet som forekommer på engelsk.

- 1) 22:43 <@lecl33rc> men igjen, den nordiske modellen **fucker opp** ganske mye typisk lazzies-faire økonomi
- 2) 22:48 <@lecl33rc> ulfr: vel, det **boiler ned** til skatter vs. ikke skatter
- 3) 14:29 <@Hubble> der **fleshes** karakterene mer **ut**
- 4) 10:01 <@Mjau> de har så mange visuelt kule konsepter og ingen gameplayryggrad til å **backe det opp**

Akkurat uttrykket *å backe opp* har etter hvert blitt svært vanlig i norsk, noe som reflekteres i at man faktisk finner over 400 000 treff på dette uttrykket på norske sider på Google. Likevel har ikke uttrykket blitt så vanlig at det har fått en oppføring i Bokmålsordboka, så jeg velger dermed å ta med dette eksemplet her.

Partiklene i partikkelverb regnes som tidlige systemmorfemer (Myers-Scotton 2002:78). Dette betyr at de er konseptuelt aktiverte. I følge flere studier av kodeveksling er det slik at tidlige systemmorfemer har muligheten til å endre seg i større grad enn de andre morfemtypene, noe som også understrekes av *the System Morpheme Principle*, der det slås fast at kun *outsider system morphemes* er nødt til å komme fra matrisepåsket i kodeveksling. Likevel er det slik at partiklene i partikkelverb ikke ser ut til å opptre på engelsk i dette materialet overhodet, enda de i følge 4-M-modellen burde ha muligheten til å gjøre det.

De engelske partiklene i disse eksemplene (*up, down, out*) er nært knyttet til sine norske ekvivalenter (*opp, ned, ut*), og dermed er det ikke umulig at det er snakk om en direkte overføring av hele partikkelverbkonstruksjonen (Graedler 1998:82). Ettersom slike partikler og preposisjoner ofte er svært like i både form og betydning, kan det tenkes at innlånte verb får norske partikler som en obligatorisk del av partikkelverbets integrasjon i norsk (Graedler 1998:83). Graedler viser også til det faktum at hun ikke fant noen eksempler på et integrert verb med engelsk partikkel i sitt materiale, noe som stemmer overens med mine funn i mitt

materiale, der jeg heller ikke har funnet noen eksempler på dette. Dette tyder på at partikkelverb behandles som én enkelt enhet i den språklige prosesseringen.

Substantiv

Tildeling av grammatisk kjønn

Når engelske substantiver lånes inn i norsk, er de nødt til å bli tildelt grammatisk kjønn for å passe inn i det norske systemet. I dette materialet finnes det en klar tendens til å regne lånord som hankjønn. Likevel finnes det også flere eksempler på ord som konsekvent blir behandlet som intetkjønn, som for eksempel *user interface* (ofte forkortet som *UI*) og *soundtrack*. Det finnes også ett eksempel på et ord som blir bøyd eksplisitt som hunkjønn i løpet av uka i mai 2011, nemlig *twitringa*. Likevel er det ofte slik at hankjønnsbøyning og hunkjønnsbøyning går litt i hverandre, så jeg har valgt å regne både hankjønn og hunkjønn som en type «felleskjønn» (*common gender*) i denne analysen. Dette er i tråd med Graedlers syn (1998:150), der hun argumenterer for at substantiver i norsk bokmål gjerne regnes som et tokjønnsystem.

Graedler (1998:168-169) foreslår tre sett med regler for hvordan denne prosessen foregår, basert på semantisk tildeling, morfologisk tildeling, og tildeling ved hjelp av analogi.

Graedlers generelle regler for kjønnstildeling av innlånte substantiv er som følger:

1 semantic assignment

animate, vehicle/vessel, garment, music, dance, sport, drink	= common gender
none of the above	= residue

2 morphological assignment

endings

<i>-ing, -or, -ion, -ance/-ence, (-er)/-ert/-ers</i>	= common gender
<i>-ment, -tel, (-ter)</i>	= neuter gender
none of the above	= residue

3 assignment by analogy

neuter Norwegian cognate, other neuter semantic equivalent	= neuter gender
common gender cognate, other common gender equivalent	= common gender

I følge disse reglene ser man først på de semantiske trekkene (punkt 1) ved substantivet for å avgjøre om det kan regnes som hankjønn (eller «felleskjønn» (*common gender*)). Hvis det ikke passer der, havner det i en «rest»-gruppe, og man går videre til å se på de morfologiske trekkene (punkt 2) ved substantivet. Hvis det ikke har noen av endelsene som er listet der, havner det igjen i «rest»-gruppen, og man går videre til å se om man kan avgjøre det grammatiske kjønn basert på analogi (punkt 3). Ved å kombinere disse reglene på denne måten kan Graedler gjøre rede for ca. 74 % av lånordene i sitt materiale. Det er altså tydelig at det er vanskelig å sette opp generelle regler som gjør rede for kjønntildelingen av *alle* innlånte substantiv.

Disse generelle reglene for kjønntildeling av innlånte substantiv har også blitt brukt av Kilarski (2003), som i sin studie analyserte kjønntildeling av innlånte substantiv i norsk, svensk og dansk. Han kaller dog den tredje kategorien til Graedler «phonological assignment» i stedet for «assignment by analogy», selv om denne også inkluderer kjønntildeling basert på analogi på samme måte som i Graedlers studie. Kilarski fant også en overveldende tendens til at nye innlånte ord blir regnet som hankjønn, både på norsk, svensk og dansk, og innlånte ord som ble regnet som intetkjønn så ut til å kun opptre i isolerte eksempler. Basert på dette setter han fram en teori om at hankjønn ser ut til å spre seg i de tre skandinaviske språkene (Kilarski 2003:272). Dog skal vi nå se et eksempel på at et innlånt ord som kan forekomme med både hankjønnsbøyning og intetkjønnsbøyning ikke nødvendigvis har hankjønnsbøyning som den mer dominerende bøyingsformen.

Skillet mellom hankjønnsord og intetkjønnsord ser nemlig ikke alltid ut til å være like klart hos deltakerne. Søk i det totale materialet viser at det engelske substantivet *guild* blir behandlet både som hankjønnsord og som intetkjønnsord på norsk.

- 1) 13:19 <@Mjau> Hadouken: har de **en guild** av utelukkende troopers? :3
- 2) 10:22 <@Mjau> men det innebærer å finne **et guild** som ikke består av pedofile manchildren

Her ser vi at den samme deltakeren, Mjau, kan behandle *guild* som både hankjønn og intetkjønn. I det totale materialet blir *guild* markert eksplisitt som intetkjønn 206 ganger, og eksplisitt som hankjønn 36 ganger. Det er også verdt å nevne at kun tre av deltakerne (av ti totalt) behandler dette ordet som hankjønn, og at det likevel finnes eksempler på at disse tre

kan behandle det samme ordet som intetkjønn også. De resterende sju deltakerne har ingen forekomster av dette ordet med eksplisitt hankjønnsbøyning. Det er dermed tydelig at det finnes en klar tendens til å regne dette ordet som intetkjønn, men at hankjønnsbøyninger også kan forekomme. Dessverre ser ikke kjønntildelingsreglene til Graedler ut til å kunne forklare hvorfor *guild* behandles som intetkjønn av deltakerne. I følge disse reglene ser *guild* ut til å havne i «rest»-gruppen, noe som betyr at det ikke finnes noe ved dette ordet som peker mot verken hankjønnsbøyning eller intetkjønnsbøyning. Etersom det finnes en klar tendens til å regne nye ord som hankjønn, er det altså påfallende at dette ordet behandles mer frekvent som intetkjønn enn hankjønn. Det er vanskelig å si noe om akkurat hvorfor dette skjer.

Dobling av tidlige systemmorfemer

Som nevnt innledningsvis deler Myers-Scottons 4-M-modell systemmorfemer inn i fire forskjellige typer, og i klassisk kodeveksling er det slik at tidlige systemmorfemer kan dobles (Myers-Scotton 2002:91). Dette har vi allerede etablerte eksempler på i norsk, som for eksempel ordet *caps* (i Bokmålsordboka oppført under *kaps*), som er entallsformen for et spesifikt hodeplagg på norsk, enda den engelske formen opprinnelig er *cap*. Dermed får vi norske flertallsformer som *capses*, som altså har både engelsk og norsk flertallsbøyning. Dette støttes også av eksempler i dette materialet, der det finnes forekomster av engelske substantiv med både engelsk og norsk flertallsmarkering. Dette ser vi i eksemplene under.

- 1) 23:24 <@Hubble> bakgunnen er at de tre store **bigwiga** i helvete (diablo, mephisto, baal) ble kasta ut av helvete av en bønse med demoner
- 2) 21:43 <@Rou-ha> Det er skikkelig inn med kinesiske tegn: Masse av **kidsa** på Årvoll har dem på klærne

Her ser vi de engelske substantivene *bigwig* og *kid* få både engelsk flertallsbøyning (-s) og norsk flertallsbøyning (-a) når de settes inn i ellers norske setninger. Dette stemmer altså overens med 4-M-modellen, som fastsetter at dette er mulig fordi de tidlige systemmorfemene er så nært knyttet til sine kjerner at de kan fremkalles sammen med kjernen når de hentes fram i kodeveksling.

Norske ord med engelsk bøyning

Det finnes ett eksempel i løpet av uka i mai 2011 der et norsk ord får engelsk bøyning, som i eksemplet under.

09:52 <@ispirin> get **eksamening**

Her ser vi altså et norsk substantiv som settes inn i en engelsk frase, der det norske substantivet får en engelsk verbøying. Dermed er matricespråket her engelsk, og ikke norsk. Betydningen her er «slutt å prate med folk på IRC og jobb med eksamen i stedet». Dette viser at deltakerne kan leke seg med konstruksjoner som gir mening i kontekst, men som kanskje ikke ville vært meningsfulle (eller «korrekte») ellers. Det viser også at selv om deltakerne er norske og prater «norsk» med hverandre, kan matricespråket likevel være engelsk i enkelte ytringer, og norsk kan opptre som det innskutte språket.

Fra juli 2008 finnes det enda et eksempel der matricespråket er engelsk og det innskutte språket er norsk. Her ser vi et norsk substantiv som settes inn i en engelsk frase, og det norske substantivet får en engelsk flertallsbøyning.

20:05 <@Hubble> ooh

20:06 <@Hubble> varmluftsballong

20:06 <@Hubble> stoor rød ballong

20:06 <@Hubble> in the sky :D

20:06 <@Hubble> kanskje dere kan se den fra [sted]

20:06 <@Hubble> to av dem

20:06 <@Hubble> en rød og en blå

20:06 <@Rou-ha> Får g"ut og se

20:21 <@Hubble> **i took bilds**

20:31 <@Rou-ha> Kult

(5 linjer utelatt)

20:43 <@Hubble> de rakk å flytte seg litt vekk før jeg kom på å ta bilde

20:43 <@Hubble> derfor de er litt små ^^;

Det norske substantivet *bilde* blir altså satt inn i den engelske frasen, og gitt en engelsk flertallsbøyning. Dette er i tråd med MLF-modellen, ettersom matricespråket her er engelsk. Innholdsmorfemer veksles hyppig, både med og uten tilhørende tidlige systemmorfemer (her:

flertallsbøyning). Det finnes riktignok få eksempler totalt i materialet der matrisespråket er engelsk og norsk er innskutt, og da spesielt eksempler der norske ord får engelsk bøyning. Den klare tendensen i materialet er altså at matrisespråket er norsk, og engelske ord som settes inn får ofte en norsk bøyning. Dette er også forventet, ettersom deltakerne tross alt er norske.

Et populært gradsadverb

Deltakerne benytter seg ofte av gradsadverbet *fuckings*.

09:37 <@ispirin> ulfr suger og legger seg **fuckings** tidlig

Det er litt vanskelig å si akkurat hvorfor denne s-en henger seg på her. Man ville ikke brukt den på engelsk, så det er tydelig at dette er noe som gjøres når *fuckin* settes inn som et norsk gradsadverb, enda andre norske gradsadverb aldri bøyes med en slik s-endelse. Graedler (1998:196-198) diskuterer *-ings* som et suffiks i norsk, med eksempler som *dritings*, *hundrings*, *mornings* og *rullings*. Hun nevner at opphavet til dette suffikset er uklart, men at det er sannsynlig at det kan stamme fra engelsk. Hun har også en teori om at s-en opprinnelig kan ha vært en flertallsform, som senere har mistet sin betydning. Likevel dreier hennes eksempler seg om *norske* ord som har fått denne endelsen, noe som ikke er tilfelle her. Det kan likevel hende at deltakerne kjenner dette suffikset fra norske ord, som eksemplene nevnt over, og at de dermed overfører dette suffikset til *fuckings* ved analogi når dette brukes som et norsk gradsadverb.

5.1.3 Sammensatte ord

Det finnes en del eksempler der deltakerne har satt sammen et engelsk og et norsk ord til et nytt sammensatt ord. Sammensatte ord som består av deler på forskjellige språk kalles *hybrider*. Det finnes 38 eksempler på hybrider i uka i mai 2011. To av disse forekommer to ganger, da rett etter hverandre. Det er altså tydelig at bruken av hybrider er «øyeblikksbruk», altså at ordene dannes der og da for så å ikke forekomme flere ganger. Av de 38 hybridene er 32 hybrider som består av to substantiv. 3 består av et adjektiv og et substantiv, mens 2 består av to adjektiv. I tillegg finnes det ett eksempel på en hybrid som består av et verb og et substantiv. Hybrider som består av to substantiv er altså tydelig mest frekvent her. Under ser vi to eksempler på hybrider som består av to substantiv.

- 1) 09:37 <@ispirin> har ikke spillet en **keybindingliste**
 09:37 <@Mjau> ikke under options
- 2) 17:27 <@Hadouken_> Er ikke så farlig Mjau, jeg er ferdig med the witcher 2 nå. :P
 Driver fortsatt å laster ned patch, men jeg kommer nok ikke til å spille det igjen. :P
 17:27 <@Mjau> TENK OM DEN FIKSER **TRUSEBUGGEN**
 17:30 <@ispirin> .. **trusebuggen?**
 17:30 <@Hubble> ja, jeg stussa litt på den og
 17:30 <@Mjau> en bug der diverse npc'er går rundt i trusa

I eksempel 1 ser vi at ispirin setter sammen det engelske substantivet *keybinding* og det norske substantivet *liste*, som gir hybridene *keybindingliste*. I eksempel 2 ser vi at Mjau setter sammen det norske substantivet *truse* med det engelske substantivet *bug*, noe som gir hybridene *trusebug* (som så er bøyd i bestemt form på norsk).

I både engelsk og norsk står kjernen i en sammensetning på høyre side (Libben 2006:17). Dette betyr at om vi sammenligner sammensetningene «husbåt» og «båthus», vet vi instinktivt at en «husbåt» er en slags båt, og et «båthus» er et slags hus, ettersom «båt» er kjernen i det første ordet og «hus» er kjernen i det andre. Av de 38 hybridene i dette materialet hadde 25 hybrider en norsk kjerne, mens 13 hadde en engelsk kjerne. Ordklassfordelingen mellom disse vises i tabell 5.

Tabell 5. Fordelingen av hybrider

Norsk kjerne		Engelsk kjerne	
substantiv + substantiv	21	substantiv + substantiv	11
adjektiv + substantiv	2	adjektiv + substantiv	1
adjektiv + adjektiv	1	adjektiv + adjektiv	1
verb + substantiv	1		

Vi ser altså at sammensetningen med to substantiv er klart mest frekvent for både hybrider med en norsk og en engelsk kjerne. I tillegg ser vi at kombinasjoner med adjektiv og substantiv samt adjektiv og adjektiv forekommer for begge gruppene. Det finnes som tidligere nevnt kun ett eksempel som består av et verb og et substantiv, og dette har en norsk kjerne.

Hybrider med en norsk kjerne er altså mest frekvent hos deltakerne her. I tillegg er to substantiv den mest frekvente kombinasjonen, og denne er mest frekvent i både hybridene med en norsk kjerne og hybridene med en engelsk kjerne. Prosentvis står kombinasjonen med to substantiv for 84 % av hybridene med en norsk kjerne, mens den samme kombinasjonen står for 84,62 % av hybridene med en engelsk kjerne. Denne utregningen er dog selvsagt basert på ganske lave tall, og det er mulig at resultatet hadde blitt annerledes om det hadde vært basert på fordelingen i det totale materialet.

Deltakerne ser altså ikke ut til å ha noen problemer med å sette sammen nye ord som består av et engelsk og et norsk ledd. At en deltaker kan hente ord fra både sitt norske og sitt engelske ordforråd, viser at deltakerne er produktive når det gjelder å sette ord på nye konsepter, og at valg av kode ikke nødvendigvis setter noen store restriksjoner på dette. Det nye ordet integreres også uten problemer inn i den norske språkrammen, selv i situasjoner der ordet har en engelsk kjerne. Likevel ser vi en tendens til at deltakerne oftest setter sammen kombinasjoner med to substantiv, og at denne kombinasjonen er klart mest frekvent både i hybrider med en norsk og med en engelsk kjerne. Vi har også sett en tendens til at kombinasjoner med en norsk kjerne er mer frekvent totalt sett. Dette er også forventet, ettersom matricespråket her som oftest er norsk.

5.2 Fraser

I løpet av uka i mai 2011 ble det skrevet 579 engelske fraser. Dette inkluderer helsetninger, delsetninger og mer eller mindre faste uttrykk bestående av mer enn ett ord. Ofte kan det være litt problematisk å avgjøre hva som er en helsetning og hva som ikke er det når man chatter på IRC. Ofte vil deltakerne skrive en del av en setning, trykke «send», og så skrive resten av den. Dette er en følge av det stadige presset om å holde ytringer korte, slik at «lytterne» vet at man er i gang med å produsere en ytring. Andre ganger skrives ytringer med et tydelig «muntlig» preg, slik at subjektet (eller andre ledd) utelates. Dermed har jeg regnet fraser som en enkelt

kategori her, uten å skille mellom helsetninger, delsetninger og andre fraser bestående av mer enn ett ord. Hovedfokuset er på hvordan disse frasene integreres i en norsk språkramme.

5.2.1 Engelske fraser i norsk samtale

I den neste sekvensen ser vi hvordan engelske fraser settes inn i en ellers norsk samtale. I denne samtalen diskuteres et videoklipp som viser det norske velferdssystemet sett fra et amerikansk ståsted.

1 22:55 <@ulfr> uff... jeg klarer ikke begripe at vi faktisk har partier som har lyst til å
2 rasere velferdssikkerheten og de sterke arbeiderrettighetene
3 22:55 <@Hubble> du er så venstre du XD
4 22:55 <@ulfr> jeg er sånn midtimellom, men dette er et par røde ting jeg støtter 100%
5 (4 linjer utelatt)
6 23:02 <@lecl33rc> **aw man**
7 23:02 <@lecl33rc> Norge er veldig norge
8 23:03 <@lecl33rc> du kan ikke si at vi ikke er **totally insane** her
9 23:03 <@lecl33rc> :p
10 23:03 <@Hubble> (un?)fortunately
11 23:03 <@Hubble> ^^;
12 23:03 <@Hubble> **we are, we are**
13 23:03 <@ulfr> **insane alright, insaneLY AWESOME**
14 23:03 <@ulfr> Ahem
15 23:03 <@Hubble> meen
16 23:03 <@Hubble> seng og sånt
17 23:03 <@ulfr> god plan
18 23:03 <@Hubble> **I shall dream of moneys and deficits**
19 23:03 <@ulfr> men jeg chillern litt til
20 23:06 <@Hubble> bare slenge iveri en mail til [person] først
21 23:06 <@Hubble> *knote*
22 23:08 <@ispirin> hah
23 23:08 <@ispirin> fine videoen
24 23:08 <@ispirin> spesielt den **punch in the face** om at vi nekta å sende en fange hjem
25 fordi vi synes amerikanske fengsler suger

Samtalen foregår hovedsakelig på norsk, men likevel ser vi at både engelske enkeltord og engelske fraser flettes inn i deltakernes ytringer. Uttrykket *aw man* (linje 6) er kanskje vanligere uttrykket med interjeksjonen «oh» i stedet for «aw», men for en nordmann med norsk som morsmål høres disse to muligens såpass like ut at deltakeren like godt bruker «aw» her. Uansett er dette et uttrykk som deltakerne sannsynligvis har hørt mange ganger i engelsk sammenheng, som på film, i musikk eller annen engelskspråklig popkultur. Deltakeren setter også inn en adjektivfrase, *totally insane*, i en ellers norsk setning. I linje 13 ser vi at ulfr svarer på dette ved å bruke deler av det samme uttrykket på en annen måte, nemlig ved å gjøre *insane*, som kanskje ikke tolkes spesielt positivt, om til *insanely awesome*, som definitivt må sies å være positivt. Bruken av engelsk her er et direkte svar på lecl33rcs ytring. Det samme kan sies om Hubbles ytring i linje 12, som er et direkte svar på *totally insane*-delen av lecl33rcs ytring. Det lecl33rc har gjort er altså å fremheve en enkelt frase i sin norske setning ved å skrive den på engelsk. De to andre deltakerne svarer deretter på akkurat denne delen av lecl33rcs ytring, også på engelsk. Det er dermed tydelig at lecl33rcs fremheving lykkes, og at de andre deltakerne reagerer positivt på dette.

Hubble annonserer i linje 15-16 på norsk at han har tenkt til å legge seg, noe som ikke kan sies å være relatert til samtalen som allerede pågår. Videre følger han opp med en engelsk helsetning i linje 18, som knytter seg mot det egentlige samtaleemnet. Dermed ser vi at Hubble egentlig avbryter samtalen med noe urelatert som ytres på norsk, men at han deretter i linje 18 veksler til engelsk for å videre understreke at det han sier knyttes til det som ble diskutert rett før. På denne måten minsker han inntrykket av at han avbrøt samtalen, og vi ser at ulfr svarer positivt på dette i linje 19. Vekslingen til engelsk er dermed et virkemiddel for å vise hvilket emne Hubble relaterer til.

I linje 22-25 ser vi at ispirin også har sett videoklippet. I sin siste ytring bruker han den engelske frasen *punch in the face*, innledet av den norske determinativen *den*. Dette er en litt pussig konstruksjon, ettersom bruken av *den* gjerne forutsetter at det påfølgende leddet også må ha en (norsk) endelse, ettersom dette dermed forekommer i bestemt form. Likevel ser vi at en slik endelse ikke finnes her. Dette kan nok komme av at det kan være vanskelig å avgjøre hvilket ledd i denne frasen som i så fall skulle fått den norske endelsen. Skal det settes på etter *face*, for å indikere at det er hele frasen som står i bestemt form, eller skal det settes på etter *punch*, som tross alt er kjernen i frasen? Verken «punchen in the face» eller «punch in the facen» kan (i alle fall etter min mening) sies å være akseptable, så det er ikke umulig at

deltakeren dermed velger å sette inn frasen uten noen bøyningssendelse her. Dermed kan vi regne *punch in the face* som en «innføyde øy» (*embedded island*). En innføyde øy består kun av morfemer fra det innføyde språket (Myers-Scotton 1993:6), og dermed ser vi at mangelen på en norsk bøyningssendelse faktisk stemmer overens med MLF-modellen her.

Ut i fra denne sekvensen er det tydelig at deltakerne benytter seg av en god del engelske fraser, og at disse integreres i en ellers norsk kontekst uten problemer. Én enkelt brukers valg av engelsk for en gitt frase ser også ut til å ha en innvirkning på hvilken kode de andre deltakerne velger å bruke når de relaterer til det samme temaet. Dette kan komme av at engelsk blir mer aktivert hos deltakerne når de ser andre bruke det, og at engelsk også brukes for å signalisere hvilket tema man forholder seg til.

5.2.2 Norsk og engelsk om hverandre

En enkelt deltaker kan godt bruke det samme uttrykket på både norsk og engelsk om hverandre. I forrige eksempel så vi lecl33rc bruke uttrykket *totally insane*. I neste eksempel ser vi at han også kan bruke den samme frasen på norsk.

- 1) 23:02 <@lecl33rc> Norge er veldig norge
23:03 <@lecl33rc> du kan ikke si at vi ikke er **totally insane** her
- 2) 10:46 <@lecl33rc> de released den beskjednen, som press statement
10:47 <@lecl33rc> de er **TOTALT gale**

Denne frasen er riktignok ikke veldig frekvent, selv for lecl33rc. Han ytrer den på engelsk totalt 4 ganger, og på norsk totalt 5 ganger. I tillegg finnes det én forekomst til av *totally insane*, ytret av ulfr. Fordelingen mellom det norske og det engelske uttrykket er meget jevn, men det er litt vanskelig å si noe om generelle tendenser når det er snakk om så lave tall. Likevel kan det se ut til at lecl33rc kan bruke dette uttrykket omtrent like mye både på norsk og på engelsk, noe som kan indikere at dette er et uttrykk som har festet seg hos lecl33rc, og som han kan bruke om hverandre på begge språk. Som nevnt i kapittel 4.9.2 må også denne bruken av «totalt» i stedet for «fullstendig» på norsk kunne sies å være en anglisisme.

5.2.3 Brudd på the Morpheme Order Principle

Engelsk og norsk har en ganske lik setningsoppbygging når det gjelder ordstilling. Den største forskjellen er at norsk alltid må ha verbet på andre plass i setningen, noe som refereres til som V2-regelen. Det finnes ett eksempel der V2-regelen i norsk brytes, som sett under.

12:20 <@Mjau> **I too** skal ha iskaffen min i cocktailglass

Mjaus setningsoppbygging her bryter med Myers-Scottons *Morpheme Order Principle*.

In Matrix Language + Embedded Language constituents consisting of singly occurring Embedded Language lexemes and any number of Matrix Language morphemes, surface morpheme order (reflecting surface syntactic relations) will be that of the Matrix Language (Myers-Scotton 1993:83) (min utheving).

Siden matricespråket her er norsk, burde det finite verbet (*skal*) ha stått på andre plass i setningen. Det ser vi dog at det ikke gjør. Likevel ser det ut til å finnes en tendens til at *I too* behandles som et enkelt uttrykk som ikke kan brytes opp. Den norske ekvivalenten «jeg også» må også kunne regnes som to ord som «hører sammen» i et uttrykk, noe som understrekes av at det ofte forekommer alene som et svar på noe der man ønsker å uttrykke at man for eksempel er enig med det som sies. Basert på dette kan *I too* regnes som en slags innføyd øy, og dermed er det ikke nødvendigvis slik at V2-regelen brytes her. Om *I too* her behandles som én enhet, står det finite verbet (*skal*) på andre plass likevel.

Det finnes et par andre eksempler på bruk av *I too* i begynnelsen av en ytring, men disse er svært sporadiske. Både ulfr og Hubble har én forekomst av dette hver, fra henholdsvis desember 2006 og november 2009. Disse er vist i eksempel (1) og (2), og vi ser at begge disse forekommer i en engelsk matricesetning.

- 1) 12:11 <@ulfr> **I too** hates it
- 2) 14:04 <@Hubble> **I too**, follow the cat thread :D

I tillegg har Mjau to andre ytringer som innledes av *I too*, fra henholdsvis februar 2011 (3) og april 2011 (4). Disse forekommer også i en engelsk matricesetning.

- 3) 12:06 <@Mjau> **I too** had to see it
- 12:06 <@Mjau> again

4) 09:24 <@Mjau> **I too** wanna

Disse fire eksemplene viser dog kun at *I too* kan stå først i en engelsk setning, noe som ikke bryter med *the Morpheme Order Principle*, ettersom disse setningene fortsatt er velformet på engelsk. Det er kun når dette står først i en norsk matrisetning at dette prinsippet brytes. Likevel finnes det faktisk ett eksempel til som tyder på at *I too* behandles som én enhet hos Mjau, men dette eksemplet forekommer på en annen kanal. Jeg velger likevel å vise dette eksemplet her, ettersom flere av deltakerne (inkludert Mjau, ulfr og meg selv) også er på denne kanalen. Eksemplet er fra april 2011.

5) 13:48 < Mjau> I feel you ulfr

13:48 < Mjau> **I too** har jobbet som kundesupport

Her ser vi altså at *I too* igjen står som én enhet først i en norsk matrisetning. Dette er en ganske klar indikasjon på at *I too* behandles som en slags innføyd øy hos Mjau, og at dette dermed ikke nødvendigvis bryter med *the Morpheme Order Principle*.

5.3 Engelske ord skrevet med norsk ortografi

Det finnes noen eksempler på at deltakerne leker seg med uttrykk av engelske ord ved å skrive dem med en klar norsk ortografi. Dette kan ses som en videreføring av integrasjon av engelske uttrykk i en norsk språkramme, der ordene og uttrykkene integreres i så stor grad at de skrives som om de «er» norske. Dette er en prosess som allerede skjer med andre, etablerte lånord i norsk i dag, som for eksempel at man kan skrive både «service» og «sørvis» (Bokmålsordboka 2013). Dette delkapitlet tar kun for seg fornorskinger av ord som ikke kan sies å være etablerte lånord i norsk i dag.

Det engelske *nice* brukes en del ganger av deltakerne, 2 709 ganger i det totale materialet. I tillegg forekommer dette uttrykket også noen ganger med norsk ortografi, *najs*, som i eksemplet under.

22:42 <@lecl33rc> **najs!**

I det totale materialet skrives *najs* 219 ganger. Dette er altså veldig mye mindre frekvent enn det opprinnelige *nice*, men viser tydelig at lecl33rcs ytring over ikke er et enkelttilfelle.

I det neste eksemplet leker Hubble seg med et engelsk uttrykk i forbindelse med en samtale der en deltaker har gitt uttrykk for at hennes far noen ganger har problemer med å uttale engelske ord.

11:09 <@Hubble> **pretti plz wid sjugger ånn**

Bruken av norsk ortografi her er overdreven, og reflekterer hvordan en nordmann som ikke er så stødig i engelsk kanskje ville uttalt dette uttrykket. Dermed er ikke bruken av norsk ortografi her nødvendigvis et virkemiddel for å ytterligere integrere dette uttrykket i en norsk språkramme, men heller et virkemiddel for å dramatisere direkte tale.

I det neste eksemplet ser vi Hubble ønske en annen deltaker «lykke til» på et forestående jobbintervju.

09:22 <@Hubble> **gudd løkk :D**

Som nevnt tidligere i kapittel 4.1.2 er *good luck* et engelsk uttrykk deltakerne ofte benytter seg av. Dette er dermed et etablert uttrykk blant deltakerne, og Hubble leker seg med skrivemåten, noe som videre understreker at selv om dette er et opprinnelig engelsk uttrykk, brukes det også i norske kontekster. Akkurat dette uttrykket forekommer totalt 41 ganger i det totale materialet, men ytres kun av Hubble.

I dette eksemplet bruker Mjau norsk ortografi når hun skriver det engelske ordet *stingray*. Det interessante her er at dette forekommer som en del av en engelsk frase, der det egentlig ikke burde være noen motivasjon for å fornorske ortografien. Likevel ser vi at deltakeren gjør dette, muligens for å vise tilbake til den forrige norske ytringen.

14:17 <@Mjau> [link til Wikipedia-artikkel] reddit lærte meg om et dyr jeg ikke visste om

(2 linjer fjernet)

14:18 <@Mjau> huuuge river **stingrej**

Deltakerne kan altså skrive engelske ord og uttrykk med en klar norsk ortografi i flere situasjoner, både der fornorskingen ser ut til å sette det engelske uttrykket mer i en slags norsk kontekst, og der man ønsker å oppnå en retorisk effekt for å dramatisere en ytring.

5.4 Oppsummering og diskusjon

I dette kapitlet har vi sett på hvilke engelske former deltakerne bruker, og hvordan disse formene integreres i en norsk språkramme. Vi har sett at deltakerne veksler på alle plan, både enkeltord og fraser, samt etablerte og uetablerte lånord. I tillegg finnes det eksempler på engelske ord med en tydelig norsk bøyning og omvendt, og engelske ord som skrives med en klar norsk ortografi.

Når det gjelder enkeltord har vi sett på engelske enkeltord i bar form, engelske ord med norsk bøyning og omvendt, og hybrider. For enkeltord i bar form finnes det et klart flertall av substantiv, etterfulgt av interjeksjoner og adjektiv. Vekslingen av de bare formene stemte også overens med MLF-modellen, der matrisespråket (norsk) sto for den grammatiske strukturen, mens de engelske ordene ble satt inn der de norske ekvivalentene ellers ville stått.

Når det gjaldt bøyning, så vi at engelske ord med norsk bøyning var klart mer frekvent enn norske ord med engelsk bøyning, selv om dette også (svært sjelden) forekom. For verb så vi at alle engelske verb med norsk bøyning ble bøyd i henhold til den store svake verbklassen i norsk, som også er den mest produktive klassen. Det fantes heller ingen forskjeller på verbene når det gjaldt å få endelsen *-a* eller *-et* da norske og engelske verb ble sammenlignet. Dermed er det tydelig at deltakerne ser ut til å behandle engelske verb i en norsk matrisesetning på samme måte som de behandler norske verb (i den store svake klassen).

Vi så også en del eksempler på partikkelverb, der selve verbet forekom på engelsk med norsk bøyning, og partikkelen forekom på norsk. Disse partiklene regnes som tidlige systemmorfemer, og burde dermed i følge 4-M-modellen kunne forekomme på det innføyde språket. Likevel så vi at dette ikke skjedde her – alle partiklene forekom på matrisespråket (norsk). En mulig forklaring finner vi i det faktum at de engelske partiklene er nært knyttet til sine norske ekvivalenter, og at det dermed ikke er umulig at vi får en direkte overføring av hele partikkelverbkonstruksjonen. På grunn av dette mener Graedler (1998:83) at det er sannsynlig at innlånte verb får norske partikler som en obligatorisk del av partikkelverbets integrasjon i norsk. Dette tyder også på at partikkelverb faktisk behandles som én enkelt enhet i den språklige prosesseringen.

Engelske substantiv som settes inn i norsk må få tildelt grammatisk kjønn for å passe inn i det norske språkssystemet. Akkurat hvordan man går fram for å gi et gitt substantiv grammatisk

kjønn er ikke en åpenbar prosess, men ved hjelp av regler basert på semantisk tildeling, morfologisk tildeling, og tildeling ved hjelp av analogi, er det mulig å gjøre rede for en god del substantiv (men ikke alle). Selv om det finnes en klar tendens til at nye ord blir behandlet som hankjønn i norsk, er ikke dette alltid tilfelle. Vi så et eksempel på det engelske ordet *guild*, som i dette materialet stort sett ble behandlet som intetkjønn. Likevel fantes det også forekomster av hankjønnsbøyninger og -artikler i forbindelse med dette ordet. Dessverre passet *guild* heller ikke inn i noen av de framsatte reglene for tildeling av grammatisk kjønn, så akkurat hvorfor dette ordet (for det meste) behandles som intetkjønn er uklart. Når det finnes en tendens til at hankjønnstildeling er mest produktivt, burde forekomster av hankjønnsbøyning blokkere bruken av intetkjønnsbøyninger. Det ser vi likevel at ikke skjer her. Dermed kan det se ut til at *guild* har noen andre egenskaper som peker mot intetkjønnsbøyning, men det er ikke helt klart hva disse skulle være.

Vi har også sett at tidlige systemmorfemer kan dobles, illustrert ved eksempler der engelske ord får både engelsk og norsk flertallsendelse samtidig. Dette er i følge 4-M-modellen mulig fordi de tidlige systemmorfemene er så nært knyttet til sine kjerner at de kan fremkalles sammen med kjernen når de hentes fram i kodeveksling.

Det finnes noen få eksempler der norske ord settes inn i en engelsk frase med engelsk bøyning, men som sagt er dette et svært lite frekvent fenomen. Likevel stemmer disse forekomstene overens med MLF-modellen, ettersom matricespråket i eksemplene er engelsk, og det norske ordet settes inn og bøyes overens med matricespråket. Det kan altså forekomme, og deltakerne behandler sammenvevingen av matricespråket og det innføyde språket på samme måte, uansett hva matricespråket er. Dette viser at de samme prosessene er i sving når deltakerne kodeveksler, uansett om de veksler fra norsk til engelsk eller omvendt.

Når det gjelder hybrider, har vi sett at kombinasjoner med to substantiv er klart mest frekvent. I tillegg er det også en tendens til at kjernen oftere forekommer på norsk, men at en engelsk kerne også forekommer en god del. Alle hybridene var også eksempler på øyeblikksbruk, noe som betyr at de kun forekom én gang. Bruk av hybrider ser altså ut til å være en produktiv prosess, der deltakerne danner nye ord ettersom de trenger dem, men at disse ikke nødvendigvis fester seg for senere bruk.

Deltakerne benytter seg også av mange engelske fraser i ellers norsk samtale. Dette varierer mellom helsetninger, leddsetninger, og mer eller mindre faste uttrykk. Bruk av engelske fraser

ser ut til å kunne være et virkemiddel for å legge mer vekt på ytringen. I tillegg kan engelske fraser være et virkemiddel for å binde sammen to urelaterete samtaler, som når en deltaker ønsker å bytte tema.

Vi har også sett at såkalte innføyde øyer kan forekomme, der selve øyen er velformet i det innføyde språket, selv om den kanskje ikke er like velformet som en del av matricespråket. Dette så vi eksempler på både i forbindelse med uttrykket *punch in the face*, som ble innledet av en norsk bestemt artikkel *den*, samt bruk av *I too* i begynnelsen av en ytring. Likevel ser ikke noen av disse eksemplene ut til å bryte med MLF-modellen, ettersom det faktisk er slik at innføyde øyer ofte forekommer i bar form, og at dette også i mange tilfeller faktisk er forventet.

Til slutt har vi sett at deltakerne kan skrive engelske ord og uttrykk med en klar norsk ortografi, basert på hvordan de engelske ordene ville blitt uttalt på norsk. Dette ser ut til å gjøres primært for to funksjoner, der den ene er å integrere engelske ord og uttrykk i enda større grad i en norsk språkramme, og den andre er et virkemiddel for å dramatisere direkte tale. Deltakerne har tilsynelatende ingen problemer med å fornorske øyeblikkslånord, men likevel ser vi en tendens til at lånord som forekommer ofte (som for eksempel *nice*) også fornorskes hyppigere. Dette viser en tendens til at deltakerne etter hvert kanskje behandler disse ordene mer som om de «er» norske. Dette er dog ikke tilfelle når det gjelder fornorsking av ord som et virkemiddel for å dramatisere direkte tale, så man skal være forsiktige med å anta at all fornorsking av ord og uttrykk betyr at disse er i ferd med å integreres som en del av deltakernes norske vokabular.

6 To case-studier: lol og wtf

I dette kapitlet skal vi se nærmere på to av de mest populære forkortelsene som brukes i internettkommunikasjon, nemlig *lol* (*laughing out loud*) og *wtf* (*what the fuck*). Begge disse forkortelsene brukes såpass ofte at deltakerne etter hvert har begynt å leke seg med dem, dog på forskjellige måter. Forkortelsen *lol* får en funksjonell spredning, mens forkortelsen *wtf* får en del formell variasjon, selv om funksjonen fortsatt er den samme. Dette betyr at begge forkortelsene etter hvert har blitt svært produktive, men at denne produktiviteten manifesterer seg på forskjellige måter. Dette skal vi se nærmere på.

6.1 lol

Forkortelsen *lol* har etter hvert blitt så frekvent at den ser ut til å kunne behandles som et akronym, altså som et slags eget ord, og ikke nødvendigvis en faktisk forkortelse. Selv om forkortelsen opprinnelig ble brukt utelukkende i kontekster der noe var morsomt, har den etter hvert fått et noe bredere bruksområde, avhengig av når og hvordan den brukes. Som en følge av dette finnes det flere eksempler på bruk av *lol* der stavemåten varierer, og denne variasjonen av stavemåte kan bidra til å vise at bruken er ment sarkastisk eller lignende. Avvikende stavemåte er dog ikke nødvendig for dette.

Bruk av *lol?* (med spørsmålsteget) kan signalisere at en deltaker er usikker på om det som blir sagt er seriøst ment, eller for å vise at man ønsker mer informasjon om noe som blir sagt. I dette eksemplet har lecl33rc hatt en sommerjobb en periode på arbeidsplassen til sin far, noe som tok slutt da de endte opp med å dra på ferie til Tyskland sammen.

```
1      1 09:39 <@lecl33rc> anyways, na er jeg i tyskland
2      2 09:39 <@lecl33rc> og vel.. tysklander
3      3 09:39 <@void> pølser takk
4      4 09:39 <@void> :P
5      5 09:39 <@lecl33rc> (faren min sparket meg fra jobben min for aa ta meg med :()
6      6 09:39 <@lecl33rc> :P
7      7 09:39 <@void> lol?
8      8 09:39 <@lecl33rc> yes
9      9 09:40 <@lecl33rc> :P
```

10 10 09:40 <@void> **lol?**
11 11 09:40 <@void> what?
12 12 09:40 <@void> :P
13 13 09:40 <@lecl33rc> well duh
14 14 09:40 <@lecl33rc> jeg hadde arbeidskontrakt til den 4.
15 15 09:40 <@lecl33rc> saa han sparket meg slik jeg kunne bli med

Her ser vi at lecl33rc i linje 5 forteller at faren hans sparket ham fra jobben slik at de kunne dra til Tyskland sammen. I linje 7 svarer void med «lol?», noe som signaliserer at han er usikker på om ytringen til lecl33rc faktisk er sann. Dette blir bekreftet av lecl33rc i linje 8, men vi ser at dette likevel ikke er tilstrekkelig for void, som i linje 10 repeterer «lol?». Denne gangen legger han også til «what?», som er et tydeligere signal om at han ønsker mer informasjon fra lecl33rc. Denne gangen oppfatter lecl33rc hva void ønsker, og han forteller videre i linje 13-15 utdypende om hva som skjedde. Dette viser at «lol?» kan brukes både for å signalisere at man er usikker på om en deltaker er seriøs, og at man ønsker mer informasjon om det som blir sagt.

Man kunne kanskje tenke seg at det er voids «what?» i linje 11 som er det tydeligste signalet om at han ønsker mer informasjon, og at «lol?» her fortsatt bare er et signal om at han er usikker på om lecl33rc oppriktig mener det han sier. Likevel ser vi i det neste utdraget enda et eksempel der en deltaker ytrer «lol?», og den andre deltakeren oppfatter det som et signal om at mer informasjon er ønsket.

10:57 <@Smith> nå er det faen meg nok
10:57 <@Smith> smatting og slikking
10:57 <@Smith> faen i svarte helvete
10:57 <@Hadouken> **lol?**
(1 linje fjernet)
10:58 <@Smith> Hadouken: karen på jobben min
10:58 <@Smith> smattern

Smith har over en lengre periode ytret misnøye over en annen person på jobben hennes som lager mye lyd når han spiser og drikker. I dette eksemplet ytrer hun misnøye igjen, dog noe ut av det blå (sannsynligvis fordi hun har pratet mye om det tidligere og regnet med at de andre deltakerne er kjent med situasjonen). Hadouken svarer med «lol?», og Smith tolker det

umiddelbart som at han ikke forstår hva hun prater om og ønsker mer informasjon, og forklarer dermed dette. Her er det ikke noe annet tegn enn Hadoukens «lol?» som signaliserer at han ønsker mer informasjon.

Avvikende stavemåter kan som tidligere nevnt være et virkemiddel for å vise at *lol* kan være ment sarkastisk. Da byttes ofte vokalen ut, og man får variasjoner som *lal*, *lawl*, *lel*, *lul* og *lål*. Man kan også forlenge *lol* ved hjelp av repetisjon, slik at man får «lololol...» i varierende lengde. Jo lengre en slik sekvens er, jo mer sarkastisk vil den gjerne oppfattes. Dette avhenger nok også av kontekst og hvem det er som prater, og det er ikke umulig at en «lololol...»-sekvens i enkelte miljøer kan oppfattes som mer og mer morsom jo lengre den er. Hos deltakerne her er dog en slik tolkning ikke spesielt sentral.

Det som også er interessant her er at selv om *lol* opprinnelig er en engelsk forkortelse, brukes den hyppig også i norske kontekster. I litteraturen har det blitt foreslått at *lol* også kan stå for det norske *ler* og *ler* (Hasund 2006:67), men jeg må innrømme at dette er ukjent for meg. Da dette ble nevnt for de øvrige deltakerne i denne oppgaven, reagerte alle som at dette også var ukjent for dem. Det er dermed trygt å anta at deltakerne i denne oppgaven ser *lol* som en utelukkende engelsk forkortelse. Likevel finner man bruk av *lol* med norske bøyninger og avledninger i dette materialet, som igjen får nye betydninger. Det finnes eksempler på ytringer der *lol* brukes som både substantiv, adjektiv og verb (da med både norsk og engelsk bøyning), og disse får gjerne betydninger som går langt ut over bare «noe som er morsomt».

6.1.1 *lol* som adjektiv

lol kan som sagt brukes som adjektiv på norsk, og når det brukes på denne måten ser det ut til at betydningen ofte tolkes mer negativt. I det neste eksemplet prates det om et nylig sluppet spill, *Terraria*.

13:34 <@ispirin> terraria ser ut for meg som minecraft i 2D med styresystemet til soldat

(5 linjer utelatt)

13:35 <@luh> ispirin: det ser **lol** ut

13:35 <@luh> men det er gøy

13:35 <@luh> og billig

13:35 <@luh> :D

Her brukes *lol* som et adjektiv som beskriver spillet. Det er tydelig at *lol* her ikke nødvendigvis er noe positivt og morsomt, ettersom det eksplisitt konstateres at spillet er gøy, på tross av at det er «lol». Det er dermed tydelig at *lol* her har en annen, mer negativ betydning enn det opprinnelig har hatt. Dette ser ut til å være en tydelig tendens i dette materialet, slik at bruk av *lol* som adjektiv sjelden faktisk har noen positiv betydning. Det er dog ikke slik at det kun tolkes som negativt, som sett i det neste eksemplet.

16:44 <@Hubble> jeg var så dehydrert og jævlig på tebanen i stad

16:44 <@ulfr> åh?

16:44 <@Hubble> spurta inn på Shell og kjøpte en farris

16:44 <@Hubble> når jeg kom av på Ullevål

16:45 <@Hubble> så kom jeg ut, og jeg sverger jeg må ha sett ut som prototypen av en Farrisreklame

16:45 <@Hubble> styrter en halvliter, med bottoms up og øya lukket i pur nytelse :P

16:45 <@ulfr> :D

16:45 <@ulfr> haha

16:46 <@Hubble> det var litt **lol**, når jeg tenker tilbake på det

Her er ikke nødvendigvis Hubbles bruk av *lol* ment negativt. Det er tydelig at i hvert fall ulfr tolker situasjonen som humoristisk, og det ser ut til at Hubble har samme oppfatning. Det er dog ikke umulig at *lol* her kan tolkes litt begge veier, nemlig både som at situasjonen var morsom, og at Hubble kanskje følte seg litt teit etterpå.

Det finnes også ett eksempel der *lol* som adjektiv får en slags bøyning, som i eksemplet under.

15:46 <@Smith> og svenskegodiset jeg fikk av mor og far suger så hvis du er godtesyk bring some hvis du ikke liker **lollent** godis

Det finnes dog kun én forekomst av *lollent*, så det er tydelig at dette må kunne regnes som øyeblikksbruk.

6.1.2 *lol* som verb

Når det gjelder bruken av *lol* som verb, finner vi eksempler på både engelsk og norsk bøyingsmorfologi i dette materialet.

1) 13:57 <@Hadouken> [link til bilde fjernet] Hvorfor lo jeg litt av dette.

13:58 <@Hubble> oh god

13:58 <@ispirin> I **lolled**

2) 23:09 <@ispirin> se episode preview

23:09 <@ispirin> jeg **lollet**

I det øverste eksemplet ser vi at ispirin bruker engelsk bøyningsmorfologi på *lol* som verb, mens i eksemplet under bruker han norsk bøyningsmorfologi på det samme verbet. Den samme deltakeren bruker altså både norsk og engelsk bøyningsmorfologi på det samme verbet litt om hverandre, og dette ser ut til å være en tendens han deler med flere av deltakerne her. Det er også verdt å nevne at den engelske bruken av verbet ser ut til å kun dreie seg om den opprinnelige betydningen, altså at noe er morsomt og man ler av det, mens den norske bruken også etter hvert inkluderer helt andre betydninger, som i de neste eksemplene.

23:23 <@void> jeg kjørte [program] nå, men den **lollet** og hang seg

Her har void kjørt et PC-program, men støtte på et problem da programmet sluttet å fungere midt i prosessen. Verbet «å lolle» kan dermed referere til en situasjon der noe uventet skjer, og ting ikke fungerer som de skal. I de fleste slike situasjoner dreier det seg om en eller annen form for teknologisk feil. Brukerne i dette materialet er (riktignok i noe varierende grad) teknisk kyndige, så det er ikke uvanlig at de prøver å løse teknologiske problemer. Det finnes flere eksempler på bruk av verbet *lolle* i denne konteksten, som sett i de neste eksemplene.

1) 10:03 <@Smith> la meg skru den på på nytt

10:03 <@Smith> prøv nå?

10:03 <@luh> fortsatt call failed o_o

10:04 <@luh> mulig det er mobilen min som **loller**

2) 16:15 <@lecl33rc> THE SYSTEM

16:15 <@ispirin> what

16:15 <@lecl33rc> IS DOWN

16:15 <@lecl33rc> THE SYSTEM

16:15 <@lecl33rc> IS DOWN

16:15 <@lecl33rc> :P

16:15 <@ispirin> haha servern min **loller** på seg med andre ord

3) 00:04 <@Smith> ispirin: **loller** linjen din fortsatt?

00:06 <@ispirin> den er treig ja

I tillegg kan dette verbet også brukes som et synonym for å bevege på seg, stort sett i betydningen «traske rundt uten mål og mening», eller drive halvhjertet med noe, som i eksemplene under.

4) 13:37 <@Mjau> folk hadde **lollet** utenfor chateau neuf (etter vi ble kastet ut fordi Jon var så full) i en time ellerno

13:37 <@Mjau> så jeg tok taxi hjem hurr

5) 06:42 <@Smith> nå må jeg **lolle** til jobb

06:42 <@Smith> snakkes

6) 21:33 <@luh> ulfr: VI HAR IKKE GLEMT DEG

21:33 <@luh> FIX

21:34 <@luh> KOM PÅ VENT

21:34 <@luh> NÅ

21:34 <@Hubble> ^_^

21:34 <@ulfr> Jeg **loller** med saken nå.

I disse eksemplene betyr altså ikke *lolle* at deltakerne hadde det gøy, lo av noe, eller lignende. Dermed er det tydelig at bruken av *lol* som verb kan dekke et mangfold av situasjoner og betydninger når det brukes på norsk, også der den opprinnelige betydningen ikke inkluderes.

6.1.3 *lol* som substantiv

For substantiver er bruken av *lol* mer begrenset, og finnes i sin enkle form som oftest i uttrykket *dagens lol*, i betydningen «dette lo jeg av i dag». Det finnes dog eksempler der *lol* brukes som et alternativt ord for «greie» eller «dings», som i eksemplet under.

13:56 <@void> Smith: fiksa du pcen din igår?

(2 linjer utelatt)

13:57 <@void> Smith: hva var galt med den? *curious*

13:57 <@Smith> void: nei, skal dobbelsjekke **power led lollen**

13:58 <@Smith> men jeg er veldig sikker på at den er riktig

Dog finnes det også flere eksempler på en avledning, *lollert*, som hovedsakelig refererer til en person, men som også kan referere til en ting eller gjenstand (da også i betydningen «dings»). Det finnes i tillegg et par eksempler der *lollert* brukes som adjektiv, men disse er ekstremt sjeldne (og må dermed kunne regnes som øyeblikksbruk). Når *lollert* brukes for å beskrive en person, er det stort sett for å markere en slags avstand til vedkommende. Uttrykket brukes ofte om personer man ikke er helt sikre på hvem er, som i eksemplet under.

22:27 <@ulfr> ... Hvorfor har jeg en **lollert** som snakker spansk på msn.

I tillegg kan dette uttrykket brukes for å referere til grupper med personer man ikke har noe særlig forhold til, eller for å reflektere en type rang, der en *lollert* er en person av lavere rang (enn en selv). I det neste eksemplet venter en annen deltaker (noe utålmodig) på at kollegene til ispirin skal gjøre seg ferdige med lunsj, slik at ispirin kan møte henne for å spise. Her refererer han til seg selv som en *lollert*.

11:36 <@ispirin> de er ålreite!

11:36 <@ispirin> men jeg er innleid **lollert** som sitter på telefon og kanke la den være ubemannet

Bruken av *lollert* i denne konteksten viser at ispirin mener han selv har en lavere rang enn sine kolleger (fordi han bare er innleid og ikke fast ansatt), og at han derfor ikke har noe annet valg enn å vente til de har gjort seg ferdige med sin lunsj før han kan gå. *Lollert* brukes altså som oftest i en mer negativ betydning, og kan for eksempel ikke tolkes som «en morsom person», enda forkortelsen opprinnelig relateres til noe som er morsomt.

6.1.4 Norske avledninger av lol med negativ betydning

Som vist i dette kapitlet er det tydelig at forkortelsen *lol* etter hvert har blitt såpass vanlig at den ikke lenger nødvendigvis behandles som en forkortelse, og at den kan brukes både i sin opprinnelige betydning, samt som adjektiv, verb og substantiv. I tillegg er det en klar tendens til at norsk bruk av *lol* er ekstremt produktiv hos disse deltakerne, og at de bruker *lol* (både med og uten avledninger) til å fylle et mangfold av funksjoner. Felles for denne produktive bruken er at den ser ut til å ha en primært negativ betydning på norsk, noe som er litt påfallende ettersom *lol* opprinnelig må kunne sies å ha en positiv betydning. Det er litt

usikkert akkurat hvorfor dette skjer, men det er ikke umulig at *lol* i disse situasjonene på en måte refererer til noe «latterlig», altså noe man ler av, som må kunne sies å være negativt.

En annen teori baserer seg mer på min personlige erfaring med *lol* som forkortelse. I begynnelsen (slutten av 90-tallet for min del), da *lol* fortsatt var ny og mye mindre kjent, brukte jeg den ofte i sin opprinnelige betydning. Min holdning til *lol* var nok på dette punktet også generelt sett ganske positiv. Etter hvert som uttrykket ble mer og mer populært, ble min holdning også mer og mer negativ, og på dette punktet brukte jeg nok *lol* mest sarkastisk i sin bare form. Dette har jeg også observert at flere av de andre deltakerne har gjort. Likevel har *lol* etter hvert blitt så vanlig at flere av deltakerne, meg selv inkludert, nå faktisk bruker *lol* i sin opprinnelige betydning igjen, og det kan se ut som holdningene til *lol* nå har svingt tilbake til å bli mer nøytrale. Det er ikke umulig at flere av de norske avledningene har oppstått på et punkt der holdningene til *lol* generelt sett var ganske negative, og at dette gjenspeiles i avledningenes betydninger. Dette er dog selvsagt bare en teori, og det er vanskelig å trekke noen definitiv konklusjon her uten en mer dyptgående studie av data som strekker seg lengre tilbake enn da jeg hadde begynt å logge.

6.2 wtf

Enkelte kraftuttrykk brukes så mye at de opptrer som forkortelser. Den vanligste av disse er *wtf*, som er en forkortelse for «what the fuck». Konstruksjonen «what the...» er også blitt formulaisk, og kan kombineres med andre ord enn bare *fuck*. Dette reflekteres også i at de mest vanlige kombinasjonene kan opptre som forkortelser. De vanligste i dette materialet er *wth* (*what the hell*) og *wtc* (*what the christ*). Akkurat forkortelsen *wtc* er kanskje ikke så vanlig utenfor dette materialet, men deltakerne her er godt kjent med den og bruker den hyppig uten noen videre forklaring. I tabell 6 ser vi fordelingen mellom disse tre forkortelsene.

Tabell 6. Antall forekomster av forkortelsene (mars 2006 til mai 2011)

wtf	2 835
wtc	120
wth	109

På en klar førsteplass finner vi *wtf*, med 2 835 forekomster. På andreplass finner vi *wtc* med 120 forekomster, og på sisteplass *with*, med 109 forekomster. Det er altså tydelig at forkortelsen *wtf* er den absolutt vanligste, og at det er vanligere å bruke forkortelsen enn å skrive hele uttrykket (se tabell 7). Det er altså klart at enkelte kombinasjoner er mer vanlige enn andre, og at de vanligste gjør uttrykket formulaisk i så stor grad at en forkortelse er tilstrekkelig for å uttrykke det man vil si. Likevel skal vi se at det omtrent bare er fantasien som setter grenser for hvilke ord som kan settes inn i en «what the...»-konstruksjon.

Deltakerne leker seg som nevnt ofte med denne konstruksjonen ved å bytte ut *fuck* med en rekke andre ord (og i enkelte tilfeller, fraser), som vist i tabell 7.

Tabell 7. Antall forekomster av «what the...»-konstruksjonene (mars 2006 til mai 2011)

what the fuck	184	what the cox	2
what the hell	96	what the fucking christ	2
what the christ	60	what the BALLE	1
what the	59	what the crap	1
what the shit	14	what the fffffff	1
what the heck	10	what the fiddlesticks	1
what the flying fuck	9	what the flying asshole	1
what the cock	8	what the flying cockshit	1
what the hax	7	what the fucking fuck	1
what the butt	3	what the fucking hell	1
what the fux	3	what the fuckings	1
what the jesus	3	what the fucklogic	1
what the butz	2	what the fuckshit	1

what the fringe	1	what the penis	1
what the hail	1	what the shitcock	1
what the internet	1	what the snap	1
what the lol	1	what the whut	1
what the lysstyrke	1		

Basert på disse tallene (mars 2006 til mai 2011) er det kombinasjonen «what the *fuck*» som er overveldende mest frekvent (184 forekomster). På andre- og tredje plass finner vi henholdsvis «what the hell» og «what the christ» (henholdsvis 96 og 60 forekomster). Disse tre uttrykkes også som forkortelser (henholdsvis *wtf*, *wth* og *wtc*), som sett i tabell 6. Uttrykkene «what the hell» og «what the heck» brukes i tillegg også i en annen kontekst enn de andre uttrykkene, noe som bidrar til at de forekommer såpass ofte. Dette vises i eksemplene under.

- 1) 11:17 <@Hubble> jeg er fornøyd med valgene, innsatsen er det litt så som så med, men **what the hell**
- 2) 10:38 <@void> det er litt meta-awkward
10:38 <@void> men **what the heck**

Dette gjelder spesielt «what the heck», som benyttes oftere i denne betydningen enn i betydningen «hva er det som foregår?». Selv om uttrykket «what the hell» brukes på denne måten, gjelder *ikke* dette forkortelsen *wth*. Denne forkortelsen forekommer altså kun når det brukes på samme måte som «what the fuck». Dette forklarer også forskjellen på forholdet mellom *wth* og *wtc* i tabell 6, sammenlignet med *what the hell* og *what the christ* i tabell 7. Som vist i tabell 6 er *wtc* mer frekvent enn *wth*, med henholdsvis 120 og 109 forekomster. I tabell 7, derimot, ser vi at *what the hell* er mer frekvent enn *what the christ*, med henholdsvis 96 og 60 forekomster.

Enkelte kombinasjoner forekommer mer enn én gang, men kun av én enkelt deltaker. Dette er tilfelle med «what the hax» (kun ytret av ispirin, forekommer 7 ganger) og «what the jesus» (kun ytret av luh, forekommer 3 ganger). De er altså ikke spesielt vanlige blant deltakerne

sammenlagt, selv om de forekommer mer enn én gang totalt. Vi ser også at det finnes 20 kombinasjoner som kun forekommer én gang totalt. Disse må dermed kunne regnes som øyeblikksbruk, noe som videre understreker at «what the...»-konstruksjonen er ekstremt produktiv, selv om den likevel fyller kun én funksjon. Det finnes altså mye formell variasjon her.

Det finnes også et par eksempler på bruk av ord som kan regnes som halvt forkortelse, halvt fullt uttrykk. Disse er *wtfux* og *wtflux*, der den siste er en slags leken avledning av den første. Disse brukes i samme funksjon som *wtf*, og kan sies å være skriftlige variasjoner av denne. I dette materialet forekommer *wtfux* 34 ganger, og *wtflux* 30 ganger. Bruken av disse uttrykkene kan altså ikke sies å være øyeblikksbruk.

6.3 Oppsummering og diskusjon

I dette kapitlet har vi sett nærmere på to av de mest populære forkortelsene i internettkommunikasjon, og hvordan disse er svært produktive på hver sin måte. Forkortelsen *lol* behandles som et akronym, og får etter hvert en funksjonell spredning, hovedsakelig når den brukes på norsk. Selv om forkortelsen opprinnelig relaterte til noe som var morsomt, har vi sett at kreativ bruk hos deltakerne viser at denne forkortelsen (og avledninger av denne) brukes i et mangfold av situasjoner og betydninger. I sin bare form brukes fortsatt forkortelsen i sin opprinnelige betydning, men i tillegg har vi sett at *lol* også kan brukes som adjektiv, verb og substantiv på norsk, og at den i disse situasjonene ofte ser ut til å få betydninger som går langt ut over det opprinnelige.

Som adjektiv ser *lol* ut til å brukes oftere i en negativ betydning enn en positiv. Hvis noe er «lol», er det med andre ord ikke spesielt bra. Når den brukes som verb, har vi sett at deltakerne bøyer verbet både med norsk og med engelsk bøyingsmorfologi. Når verbet bøyes på engelsk, ligger betydningen nære den opprinnelige, mens når det bøyes på norsk, får det flere betydninger avhengig av konteksten det brukes i, og disse har sjelden noe med noe morsomt å gjøre. Som substantiv ser bruken ut til å være mer begrenset i sin bare form, men avledningen *lollert* har etter hvert blitt ganske frekvent hos deltakerne. Dette er dog også en betydning som ikke relateres til forkortelsens opprinnelige betydning, men som heller har fått mer negative konnotasjoner.

Basert på dette er det tydelig at *lol* er mer produktiv på norsk enn på engelsk hos deltakerne, enda forkortelsen opprinnelig er engelsk. Dette viser at deltakerne ikke har problemer med å integrere uttrykk som opprinnelig er engelsk-baserte inn i sitt norske ordforråd, og at slike uttrykk også kan få en voldsom funksjonell spredning på norsk.

Når det gjelder forkortelsen *wtf*, har vi sett at denne også er svært produktiv hos deltakerne. I motsetning til *lol*, får *wtf* i stedet svært mye formell variasjon, selv om funksjonen forblir den samme. I basiskonstruksjonen «what the...» settes nye ord (og fraser) inn i stedet for *fuck*. Vi har sett at *fuck* primært byttes ut med andre engelske ord (og fraser), men at det også finnes eksempler på at deltakerne setter inn norske ord her. Flere av kombinasjonene er frekvente, og har blitt vanlige hos deltakerne. Noen av disse kan også opptre som egne forkortelser i likheter med *wtf*, som vi har sett i forkortelsene *wtc* og *wth*. Likevel har vi også sett at det er mye variasjon i hva som settes inn i konstruksjonen, og 20 (av 35 totalt) av disse uttrykkene forekommer kun én gang. Dermed er det tydelig at denne konstruksjonen er svært produktiv hos deltakerne, og at det kun er fantasien som setter grenser for hva som kan settes inn i den. Likevel holder konstruksjonen seg i samme funksjon uansett hva som settes inn.

Deltakernes produktive bruk av disse to forkortelsene illustrerer altså at nye ord og uttrykk enkelt kan tas inn og spre seg i den sosial gruppa, og at denne spredningen kan variere både funksjonelt og formelt. Dette kan altså forekomme i en norsk kontekst der deltakerne (hovedsakelig) prater norsk med hverandre, enda ordene og uttrykkene kan være engelske (eller engelsk-baserte).

7 Konklusjon

7.1 Svar på problemstillingene

Målet med denne oppgaven har vært å undersøke hvordan en gruppe nordmenn bruker engelske ord og uttrykk når de chatter med hverandre på norsk. Fokuset har vært på kodeveksling og hvordan deltakerne påvirker hverandre når de veksler mens de prater, samt hvilke engelske former som brukes.

Problemstillingene ble framsatt i kapittel 1.3, og repeteres her:

- Hvilke kommunikative funksjoner fyller kodevekslingen?
- Hvordan påvirker kodeveksling det sekvensielle/interaksjonelle forløpet?
- Hvilke engelske former brukes? Hvordan integreres disse formene i en norsk språkramme?

De to første problemstillingene ble gjennomgått i kapittel 4, mens den siste problemstillingen ble gjennomgått i kapittel 5.

Når det gjelder kommunikative funksjoner, vekslet deltakerne mye for formulaiske diskursformål, for direkte tale, for å rette ytringene mot en bestemt adressat, og for å signalisere hvilket tema de prater om. I tillegg vekslet deltakerne i forbindelse med repetisjon for enfatisk trykk, og for å uttrykke emne- eller perspektivendring. Disse funksjonene var dog ikke like frekvente. Dermed var Androutsopoulos' liste over diskursfunksjoner i internettspråk (Androutsopoulos 2013) ikke fullstendig dekkende for dette materialet, men likevel et nyttig utgangspunkt for analyse. Sammenlignet med en minoritetsspråksituasjon er det altså visse forskjeller på hva slags diskursfunksjoner som forekommer, men likevel har vi også sett at mange diskursfunksjoner er relevante for både minoritetsspråksituasjoner og ellers. Vi har også sett at deltakerne ikke nødvendigvis veksler til engelsk i forbindelse med noe spesielt tema, slik som i Androutsopoulos' studie av tyskere som vekslet til engelsk i forbindelse med enkelte musikkmiljø (Androutsopoulos 2004).

Vi har sett at deltakerne veksler i varierende grad avhengig av kontekst. Der samtalen var seriøs og preget av en mer formell tone, vekslet deltakerne svært lite til engelsk. Veksling

kunne her forekomme for å understreke poenger eller trekke konklusjoner, men generelt ble veksling holdt til et minimum. Likevel så vi at så snart samtalen tok en mindre seriøs vending, ble vekslingen mer frekvent. Deltakerne ser altså ut til å ha en oppfatning om at lite veksling til engelsk signaliserer at man er seriøs og mer formell, mens hyppigere veksling til engelsk legger an en mer uformell og hverdagslig tone. Dermed ser det ut til at deltakerne ikke vil veksle til engelsk i særlig stor grad når de prøver å bli tatt seriøst i en diskusjon, ettersom dette da kanskje vil gi argumentene mindre tyngde. Graden av veksling til engelsk blir dermed en indikasjon på hva slags type samtale som foregår.

Deltakernes bruk av engelske former ble gjennomgått i kapittel 5, og vi så at det fantes mye variasjon i hva slags former som forekom. Deltakerne benyttet seg ofte av engelske enkeltord. I bar form var substantiv den mest frekvente ordklassen, etterfulgt av interjeksjon og adjektiv. For engelske ord med norsk bøyning, var substantiv mest frekvent, med verb på en knapp andre plass. Adjektiv forekom også, men disse var sjeldne. Det fantes også noen eksempler på norske ord med engelsk bøyning, men disse var svært lite frekvente i materialet. Dog er det likevel tydelig at det kan forekomme, selv om det ikke er veldig vanlig. Deltakerne benyttet seg også ofte av sammensatte hybrider, der hybrider med en norsk kjerne var mest frekvent. Likevel fantes det også flere eksempler på hybrider med en engelsk kjerne. Hybrider som besto av to substantiver var klart mest frekvent i begge gruppene.

Deltakerne benyttet seg også ofte av engelske fraser. Her fantes det både helsetninger, delsetninger og mer eller mindre faste uttrykk, og bruk av disse så ut til å være et virkemiddel for å relatere til et gitt tema. Vi så også at brukerne kunne benytte seg av engelske innføyde øyer, samt benytte det samme uttrykket både på engelsk og på norsk. Deltakerne kunne også skrive engelske ord og uttrykk med en klar norsk ortografi, som kan ses som en videreføring av integrasjon av engelske ord og uttrykk i en norsk språkramme.

Felles for alle de engelske formene, samt hvordan de ble integrert i en norsk språkramme, er at disse stemmer overens med Myers-Scottons modeller for kodeveksling (Myers-Scotton 1993). Disse modellene kan altså benyttes for å analysere kodeveksling på internett, i alle fall når det gjelder chat slik som i denne studien.

Fram til i dag har det altså vært en overveldende tendens til å se på kodeveksling i situasjoner der det finnes et skille mellom minoritetsspråk og majoritetsspråk. Min studie viser at kodeveksling også kan være svært fremtredende hos «enspråklige», det vil si der man veksler

vekk fra majoritetsspråket til et fremmedspråk. Dette har også Androutsopoulos demonstrert i sin studie fra 2004, der han viste at tyskere kan veksle svært mye til engelsk i enkelte tyske musikkmiljø på internett. Likevel trekker han en konklusjon om at vekslingen til engelsk i den situasjonen er svært nært knyttet til hip-hop-kultur, og at mange av de engelske uttrykkene som brukes dreier seg om musikkrelaterte tema. I min studie, derimot, har jeg vist at deltakerne kan benytte seg av veksling til engelsk for et mangfold av funksjoner, noe som viser at kodeveksling hos «enspråklige» ikke alltid kan relateres til et spesifikt tema.

7.2 Videre forskning

Akkurat hvorfor kodeveksling er såpass framtrødende hos deltakerne i dette materialet, er rett og slett ikke så godt å si. Er det faktisk slik at dette er en tendens i det norske språksamfunnet på internett totalt sett? Er dette et mer framtrødende fenomen hos yngre, eller finnes det slike tendenser hos eldre også?

I tillegg kan man jo lure på om graden av veksling i dette materialet er et signal om at norsk er i ferd med å bli erstattet, i alle fall i chat på internett. Det vil jeg dog si ganske klart at jeg ikke tror er tilfelle, ettersom jeg også har vist i denne studien at deltakerne absolutt kan prate «ren» norsk når de ønsker det. Dette har kanskje i størst grad forekommet i forbindelse med mer seriøse diskusjoner, men likevel er det ganske tydelig at norsk fortsatt er det dominerende språket, også i situasjoner der samtalen er løs og ledig. Det ville også vært interessant å se om disse deltakerne veksler på samme måte når de prater ansikt til ansikt, eller om vekslingen til engelsk primært er en tendens når de chatter på internett.

Analysen i denne studien baserte seg som tidligere nevnt hovedsakelig på en uke med logg fra mai 2011. En uke er tross alt ganske kort tid, spesielt når det totale materialet (i skrivende stund) spenner seg over en periode på sju år. Her er det definitivt muligheter for mer dyptgående analyse av spesifikke fenomen, som også så vidt ble illustrert i kapittel 6. Ettersom det finnes såpass få studier av privat og synkront chatmateriale (med flere enn to deltakere), håper jeg å kunne bidra med flere analyser av forskjellige fenomen innen dette framover.

Litteraturliste

Aarsæther, Finn. 2003. Kodväxling som resurs i samspel. Hur pakistansk-norska barn använder flera språk för att organisera samtal. I Cromdal, Jakob og Evaldsson, Ann-Carita (red.). *Ett vardagsliv med flera språk* (s.105-129). Stockholm: Liber.

Aarsæther, Finn. 2004. *To språk i en tekst: kodeveksling i samtaler mellom pakistansk-norske tiåringer*. Oslo: Universitetsforlaget AS.

Androutsopoulos, Jannis. 2004. Non-native English and sub-cultural identities in media discourse. I Sandøy, Helge, Brunstad, Endre, Hagen, Jon Erik og Tenfjord, Kari (red.). *Den fleirspråklege utfordringa* (s. 83-98). Oslo: Novus forlag.

Androutsopoulos, Jannis. 2006. Multilingualism, diaspora, and the Internet: Codes and identities on German-based diaspora websites. *Journal of Sociolinguistics* 10(4): 520-547.

Androutsopoulos, Jannis. 2007. Bilingualism in the mass media and on the Internet. I Heller, Monica (red.). *Bilingualism: A Social Approach* (s. 207-230). London: Palgrave Macmillan.

Androutsopoulos, Jannis. 2013. Code-switching in computer-mediated communication. I Herring, Susan, Stein, Dieter og Virtanen, Tuija (red.) *Pragmatics of Computer-Mediated Communication* (s. 667-694). Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.

Auer, Peter. 1999. From codeswitching via language mixing to fused lects: Toward a dynamic typology of bilingual speech. *International Journal of Bilingualism* 3(4): 309-332.

Crystal, David. 2001. *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press.

Crystal, David. 2011. *Internet Linguistics: A Student Guide*. New York: Routledge.

Endresen, Rolf T. og Simonsen, Hanne G. 2000. The Norwegian Verb. I Simonsen, Hanne G. og Endresen, Rolf T. (red.). *A Cognitive Approach to the Verb: Morphological and Constructional Perspectives*. Berlin: Mouton de Gruyter.

- Garcia, Angela Cora og Jacobs, Jennifer Baker. 1999. The Eyes of the Beholder: Understanding the Turn-Taking System in Quasi-Synchronous Computer-Mediated Communication. *Research on Language and Social Interaction* 32(4): 337-367.
- Graedler, Anne-Line. 1998. *Morphological, semantic and functional aspects of English lexical borrowings in Norwegian*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Hasund, Ingrid Kristine. 2006. *Ungdomsspråk*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Herring, Susan. 2001. Computer-mediated discourse. I Schiffrin, Deborah, Tannen, Deborah og Hamilton, Heidi (red.). *The Handbook of Discourse Analysis* (s. 612-634). Oxford: Blackwell Publishers.
- Hunston, Susan. 2002. *Corpora in Applied Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Johansen, Ronny. 2008. hva skjer? ;D: Sekvenser, emneinnledninger og stil i direktemeldingssamtaler blant ungdom. Universitetet i Oslo, masteroppgave.
- Kilarski, Marcin. 2003. Gender assignment in Danish, Swedish and Norwegian: a comparison of the status of assignment criteria. *Nordlyd* 31(2): 261-274.
- Labov, William. 1972. *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Lee, Carmen. 2007. Linguistic features of email and ICQ instant messaging in Hong Kong. I Danet, Brenda og Herring, Susan (red.). *The Multilingual Internet: Language, Culture, and Communication Online* (s. 184-208). Oxford: Oxford University Press.
- Libben, Gary. 2006. Why Study Compound Processing? An overview of the issues. I Libben, Gary og Jarema, Gonia (red.). *The Representation and Processing of Compound Words*. Oxford: Oxford University Press.
- Løwendahl, Bente R., Wenstøp, Fred og Fjeldstad, Øystein D. 2010. *Grunnbok i strategi*. Oslo: Cappelen Akademisk.

- Myers-Scotton, Carol. 1993. *Dueling Languages: Grammatical Structure in Codeswitching*. Oxford: Clarendon Press.
- Myers-Scotton, Carol. 2002. *Contact Linguistics: Bilingual Encounters and Grammatical Outcomes*. Oxford: Oxford University Press.
- Myers-Scotton, Carol. 2006. *Multiple Voices: An Introduction to Bilingualism*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Møller, Janus Spindler og Jørgensen, Normann. 2008. Poly-Lingual Languaging in Peer Group Interaction. *Nordand. Nordisk tidsskrift for andrespråksforskning*: 39-56.
- Paolillo, John. 2011. «Conversational» Codeswitching on Usenet and Internet Relay Chat. *Language@Internet* 8.
- Poplack, Shana og Meechan, Marjory. 1998. How Languages Fit Together in Codemixing. *International Journal of Bilingualism* 2: 127-138.
- Schwebs, Ture og Otnes, Hildegunn. 2001. *tekst.no. Strukturer og sjangrer i digitale medier*. Oslo: Cappelen.
- Sidnell, Jack. 2010. *Conversation Analysis*. West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Spencer-Oatey, Helen og Franklin, Peter. 2009. *Intercultural Interaction: A Multidisciplinary Approach to Intercultural Communication*. London: Palgrave Macmillan.
- Svennevig, Jan. 1999. Samtaleanalyse. *Norsk Lingvistisk Tidsskrift* 17(1).
- Svennevig, Jan. 2005. Repetisjon og reformulering som forståelsesstrategier i andrespråksamtaler. *Mons 10. Utvalde artiklar frå det tiande Møte om norsk språk i Kristiansand 2003*: 33-56.
- Svennevig, Jan. 2009. Forståelse og sosiale problemer i håndtering av språkproblemer i andrespråksamtaler. *Nordand. Nordisk tidsskrift for andrespråksforskning* 2(4): 35-64.

Svennevig, Jan og Johansen, Ronny. 2011. Social and pragmatic variation in the sequential organization of talk. I Andersen, Gisle og Aijmer, Karin (red.). *Pragmatics of Society* (s. 473-499). Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.

Åfarli, Tor A. og Eide, Kristin M. 2003. *Norsk generativ syntaks*. Oslo: Novus forlag.

<http://www.irssi.org/about> Irssi – The client of the future.

<http://www.udir.no/kl06/ENG1-02/Kompetansemaal/?tbn=2> Udir.no – Læreplan i engelsk – Kompetansemål.

<http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?> Bokmålsordboka | Nynorskordboka.